

Број: 17-21-1740-2/20
Сарајево, 18. јун 2020. године

**ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**- ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
- ДОМ НАРОДА**

**BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO**

19-06-2020

PRIMLJENO:	19-06-2020	Redni broj	Broj priloga
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka		
0102	21-1-1220	1220	20

Предмет: Сагласност за ратификацију Споразума, тражи се

У складу са чланом 19. д Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Сл. гласник БиХ", бр 29/00 и 32/13), достављамо вам

Приједлог одлуке о ратификацији Споразума о финансирању између Босне и Херцеговине и Европске комисије којим се мијења Споразум о финансирању између Босне и Херцеговине и Европске комисије у вези "Интеррег ИПА програмом прекограничне сарадње Хрватска, Босна и Херцеговина и Црна Гора" за период 2014-2020. (ЦЦИ 2014ТЦ1615ЦБ004) у оквиру Инструмента претприступне помоћи (ИПА II), ради давања сагласности за ратификацију. Уговор је потписан 16. 12. 2019. године у Сарајеву, а потписао га је, у име Босне и Херцеговине, г. Един Дилберовић, директор Дирекције за европске интеграције Савјета министара Босне и Херцеговине.

Будући да је Дирекција за европске интеграције БиХ надлежна за провођење поступка за закључивање овог Споразума, молимо вас да на састанке ваших комисија, односно сједнице Дома, поред представника Предсједништва БиХ, као предлагача, позовете и представника Дирекције који посланицима, односно делегатима може дати све потребне информације.

С поштовањем,

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР

Зоран Ђерић

S. Bećarević

10.06.2020.

MFA-BA-MPP

Broj: 08/1-42-05-2226/20

Datum: 02.06.2020. godine

PREDSJEDNIŠTVO
BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO 10.06.2020.			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj prijave
	21	1740-X	

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

Predmet: Prijedlog odluke o ratifikaciji Sporazuma o financiranju između Bosne i Hercegovine i Europskog povjerenstva kojim se mijenja Sporazum o financiranju između Bosne i Hercegovine i Europskog povjerenstva u svezi s „Interreg IPA programom prekogranične suradnje Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Crna Gora“ za razdoblje 2014.-2020. (CCI2014TC1615CB004) u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA II), dostavlja se

U prilogu akta dostavljamo prijedlog odluke o ratifikaciji Sporazuma o financiranju između Bosne i Hercegovine i Europskog povjerenstva kojim se mijenja Sporazum o financiranju između Bosne i Hercegovine i Europskog povjerenstva u svezi s „Interreg IPA programom prekogranične suradnje Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Crna Gora“ za razdoblje 2014-2020. (CCI2014TC1615CB004) u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA II), koji je potpisan u Sarajevu 16.12.2019. godine.

Podsjećamo da je Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 50. izvanrednoj sjednici, održanoj 6. prosinca 2019. godine, prihvatilo navedeni Sporazum i za njegovo potpisivanje ovlastilo ravnatelja Direkcije za europske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 5.sjednici održanoj 21.05.2020. godine, utvrdilo Prijedlog odluke o ratifikaciji navedenog Sporazuma.

Molimo da Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, u skladu sa odgovarajućim odredbama Zakona o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora („Službeni glasnik BiH“ 29/00 i 32/13), provede postupak ratifikacije navedenog Sporazuma.

S poštovanjem,

MINISTARICA

Bisera Turković
dr. Bisera Turković

SPORAZUM O FINANCIRANJU

IZMEĐU

BOSNE I HERCEGOVINE

I

EUROPSKE KOMISIJE

KOJIM SE MIJENJA SPORAZUM O FINANCIRANJU

IZMEĐU

BOSNE I HERCEGOVINE

I

EUROPSKE KOMISIJE

**u vezi „Interreg IPA programa prekogranične suradnje
Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora“ za razdoblje 2014. – 2020.
(CCI 2014TC16I5CB004)
u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA II)**

(podijeljeno upravljanje)

BOSNE I HERCEGOVINE

EUROPSKA KOMISIJA,

u daljnjem tekstu „Strane“ ili pojedinačno „Komisija“, u slučaju Europske komisije,

uzimajući u obzir članak 82. u Prilogu IV. Sporazuma o financiranju između Bosne i Hercegovine i Komisije u vezi „Interreg IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora“ za razdoblje 2014. – 2020. u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći,

budući da:

- (1) „Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora“ za razdoblje 2014. – 2020. u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA II) je usvojen Odlukom Komisije C(2015) 8447 i posljednji put izmijenjen Odlukom Komisije C(2017) 6267. Na temelju članka 4. Odluke Komisije C(2015) 8447, Odluka kojom se usvaja program provodi se putem višegodišnjeg sporazuma o financiranju koji trebaju zaključiti Komisija i Bosne i Hercegovine i Crne Gore.
- (2) Sporazum o financiranju između Komisije i Bosne i Hercegovine u vezi „Interreg IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora“ za razdoblje 2014. – 2020. u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći („Sporazum o financiranju“) potpisan je dana 14. studenog 2016. godine.
- (3) Komisija je Odlukom C(2017) 6267 odobrila izmjenu programa o suradnji kojom se dodaje okvir za izvršenje koji je nedostajao. Prilog I Odluke Komisije C(2015) 8447 zamijenjen je tekstom navedenim u Prilogu Odluke Komisije C(2017) 6267. Prilog I Sporazuma o financiranju treba se izmijeniti u skladu s tim.
- (4) Sporazumom o financiranju bi se također trebala u obzir uzeti potreba za dopunom pravila o državljanstvu i podrijetlu u postupcima javne nabave u skladu s člankom 8(2) Uredbe (EU) BR. 236/2014¹.
- (5) Sporazum o financiranju bi se prema tome trebao izmijeniti,

¹ Uredba (EU) br. 236/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2014. godine kojom su utvrđena zajednička pravila i postupci provođenja instrumenata Unije za eksternu radnju financiranja – L 77/95 od 15. 03. 2014. godine.

DOGOVORILI SU SLJEDEĆE:

Članak 1

Sporazum o financiranju (između Komisije i Bosne i Hercegovine u vezi „Interreg IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora“) mijenja se kako slijedi:

- (1) Prilog I (revidirani program suradnje) mijenja se Prilogom ovog sporazuma o financiranju.
- (2) U Prilogu IV Općih uvjeta, članak 34(2) o pravilima u vezi državljanstva i podrijetla se mijenja sljedećim:

„Sve zalihe kupljene u okviru ugovora o nabavi, ili u skladu sa sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava, financirane na temelju programa IPA II, potječu iz zemlje koja ispunjava uvjete ili iz bilo koje zemlje koja ispunjava uvjete prema pravilima partnera ili drugog donatora ili države članice ili kako je utvrđeno u osnivačkom aktu uzajamnog fonda.“

Članak 2

Sve druge odredbe i uvjeti Sporazuma o financiranju ostaju iste.

Članak 3

Izmjena i dopuna Sporazuma o financiranju stupa na snagu na dan na koji ga potpiše posljednja strana.

Potpisao za i u ime
Bosne i Hercegovine:

Edin Dilberović
Direktor,
Direkcija za europske integracije

.....
(potpis)

Sarajevo, datum:

Potpisao za i u ime
Komisije:

Marc Lemaitre
Generalni direktor
GD za regionalnu i urbanu politiku

/vlastoručni potpis/

.....
(potpis)

Brisel, datum: 07.05.2019.

Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska - Bosna i Hercegovina -

Crna Gora 2014. – 2020.

nakon

PROVEDBENE UREDBE KOMISIJE (EU) br. 447/2014 od 02.05.2014. godine

o posebnim pravilima za provedbu Uredbe (EU) 231/2014 od 11.03.2014. godine

Europskog parlamenta i Vijeća kojom se uspostavlja Instrument pretpristupne pomoći (IPA II)

Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020

u okviru IPA instrumenta

CCI	2014TC16ISC8004
Naziv	Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020
Verzija	Verzija 2.1
Prva godina	2014.
Posljednja godina	2020.
Prihvatljivo od	01.01.2014.
Prihvatljivo do	31.12.2023.
Broj odluke Europske komisije	
Datum odluke Europske komisije	
MS broj odluke o izmjeni odluke	
MS datum odluke o izmjeni odluke	
MS datum stupanja na snagu odluke o izmjeni odluke	
Regije razine NUTS III (ili ekvivalentne regije u zemljama koje nisu članice) obuhvaćene Programom prekogranične suradnje	<p>Hrvatska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. HR04A Brodsko-posavska županija 2. HR04C Vukovarsko-srijemska županija 3. HR04D Karlovačka županija 4. HR04E Sisačko-moslavačka županija 5. HR032 Ličko-senjska županija 6. HR033 Zadarska županija 7. HR034 Šibensko-kninska županija 8. HR035 Splitsko-dalmatinska županija 9. HR037 Dubrovačko-neretvanska županija 10. HR047 Bjelovarsko-bilogorska županija 11. HR049 Požeško-slavonska županija 12. HR042 Zagrebačka županija <p>Bosna i Hercegovina:</p> <p>Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine i 109 općina: Bijeljina, Teočak, Ugljevik, Lopare, Tuzla, Lukavac, Čelić, Srebrenik, Petrovo, Gračanica, Doboј Istok, Gradačac, Pelagićevo, Donji Žabar, Orašje, Domaljevac-Šamac, Šamac, Modriča, Vukosavlje, Odžak, Brod, Srebrenica, Bratunac, Milići, Han-Pijesak, Vlasenica, Kladanj, Šekovići, Kalesija, Osmaci, Zvornik, Banovići, Živinice, Sapna, Prnjavor, Srbac, Laktaši, Čelinac, Kotor Varoš, Kneževo, Dobretići, Šipovo, Jajce, Jezero, Mrkonjić Grad, Banja Luka, Gradiška, Kozarska Dubica, Prijedor, Oštra Luka, Sanski Most, Ključ, Ribnik, Glamoč, Bosansko Grahovo, Drvar, Istočni Drvar, Petrovac, Bosanski Petrovac, Bosanska Krupa, Krupa na Uni, Novi Grad, Kostajnica, Bužim, Velika Kladuša, Cazin, Bihać, Doboј, Derventa, Prozor/Rama, Konjic,</p>

Nevesinje, Gacko, Bileća, Trebinje, Ravno, Ljubinje, Berkovići, Mostar, Jablanica, Kupres, Kupres (RS), Tomislavgrad, Posušje, Široki Brijeg, Čitluk, Stolac, Neum, Čapljina, Ljubuški, Grude, Livno, Istočni Mostar, Doboј Jug, Kakanj, Maglaj, Tešanj, Usora, Zavidovići, Zenica, Žepče, Bugojno, Busovača, Donji Vakuf, Gornji Vakuf-Uskoplje, Novi Travnik, Travnik, Vitez, Teslić

Crna Gora:

1. Herceg Novi
2. Kotor
3. Tivat
4. Budva
5. Bar
6. Ulcinj
7. Cetinje
8. Danilovgrad
9. Nikšić
10. Podgorica

Mapa programskog područja nalazi se u Dodatku
3. Programa o suradnji

DIO 1. STRATEGIJA ZA DOPRINOS PROGRAMA SURADNJE IZABRANIM TEMATSKIM PRIORITETIMA I RELEVANTNOM SPORAZUMU O PARTNERSTVU I INDIKATIVNOM STRATEŠKOM DOKUMENTU(DOKUMENTIMA)

[Referenca: član 31. Provedbene uredbe (EU) br. 447/2014 od 02.05.2014. godine o posebnim pravilima za provođenje Uredbe (EU) 231/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 11.03.2014. godine kojom se uspostavlja Instrument pretprijetne pomoći (IPA II)]

1.1 Strategija za doprinos Programa suradnje izabranim tematskim prioritetima i relevantnom Sporazumu o partnerstvu i Indikativnim strateškim dokumentima

1.1.1. Opis strategije za doprinos Programa za suradnju izabranim tematskim prioritetima i relevantnom Sporazumu o partnerstvu i Indikativnim strateškim dokumentima

1.1. Opći kontekst Programa

Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020 (Program) kao IPA program prekogranične suradnje smatra se instrumentom za provedbu, s jedne strane, kohezijske politike EU-a kao glavnog ulagačkog alata za ispunjavanje ciljeva Europa 2020: pametan, održiv i inkluzivan rast koji treba ostvariti koncentriranjem na učinkovitija ulaganja u obrazovanje, istraživanje i inovacije, kretanjem ka gospodarstvu s malim udjelom ugljika, stvaranje radnih mjesta i smanjenje siromaštva čime se naglasak stavlja na pet ambicioznih ciljeva u području zapošljavanja, inovacija, obrazovanja, smanjenja siromaštva i klime/energije.

S druge strane, Program će se koristiti kao instrument za doprinos ciljevima Strategije Jugoistočna Europa 2020 (Strategija JIE 2020) koji su povezani s razvojnim stupovima koncentriranim na integrirani, održivi i inkluzivni rast, kao i upravljanjem s tim ciljem, što će rezultirati fokusiranjem na unapređenje životnih uvjeta i konkurentnosti, te razvoja regije, kroz praćenje vizije Strategije JIE 2020.

U tom smislu, Program se smatra alatom za povezivanje obje strategije i doprinos ispunjenju povezanih ciljeva kroz rješavanje pitanja zajedničkih potreba i izazova programskog područja.

Nadalje, uzimajući u obzir činjenicu da Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Crna Gora sudjeluju u Strategiji EU-a za dunavsku regiju, kao i u Strategiji EU-a za jadransko-jonsku regiju, ovaj će program nastojati doprinijeti relevantnim prioritetima strategije čime će se stvoriti sinergija između intervencija i aktivnosti Programa.²

Regulatorni okvir Programa definiran je u relevantnim propisima Politike kohezije i vanjskim aktivnostima EU-a za razdoblje 2014-2020.

Mogući tematski djelokrug Programa definiran je kroz 8 tematskih prioriteta kao što je opisano u Dodatku II. Uredbi (EU) br. 231/2014 Europskog parlamenta i Vijeća kojom se uspostavlja Instrument pretprijetne pomoći (IPA II). Uredba br. 1299/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o posebnim odredbama o potpori Europskom fondu za regionalni razvoj Europskom cilju teritorijalne suradnje navodi da bi cilj prekogranične suradnje trebao biti hvatanje u koštac s izazovima koji su zajednički identificirani u pograničnim područjima, poput: ograničene dostupnosti, posebno u vezi s informacijskim i komunikacijskim tehnologijama (IKT), prometnom infrastrukturom i povezanošću, propadanjem lokalnih industrija, neprikladnim poslovnim okruženjem, neumreženošću lokalnih i

² Za više detalja o koherentnosti između Programa i makro-regionalnih strategija, vidi Dio 4.3.

regionalnih administracija, niskim razinama istraživanja i inovacija i pokretanjem IKT-a, zagađenjem okoliša, sprječavanjem rizika, negativnim stavovima prema građanima susjednih zemalja i s ciljem iskorištavanja potencijala za rast u pograničnim područjima (razvoj prekograničnih ustanova i udruga za istraživanje i inovacije, prekogranična integracija tržišta rada, suradnja između pružatelja obrazovnih usluga, uključujući sveučilišta, ili između zdravstvenih centara), uz istovremeni razvoj procesa suradnje s ciljem cjelokupnog harmoničnog razvoja Unije.

Uzimajući u obzir ciljeve gore navedenih strategija i izazove programskog područja, cilj ovog programa je povećanje socijalno-ekonomskog rasta programskog područja putem intervencija u područjima zdravstvene i socijalne skrbi, zaštite okoliša i prirode, sprječavanje rizika i razvoj održivog turističkog i poslovnog okruženja.

U tom smislu, Program će iskoristiti postojeću prekograničnu suradnju uspostavljenu u programima 2007-2013 kako bi dalje ojačao i proširio djelokrug suradnje unutar ovog programa.

Kada su u pitanju hrvatski državni programi za razdoblje 2014-2020, bit će provedene posebne mjere kako bi se osiguralo stvaranje sinergije i komplementarnosti između aktivnosti u okviru ovog programa i relevantnih programa za razdoblje 2014-2020. Nadalje, MA i NA će poduzeti posebne mjere kako bi spriječili preklapanje aktivnosti ili dvostruko financiranje uzimajući u obzir državne programe i ovaj program.

Posebna pažnja bit će posvećena Programu ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014-2020 i ruralnim programima Bosne i Hercegovine i Crne Gore u smislu sprječavanja bilo kakvog preklapanja aktivnosti ili dvostrukog financiranja, kao i Interreg IPA CBC programu Hrvatska-Srbija 2014-2020, Koheziji i konkurentnosti 2014-2010, Učinkovitim ljudskim resursima 2014-2010, IPA programu prekogranične suradnje Srbija-Bosna i Hercegovina 2014-2020 i IPA programu prekogranične suradnje Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020 kada je u pitanju stvaranje sinergija i komplementarnosti između relevantnih aktivnosti.

1.2. Opći opis programskog područja

Programsko područje uključuje 12 županija u Hrvatskoj, Brčko Distrikt i 109 općina u Bosni i Hercegovini i 10 općina u Crnoj Gori.

Geografsko područje obuhvaća ukupno 87.453,95 km², s 5.587.836 stanovnika koji u njemu žive.

U Hrvatskoj programsko područje obuhvaća 38.405.00 km² i uključuje sljedeće županije:

Zagrebačku, Sisačko-moslavačku, Karlovačku, Bjelovarsko-bilogorsku, Ličko-senjsku, Požeško-slavonsku, Brodsko-posavsku, Zadarsku, Šibensko-kninsku, Vukovarsko-srijemsku, Splitsko-dalmatinsku i Dubrovačko-neretvansku.

Programsko područje u Bosni i Hercegovini pokriva 42.540.95 km² i uključuje Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine i sljedeće općine: Bijeljina, Teočak, Ugljevik, Lopare, Tuzla, Lukavac, Čelić, Srebrenik, Petrovo, Gračanica, Doboj Istok, Gradačac, Pelagićevo, Donji Žabar, Orašje, Domaljevac-Šamac, Šamac, Modriča, Vukosavlje, Odžak, Brod, Srebrenica, Bratunac, Milići, Han-Pijesak, Vlasenica, Kladanj, Šekovići, Kalesija, Osmaci, Zvornik, Banovići, Živinice, Sapna, Prnjavor, Srbac, Laktaši, Čelinac, Kotor Varoš, Kneževo, Dobretići, Šipovo, Jajce, Jezero, Mrkonjić Grad, Banja Luka, Gradiška, Kozarska Dubica, Prijedor, Oštra Luka, Sanski Most, Ključ, Ribnik, Glamoč, Bosansko Grahovo, Drvar, Istočni Drvar, Petrovac, Bosanski Petrovac, Bosanska Krupa, Krupa na Uni, Novi Grad, Kostajnica, Bužim, Velika Kladuša, Cazin, Bihać, Doboj, Derventa, Prozor/Rama, Konjic, Nevesinje, Gacko, Bileća, Trebinje, Ravno, Ljubinje, Berkovići, Mostar, Jablanica, Kupres, Kupres (RS), Tomislavgrad, Posušje, Široki Brijeg, Čitluk, Stolac, Neum, Čapljina, Ljubuški, Grude, Livno, Istočni Mostar, Doboj Jug, Kakanj, Maglaj, Tešanj, Usora, Zavidovići, Zenica, Žepče, Bugojno, Busovača, Donji Vakuf, Gornji Vakuf-

Uskoplje, Novi Travnik, Travnik, Vitez, Teslić.

U Crnoj Gori programsko područje obuhvaća 13.812.00 km² i uključuje sljedeće općine:

Herceg Novi, Kotor, Tivat, Budva, Bar, Ulcinj, Cetinje, Nikšić, Podgorica i Danilovgrad.

1.3. Analiza situacije u programskom području

Vršenje analize situacije u programskom području bilo je izazov zbog činjenice da je programsko područje veliko i heterogeno u geografskom smislu i karakterizira ga razvojna neravnoteža zbog različitih faktora poput lokacije, geografije, povijesnih događaja, uključujući nedavne ratne štete, ceste i/ili vodne putove, prirodne resurse i različite tradicije.

Uz to, državne i regionalne/lokalne jedinice razlikuju se značajno u smislu statističkih pokazatelja i metodologije praćenja i kalkulacija, što je predstavljalo značajan izazov za deriviranje podataka na razini programskog područja od strane MA i NA.

Međutim, analiza situacije u programskom području pokazala je da postoji značajan broj zajedničkih karakteristika i izazova koji su analizirani prema osam tematskih područja za IPA programe prekogranične suradnje klasificiranih prema osam tematskih prioriteta danih u Dodatku II Uredbi (EU) br. 231/2014 Europskog parlamenta i Vijeća kojom se uspostavlja Instrument pretpriprustne pomoći (IPA II).

Ovi tematski prioriteti su:

- zapošljavanje, mobilnost radne snage, socijalna inkluzija, zdravstvena i socijalna skrb
- okoliš, priroda, prevencija rizika, održiva energija i energetska učinkovitost
- održivi transport i javne infrastrukture
- turizam i kulturno i prirodno naslijeđe
- mladi i obrazovanje
- lokalno i regionalno upravljanje, planiranje i izgradnja administrativnih kapaciteta
- konkurentnost i razvoj poslovnog okruženja
- istraživanje, tehnološki razvoj, inovacije i IKT.

Detaljna analiza situacije u programskom području po svakom tematskom prioritetu može se naći u dodatku 7, dok se sažeti pregled četiri prioritetna tematska područja izabrana za ovaj program nalazi u sljedećim poglavljima:

Zdravstvena i socijalna skrb

Općenito, sustav javne zdravstvene skrbi u programskom području karakterizira nedovoljno razvijena mreža zdravstvenih institucija, neprikladna raspoređenost i mobilnost kapaciteta na različitim razinama, smanjena dostupnost usluga pacijentima, nedovoljno učinkovit sustav upravljanja, uključujući nedovoljnu posvećenost standardima kvalitete, nisku razinu IKT rješenja koja se koriste, što dovodi do smanjene financijske održivosti sustava, neadekvatne komunikacijske i informacijske povezanosti između različitih dijelova i, konačno, do smanjene dostupnosti usluga kao i nezadovoljavajuće razine kvalitete zdravstvene skrbi. Programskom području potrebna je modernizacija sustava s ciljem uspostavljanja učinkovitijeg sustava koji može odgovoriti na trenutne i buduće potrebe. Ovo se može postići fokusiranjem na učinkovita ulaganja u zdravstvenu infrastrukturu u smislu male infrastrukture i opreme i razvoja ljudskih potencijala s ciljem unapređenja povezanih institucija i usluga.

U Hrvatskoj, udio populacije koja živi na granici siromaštva ili socijalne isključenosti bio je 32.3% u 2012. godini, dok je u Bosni i Hercegovini stopa relativnog siromaštva bila 17.9% u 2011., a u Crnoj Gori 11.3% u 2012. godini. Visoka stopa nezaposlenosti i niska stopa sudjelovanja tržišta rada, uz povećane troškove života, povećali su broj stanovnika koji žive na rubu siromaštva ili socijalne

isključenosti. Međutim, sustavi socijalne skrbi u programskom području nisu dobro prilagođeni ugroženim korisnicima i njihovim različitim potrebama, kao ni promjenjivom okruženju i uvjetima, poput starenja populacije, povećanja broja korisnika, različitih profila korisnika i nepostojanja sustava potpore na razini zajednice za aktivnu inkluziju ugroženih skupina.

Na temelju podataka dobivenih iz Analize situacije, sljedeće grupe se smatraju ugroženima u okviru programskog područja: djeca, stariji, invalidi, ljudi koji primaju socijalnu skrb i dugoročno nezaposlene starije žene. Kvaliteta, djelokrug i mehanizam pružanja usluga socijalne skrbi su nejednako razvijeni na različitim razinama pružanja usluga i u regijama, što dovodi do značajnih razlika u mogućnosti pristupa uslugama i smanjuje njihovu učinkovitost.

Odgovore na ove izazove treba tražiti u modernizaciji sustava, s ciljem unaprjeđenja transparentnosti i unaprjeđenja kvalitete i dostupnosti socijalnih usluga koje pruža lokalna zajednica, jačanju ljudskih resursa i unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti socijalnih usluga u programskom području.

Okoliš, priroda, prevencija rizika, održiva energija i energetska učinkovitost

Prirodno okruženje u programskom području smatra se jednim od glavnih pokretačkih elemenata kada je u pitanju ekonomski i socijalni razvoj. Međutim, razina zaštite okoliša i prirode u zemljama koje sudjeluju u Programu je i dalje niža od one u drugim razvijenim zemljama EU.

Ključna karakteristika sjevernog dijela programskog područja je granica između Hrvatske i Bosne i Hercegovine koju uglavnom predstavlja rijeka Sava koja je definira. Sva pitanja vezana za zaštitu okoliša koja su vezana za Savu očito zahtijevaju zajedničko djelovanje relevantnih zainteresiranih strana.

Sliv rijeke Save predstavlja glavni odvodni sliv jugoistočne Europe i jedan od najznačajnijih podslivova sliva rijeke Dunav. Plan upravljanja slivom rijeke Save obuhvaća usklađivanje upravljanja rijekom u skladu s Okvirnom direktivom EU-a o vodama (zakonski okvir s ciljem zaštite i unaprjeđenja statusa svih voda i zaštićenih područja, uključujući ekosustave koji ovise o vodi, sprječavanje njihovog propadanja i osiguravanje dugoročne, održive upotrebe vodnih resursa), usklađivanje povezanog upravljanja poplavama s Direktivom EU o poplavama i Akcijskog plana za poplave za Dunav, kao i unaprjeđenje sprječavanja nesreća i kontrolu kroz Sustave uzbune u slučaju nesreća (AEWS). Glavni cilj AEWS-a je unaprijediti javnu sigurnost i zaštititi okoliš u slučaju slučajnog zagađenja kroz osiguravanje informiranja u ranoj fazi za pogođene zemlje koje se nalaze u tom području, unaprjeđenje razmjene informacija i upravljanje kroz uspostavljanje platforme za razmjenu informacija u skladu s Direktivom INSPIRE EU i Sustavom razmjene informacija, te poboljšanje aktivnosti obnove i razvoj navigacije.

Ključna karakteristika južnog dijela programskog područja je Jadransko more koje predstavlja veoma osjetljiv morski ekosustav. Nadalje, obalna područja karakterizira visoka razina bioraznolikosti, osjetljivost staništa i ekosustava. I Jadransko more i obalna područja igraju značajnu ulogu u razvoju ekonomije, kulturnog i socijalnog života u programskom području. U ovom smislu, Jadranskom moru mora se posvetiti posebna pažnja kada je u pitanju njegova upotreba i očuvanje. Značajni izazovi povezani su sa zaštitom bioraznolikosti, prirode i krajolika i morske i obalne zone.

Ovaj program će također doprinijeti obvezama preuzetim iz Konvencije iz Barcelone za zaštitu morskog i obalnog okoliša, čije su članice sve tri zemlje koje sudjeluju u Programu.

Zbog obilnih padalina i relativno dobro očuvanih izvora vode, u programskom području u izobilju ima kvalitetnih podzemnih i površinskih voda. Bogatstvo i kvaliteta izvora vode predstavlja jednu od najznačajnijih komparativnih prednosti čitavog programskog područja. Općenito, odgovore na okolišne izazove treba tražiti u zaštiti posebno ugroženih staništa i integrirano upravljanje čitavim područjem.

Zagađenje okoliša, prostorna urbanizacija, globalne klimatske promjene, pritisak ekonomskih aktivnosti i neodrživa upotreba prirodnih resursa predstavljaju moguću prijetnju zaštiti okoliša i prirode. Prema tome, ovaj program se smatra prilikom za pronalaženje rješenja za ovaj izazov i za unaprjeđenje sustava upravljanja zaštitom okoliša i prirode u programskom području.

U programskom području posljednjih godina povećan je broj prirodnih nesreća zbog klimatskih i seizmičkih karakteristika. Veći dio ozbiljnih šteta uzrokuju poplave, suše i požari. Sjeveroistočni dio Hrvatske i sjeverni dio Bosne i Hercegovine obuhvaćeni programskim područjem, kao i južni dijelovi ovih zemalja, rizična su područja kada su u pitanju poplave, dok funkcionalnost sustava zaštite zahtijeva značajno unaprjeđenje kako bi se postigla najveća razina kvalitete. Kao država članica EU, Hrvatska je usvojila Okvirnu direktivu o vodama EU-a (2000/60/EC), kojom se uspostavlja zakonski okvir za zaštitu i unapređenje statusa svih voda i zaštićenih područja, uključujući ekosustave koji ovise o vodi, sprječavanje njihovog propadanja i osiguravanje dugoročne i održive upotrebe resursa vode i Direktive o poplavama (2007/60/EC), integriranu s cjelokupnim uvjetima za upravljanje vodama i sprječavanje zagađenja.

Treba napomenuti da u skladu s Dokumentom o pristupanju Republike Hrvatske, Hrvatska mora provesti obveze iz Direktive o tretmanu urbanih otpadnih voda za aglomeraciju od više od 15.000 stanovnika do 31.12.2018. godine i do 31.12.2020. godine za aglomeracije od više od 10.000 stanovnika čiji se otpad ispušta u osjetljivo područje, kao i za postrojenja za preradu koja se nalaze u relevantnim područjima rijeke Dunav i u drugim osjetljivim područjima koja doprinose zagađenju ovih područja. Najvažniji zadaci u vodnom sektoru su postizanje usklađenosti kvalitete pitke vode, osiguravanje prikupljanja otpadnih voda i prikladan tretman u svim aglomeracijama preko 2000 i PUC reforma.^{3 4}

Obalni dio programskog područja pod utjecajem je klimatskih promjena jednako kao i drugi dijelovi, ali je ovo područje zbog visokih temperatura i dugotrajnih ozbiljnih suša više nego ikad podložno požarima. Sustavi zaštite od požara u ovom području nisu na odgovarajućoj razini i moraju biti unaprijeđeni.

Nadalje, programsko područje je područje visokog rizika, uglavnom zbog klimatskih promjena, topljenja snijega i padalina. U sve tri zemlje postoje znakovi klimatskih promjena, poput stabilnog porasta prosječne temperature zraka u posljednjem desetljeću, stabilnom trendu smanjenja godišnjeg obujma padalina, trenda isparavanja u usporedbi s trendom temperature zraka i povećane stope nastanka ekstremnih vremenskih događaja. Svi ovi efekti zahtijevaju prilagođavanje klimatskim promjenama i mjerama upravljanja kojima se uspostavljaju ili poboljšavaju sustavi upravljanja sprječavanjem rizika kako bi se unaprijedile reakcije na katastrofe u programskom području.

Uz to, programsko područje suočava se s rizicima od zagađenja zraka, posebno finom prašinom, zbog prijevoza i sagorijevanja krutih goriva za grijanje domaćinstava. U tom smislu, ovaj program uzima u obzir Paket mjera za čisti zrak od 18.12.2013. godine kojim opisuje problem zagađenja zraka i definira nove prijelazne ciljeve za smanjenje utjecaja na zdravlje i okoliš do 2030. godine. Također definira potrebne uvjete za smanjenje emisija za ključne zagađivače i plan politika koje će biti potrebne kako bi se ostvarili ovi ciljevi.

Uvjeti u programskom području, kada se radi o obnovljivim izvorima energije, su povoljni. U smislu

³ Veliki infrastrukturni projekti u području tretmana otpadnih voda nisu predviđeni za financiranje u okviru ovog programa.

⁴ Nadalje, također treba napomenuti da ovim programom nije predviđeno financiranje prometne infrastrukture.

razvoja održive energije, u Hrvatskoj postoji potencijal za povećanje energetske kapaciteta na temelju biomase i bioplina, energije vjetra, energije sunca, geotermalne energije i energije vode. U bosanskohercegovačkom dijelu programskog područja, geotermalna energija iz prirodnih resursa koristi se u medicinske i svrhe rekreacije, kao i u turizmu, dok u Crnoj Gori postoji značajan hidropotencijal koji se smatra jednim od najvećih svjetskih potencijala kada se u obzir uzme njegova ekonomičnost i održivost u smislu ekologije i socijalnog okruženja. U Crnoj Gori također postoji dobar potencijal za iskorištavanje energije vjetra na lokalitetima duž Jadranskog mora. Međutim, stavljanje svih ovih potencijala u upotrebu zahtijeva velika infrastrukturna ulaganja i prevladavanje velikog broja regulacijskih prepreka. Kada se uzme u obzir da se unaprjeđenje infrastrukture u energetske sektoru uglavnom odvija na razini državnih politika i zahtijeva velika ulaganja, ovaj program može utjecati na aspekt kvalitete kroz potporu povećanju kapaciteta za bolje upravljanje energijom, razmjenu iskustava, praksi i inovativnih projekata, što će doprinijeti smanjenju emisije CO_2 i potrošnje energije, provođenje inovativnih tehnologija i rješenja u području održive energije i energetske učinkovitosti. Ovo može biti urađeno s posebnim naglaskom na javnu infrastrukturu, čime će biti uključeni vlasnici javne infrastrukture i menadžeri, ali i krajnji korisnici. Ovo će osigurati koherentnost mjera izgradnje kapaciteta u području održive energije.

Turizam i kulturno i prirodno naslijeđe

Zbog ekstremno bogatog kulturnog i prirodnog naslijeđa, turizam postaje sve važniji u čitavom programskom području. U Hrvatskoj, udjel turizma u BDP-u u 2012. godini bio je 15.4%, u Bosni i Hercegovini 2.05%, dok je u Crnoj Gori bio 9.9 %. Procjenjuje se da će utjecaj turizma na BDP u sve tri zemlje rasti u narednom desetljeću, na godišnjoj osnovi. Turizam je jedna od glavnih ekonomskih aktivnosti u južnom dijelu programskog područja, ali od nedavno uloga kontinentalnog turizma postaje sve važnija i za druga programska područja. Uz to, udio zaposlenih u sektoru turizma u 2013. godini u Hrvatskoj je bio 6.3%, dok je u Crnoj Gori u 2012. godini bio 8.7%. Unatoč činjenici da turizam već predstavlja jedan od najvažniji ekonomskih pokretača u programskom području, potrebno je uspostaviti adekvatnu turističku infrastrukturu kako bi se osigurao dinamičniji razvoj turizma u obalnim i kontinentalnim područjima. Privlačnost programskog područja temelji se na nacionalnim parkovima i drugim zaštićenim područjima (40 ukupno), što samo po sebi predstavlja važan potencijal za daljnji razvoj zajedničke regionalne turističke ponude. Međutim, značajne prepreke za takav razvoj leže u činjenici da područja koja imaju posebnu prirodnu važnost nisu još uvijek nikako organizirana niti opremljena da pruže kvalitetan boravak velikom broju gostiju. Prema tome, važno je riješiti ovo pitanje i unaprijediti turističku infrastrukturu, povećati kvalitetu oglašavanja prirodnih i kulturnih znamenitosti, razmjenu informacija, poduzetničke inicijative, osnažiti ljudske i administrativne kapacitete kako bi se fokus prenio na održivi turizam. U međuvremenu, važno je pobrinuti se za očuvanje prirode, kao i za kontrolu prometa kroz zaštićena područja.

Općenito, programsko područje ima veliki potencijal za diversifikaciju turističke ponude i razvoj intervencija kojima bi se kombinirala poljoprivredna i proizvodnja hrane s uslugama iz turističkog sektora, posebno u smislu geografskog porijekla proizvoda.

Kulturni turizam može biti razvijen u nekim urbanim centrima, s obzirom na postojanje kulturnog naslijeđa i velikog broja kulturnih događaja koji se organiziraju tijekom čitave godine.

Bogatstvo kulturnog naslijeđa karakterizira veliki broj spomenika od kojih se mnogi nalaze na UNESCO-ovoj listi svjetskog naslijeđa (Stari grad Dubrovnik, Dioklecijanov palača i srednjovjekovni Split, povijesna jezgra Trogira, Katedrala sv. Jakova u Šibeniku, Nacionalni park Plitvička jezera, Starigradsko polje, stari grad Kotor, Stari most u Mostaru). Međutim, nepostojanje resursa za očuvanje ovog naslijeđa za buduće generacije ostaje razlog za zabrinutost. Prema tome, ovaj program može riješiti ovo pitanje fokusiranjem na održivo upravljanje kulturnom i prirodnim imovinom.

Nadalje, kulturno naslijeđe predstavlja važnu prednost za razvoj turizma uključivanjem kulturnih

aktivnosti i lokaliteta u prekograničnu turističku ponudu. U tom smislu, postoji prilika da se ovim programom u programskom području riješe pitanja potreba i izazova koja su gore opisana, kroz pružanje finansijskih mogućnosti za jačanje, diversifikaciju i integriranje prekogranične turističke ponude, kao i kroz fokusiranje na održivi razvoj postojećih kulturnih i prirodnih bogatstava, čime će se doprinijeti uspostavljanju održivog turističkog sektora kao ključnog pokretača ekonomskog razvoja programskog područja.

Konkurentnost i razvoj poslovnog okruženja

Razvoj konkurentnosti i poslovnog okruženja u zemljama koje sudjeluju, a prema tome i u programskom području, smatra se značajnim faktorom koji će doprinijeti povećanju bruto domaćeg proizvoda, stvaranju novih radnih mjesta, smanjenju stope nezaposlenosti i povećati izvoz i konkurentnost ekonomije programskog područja.

U programskom području postoji ukupno više od 150 000 malih i srednjih poduzeća. Ovaj broj predstavlja najveći postotak od ukupnog broja poduzeća koja postoje u sve tri države.

Nadalje, od ukupne radne snage, najveći postotak zaposlenika u sve tri zemlje upravo je zaposleno u malim i srednjim poduzećima. U Hrvatskoj, mala i srednja poduzeća zapošljavala su 64,2% ukupne radne snage u 2013. godini, u Bosni i Hercegovini ova stopa je bila 75,83% u 2012. godini, a u Crnoj Gori 67% u 2012. godini. U malim i srednjim poduzećima zaposlen je veliki broj stanovnika, međutim, postoji potreba da se malim i srednjim poduzećima da veća potpora kako bi se povećali njihovi kapaciteti u različitim poslovnim procesima, npr. marketingu, razvoju ili provođenju novih usluga/proizvoda, korištenju IKT-a, novih tehnologija i istraživanja, provođenju inovativnih rješenja u organiziranju poslovanja i procesima, itd. Ovo može biti izvršeno izravnom potporom institucijama koje podupiru poslovanje, kao i razvojem klastera. Nadalje, suradnja između institucija koje podupiru poslovanje, poslovnog sektora, klastera, i obrazovnih i istraživačkih institucija može stvoriti potencijal za primjenu inovacija u trgovinskom sektoru čime se daje doprinos regionalnom ekonomskom razvoju.

Analiza situacije je pokazala da je razvoj klastera i mreža klastera nejednak u programskom području. Međutim, strateški dokumenti i programi zemalja sudionica podupiru jačanja postojećih regionalnih prednosti, konkurentnosti i inovativnosti kroz politiku klastera. Do 2011. godine u Hrvatskoj klasteri su se razvijali u sljedećim industrijama: obrada drveta, kožna i obućarska industrija, štamparska industrija, građevinska industrija, IKT, turizam i catering, brodogradnja, proizvodnja medicinske opreme, proizvodnja opreme, prehrambena industrija i metalurgija. Postojeći klasteri u Hrvatskoj su općenito mali i naglasak je na unaprijeđenju suradnje i umrežavanju postojećih klastera, kao i na izgradnji međunarodne klasterske mreže. Umrežavanje klastera kroz jačanje povezanosti i sinergija s drugim poduzećima, obrazovnim institucijama, poslovnim inkubatorima, poslovnim zonama, regionalnim razvojnim agencijama i drugim institucijama nije važna samo na regionalnoj razini unutar Republike Hrvatske nego i u prekograničnom kontekstu. Kako bi se ojačale i unaprijedile te sinergije, naponi u uspostavljanju i jačanju klasterskih mreža kroz prekograničnu suradnju bit će poduzeti i podržani.

U Bosni i Hercegovini je postojalo nekoliko programa razvoja klastera od 2004. godine, poput Aktivnosti za konkurentnost klastera (2004-2008) koji je financirala Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID). Proveden je kako bi se pomoglo poslovnim subjektima u sektorima s velikim potencijalom za ekonomski razvoj Bosne i Hercegovine u sljedećim sektorima: prerada drveta i šumarstvo i turizam. Druga važna inicijativa bila je vezana za automobilske klaster i vodio ju je njemački Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ). Bila je fokusirana na rastuću komponentu automobilske klastera. Također postoji veliki broj aktivnih klastera na regionalnoj razini u Bosni i Hercegovini, uključujući obradu drveta i industrije obnovljive energije. Međutim, broj aktivnih klastera se smanjuje. Prema istraživanju Svjetskog ekonomskog foruma, u 2013. godini je

broj klastera u Bosni i Hercegovini bio manji nego u 2012. godini.

Ministarstvo ekonomije Crne Gore u svojoj strategiji za klastere također prepoznaje razvoj klastera kao način prevladavanja regionalnih razlika, smanjenje nezaposlenosti, stimuliranje stvaranja radnih mjesta i povećanje izvoznih kapaciteta, čime se jačaju mikro, mala i srednja poduzeća. U Strategiji održivog ekonomskog rasta, Ministarstvo također definira turizam, obradu drveta, poljoprivredu i preradu hrane, kao i građevinsku industriju kao glavni potencijal kada su u pitanju klasteri u Crnoj Gori.

Kada su u pitanju institucije koje pružaju potporu poslovanju, postoji potreba za unaprjeđenjem njihove profesionalne strukture i usluga kako bi bile u stanju pomoći malim i srednjim poduzećima u poboljšanju učinaka i jačanju konkurentnosti.

Program može doprinijeti povećanju konkurentnosti i razvoju poslovnog okruženja kroz potporu institucijama za potporu poslovanju i klasterima na izravan način, s ciljem izravne potpore malim i srednjim poduzećima. Ovo će dalje dovesti do jačanja njihove konkurentnosti na domaćem i međunarodnom tržištu, a značajnije će utjecati na ekonomiju, posebno kada je u pitanju generiranje prihoda od izvoza. Nadalje, povećanjem asortimana i kvalitete, mala i srednja poduzeća imaju veću šansu da povećaju dobit, internacionaliziraju svoje proizvode i stvore više radnih mjesta.

Uz to, fokus treba biti stavljen na jačanje preduvjeta za veći broj inovativnih proizvoda, povećanjem ulaganja u istraživanje i razvoj i približavanjem akademske zajednice i poslovnog sektora, s ciljem suradnje i povećanja djelokruga aktivnosti klastera vezanih za inovacije, nove tehnologije i IKT rješenja. Razvoj IKT-a može također biti upotrijebljen kako bi se postigao inkluzivniji rast.

Potencijal IKT-a treba biti iskorišten posebno u ruralnim i udaljenijim područjima (npr. na naseljenim otocima) kako bi se osiguralo bolje obrazovanje, zdravstvena skrb, javne i socijalne usluge i olakšao razvoj poslovanja. Ovo također može predstavljati dobru priliku za rast lokalne IKT industrije, stvaranje potražnje za razvoj sadržaja i za zapošljavanje.

Kada se radi o specijaliziranim strategijama za razvoj pametnih industrija, većina razvojnih strategija na regionalnoj/lokalnoj razini u programskom području prepoznaje nedovoljnu orijentiranost regionalnog poslovanja prema istraživanju i razvoju kao razvojnim slabostima, i predviđaju mjere koje bi trebale dovesti do poboljšanja ovakvog stanja. Kada je u pitanju pametna specijalizirana strategija u Hrvatskoj, na državnoj razini, u kontekstu pametnog, održivog i inkluzivnog rasta, perspektivna ekonomska područja o kojima se trenutno razgovara su: (i) zdravlje i kvaliteta življenja, (ii) energija i održivi okoliš, (iii) transport i mobilnost, (iv) sigurnost i (v) poljoprivreda i prehrana i bioekonomija.

Pametna specijalizirana strategija (S3, u nacrtu), također prepoznaje nekoliko važnih zajedničkih tema: ključna tehnologija, IKT, inženjering, turizam, kreativna i kulturna industrija. Očekuje se da će strategija biti usvojena do kraja 2015. godine.

Aspekt pametne specijalizacije u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori odražava se u odnosnim državnim Indikativnim strateškim dokumentima. Indikativni strateški dokument za Bosnu i Hercegovinu, u okviru jednog od svojih glavnih stupova IPA pomoći, poziva na integrirani pristup s ciljem jačanja konkurentnosti malih i srednjih poduzeća i na inovacije kroz povećano istraživanje kapaciteta, zapošljavanje i stvaranje radnih mjesta, kao i inkluziju, izgradnju partnerstava na lokalnoj razini, uključujući općine, mala i srednja poduzeća i ustanove za obučavanje, kao i građansko društvo.

Indikativni strateški dokument u Crnoj Gori također navodi da je važan mehanizam povećanja konkurentnosti ekonomije zemlje unaprjeđenje kvalitete i učinkovitosti istraživačkih i inovatorskih politika i jačanje njihove povezanosti s poslovnim subjektima.

Kada se u obzir uzmu potrebe i izazovi programskog područja, ovaj program se smatra i prilikom za rješavanje tih problema radi **povećanja konkurentnosti programskog područja kroz pružanje potpore**

institucijama za potporu poslovanju kako bi se poslovni sektor osposobio u smislu unaprjeđenja znanja i vještina, kao i standardizacije, marketinga i brendiranja, kroz njegovanje suradnje između poslovnog sektora, institucija za potporu poslovanju, klastera, javnog sektora i istraživačkih institucija, kroz provedbu inovacija i novih tehnologija, unaprjeđenjem kvalitete usluga, razmjenom dobre prakse i provedom pilot-projekata i drugih aktivnosti koje mogu biti važan faktor za stimuliranje razvoja ekonomije u programskom području.

1.4. Prednosti, slabosti, prilike i rizici programskog područja

SWOT analiza predstavlja interne prednosti i slabosti, kao i vanjske prilike i rizike programskog područja. Kombinira analizu stanja u programskom području s analizom strateških dokumenata na državnoj i sektorskoj razini (npr. programski dokumenti i dokumenti politika). Nadalje, SWOT analiza je rezultat opširnih konzultacija koje su vođene tijekom sastanaka i radionica Radne grupe, kao i rezultat povratnih informacija i podataka koje su osigurale zainteresirane strane tijekom dva kruga konzultativnih radionica održanih u travnju i kolovozu 2014. godine, kao i tijekom internetskih konzultacija od 01.08. do 01.09.2014. godine. SWOT tabela za 8 tematskih prioriteta je u Dodatku 8. Programu suradnje.

1.5. Procjena izazova, potreba i potencijala programskog područja

U procesu definiranja ukupnih potreba programskog područja na temelju analize situacije u različitim sektorima, glavni je cilj bio identificirati izazove i potrebe koje Program može obuhvatiti, u skladu s njegovim prekograničnim karakterom, proračunom i interventnim kapacitetima, iskorištavanjem zajedničkih neiskorištenih kapaciteta i daljnjim jačanjem postojećih.

Važno je naglasiti da cilj Programa prekogranične suradnje nije poduprijeti velike investicije ili infrastrukture koje mogu na bolji način obuhvaćene drugim državnim ili programima Europske unije. Prema tome, Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020 je uglavnom posvećen malim intervencijama u područjima zajedničkog interesa, izgradnji kapaciteta i konkurentnosti programskog područja, zajedničkoj institucionalnoj suradnji, razmjeni iskustava i praksi, provedbi pilot-aktivnosti, unapređenju politika i upravljanju s ciljem osiguranja teritorijalne koherentnosti prekograničnog područja.

Prema tome, djelokrug Programa je takav da neće imati veliki financijski utjecaj. Njegov glavni princip je potpora aktivnostima prekogranične suradnje i pilot-projektima u prioritetnim područjima, poput jačanja javne zdravstvene i socijalne skrbi, zaštite i očuvanja okoliša i prirode i smanjenja rizika, i promoviranja upotrebe održive energije i energetske učinkovitosti, jačanja i daljnjeg razvoja turizma i očuvanja kulturnog i prirodnog naslijeđa i povećanja konkurentnosti programskog područja.

Uzimajući u obzir zaključke izvedene iz stanja i SWOT analize i činjenice da programsko područje obuhvaća veliku heterogenu teritoriju tri države, analiza stanja dovela je do definiranja određenog broja potreba u programskom području, potencijala i izazova koji su predstavljani u daljnjem tekstu.

Sustavi javne zdravstvene i socijalne skrbi u sve tri države zahtijevaju modernizaciju, dok usluge u tim sektorima trebaju postati dostupnije. Nadalje, razina IKT rješenja koja se koriste treba biti podignuta, što vrijedi i za vještine zdravstvenih i socijalnih radnika, s ciljem prilagodbe stvarnim potrebama korisnika, naročito u ruralnim područjima. Kvaliteta, djelokrug i mehanizmi pružanja socijalnih usluga ugroženim korisnicima nisu dobro prilagođeni njihovim različitim potrebama i izazovnom okruženju, poput starenja populacije, povećanog broja korisnika i različitih profila korisnika. Sustav socijalne skrbi je nejednako razvijen na različitim razinama pružanja usluga i u regijama, što dovodi do značajnih razlika u mogućnosti pristupa uslugama i smanjuje njihovu učinkovitost i dostupnost.

U skladu s analizom stanja u programskom području, postoji potreba za unaprjeđenjem mjera zaštite i upravljanja za održavanje okoliša i prirode programskog područja, kao i za prilagođavanje klimatskim promjenama koje su rezultirale prirodnim katastrofama poput nedavnih požara, poplava i suša, kako bi se unaprijedila sposobnost reagiranja u slučaju katastrofa. Nadalje, uzimajući u obzir postojeći potencijal izvora obnovljive energije u programskom području, kao i potrebu za jačanjem energetske učinkovitosti, budući da je to jedna od najjeftinijih mjera za smanjenje emisije ugljičnog dioksida (CO_2), ovim programom pokušava se pronaći prilika za iskorištavanje ovog potencijala kako bi se doprinijelo održivoj upotrebi energije i jačanju energetske učinkovitosti, naročito kada se radi o javnoj infrastrukturi.

U skladu sa zaključcima nakon analize stanja, postoji snažna potreba za diversifikacijom turističke ponude, integriranim sustavom upravljanja destilacijama, jačanjem kapaciteta zaposlenih u sektoru, unaprjeđenjem turističke infrastrukture i objekata, zajedničkim brendiranjem i marketingom te snažnijom potporom poduzetničkom sektoru. Duga povijesna i kulturna tradicija, bogato kulturno i prirodno naslijeđe i veliki broj turističkih atrakcija predstavljaju najvažniji potencijal programskog područja. Ovaj program pronalazi prilike za iskorištavanje ovog bogatog potencijala turističkog sektora kako bi se doprinijelo ekonomskom i socijalnom razvoju programskog područja daljnjim razvojem različitih niša u sektoru turizma, integriranju kulturnih i prirodnih resursa u turističku ponudu, razvijanjem zajedničkih proizvoda i brendova i jačanju kapaciteta u ovim sektorima.

Analizom situacije došlo se do zaključka da se, unatoč oporavku od financijske krize diljem svijeta, zemlje programa još uvijek suočavaju s problemima revitaliziranja proizvodnje i trgovačkih sektora, ali i ekonomije općenito. Ovo se odražava u siromašnim ekonomskim učincima, nepostojanju poduzetničkih kapaciteta, neadekvatnom poslovnom potporom ovog područja i niskom razinom suradnje između različitih aktera, poput institucija za potporu poslovanju, poslovnog sektora, javnog sektora, klastera i obrazovnih i istraživačkih institucija. Međutim, kao što je pokazala analiza, postoji institucionalna infrastruktura za razvoj poslovanja, kao i strateška orijentacija ka razvoju klastera, a ovaj program će se fokusirati na pružanje mogućnosti jačanja sektora potpore poslovanju i razvoju klastera kako bi se unaprijedili zajednički sektori/industrije kroz podupiranje suradnje i daljnji razvoj, npr. novih proizvoda/brendova/usluga i primjenu inovativnosti, novih tehnologija i IKT-a u poslovnim procesima, što će dovesti do unaprjeđenja konkurentnosti i razvoja poslovnog okruženja u programskom području.

1.6 Kako će se Programom suradnje obuhvatiti ove potrebe i izazovi

Osim uzimanja u obzir definiranih potreba i izazova u programskom području, ukupna strategija Programa formulirana je kao izravan odgovor na relevantni Partnerski program za Hrvatsku (HR) i Indikativne strateške dokumente za Bosnu i Hercegovinu (BA) i Crnu Goru (ME).

Partnerski program za Hrvatsku definira glavne prioritete za financiranje za ESI fond za Hrvatsku, za razdoblje od 2014. do 2010. godine. To su:

- inovativno i konkurentno poslovno i istraživačko okruženje
- promoviranje energetske učinkovitosti, obnovljivih energija i zaštita prirodnih resursa
- održiva i moderna prijevozna i mrežna infrastruktura
- unaprjeđenje sudjelovanja na tržištu i kvaliteta obrazovnog sustava
- aktivna inkluzija i smanjenje siromaštva
- potpora kvalitetnoj i učinkovitoj javnoj administraciji i pravosuđu.

Indikativni strateški dokument za Bosnu i Hercegovinu definira prioritete za financiranje u sljedećim područjima:

- **demokracija i upravljanje**
- **vladavina prava i osnovna prava**
- **konkurentnost i inovacije, lokalne razvojne strategije**

- politike obrazovanja i zapošljavanja i socijalna politika

Indikativni strateški dokument za Crnu Goru definira prioritete za financiranje u sljedećim područjima:

- demokracija i upravljanje
- vladavina prava i osnovna prava
- aktivnosti vezane za zaštitu okoliša i klimatske uvjete
- prijevoz
- konkurentnost i inovacije
- politike obrazovanja i zapošljavanja i socijalna politika
- poljoprivreda i ruralni razvoj
- regionalna suradnja i teritorijalna suradnja.

Nadalje, posebni ciljevi Programa posebno su usmjereni na koherentnost i komplementarnost sa stupovima definiranim u Strategiji JIE 2020 i posebnim sektorskim dimenzijama u okviru svakog ovog stupa. Prema tome, provedba Programa prekogranične suradnje doprinijet će postizanju glavnih ciljeva definiranih za svaki stup Strategije JIE 2020.

Pregled međusobno povezanih ciljeva i stupova dan je u daljnjem tekstu pod opisom svake prioritetne osnovice. Kao što je navedeno, očito je da između ciljeva Programa i Strategije JIE 2020 postoji velika međusobna povezanost budući da svaki cilj Strategije obuhvaća nekoliko sektorskih dimenzija različitih stupova.

Strategija Interreg IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020 temelji se na specifičnoj analizi i definiranim potrebama programskog područja koje su raspravljene i usuglašene tijekom opsežnog procesa programiranja koji je uključivao sastanke i radionice Radne grupe, kao i javne i online konzultacije sa zainteresiranim stranama. Nadalje, proces programiranja obuhvatio i je i lekcije naučene tijekom prethodnog programskog razdoblja, dani financijski okvir, postojanje prikladnih administrativnih i provedbenih struktura i prioritete definirane u relevantnim strateškim dokumentima (Sporazum o partnerstvu, Indikativni dokument državne strategije, Strategija Europa 2020, Strategija JIE 2020, COSME i Horizont 2020).

Kako bi se ostvarili planirani ciljevi za prioritetne osnove, aktivnosti koje će biti potpomognute unutar njih moraju doprinijeti posebnim ciljevima relevantnih osnovica. Rezultati različitih aktivnosti će trebati biti izmjereni danim pokazateljima rezultata. Učinkovitost omjera između troškova aktivnosti i doprinosa svakoj ciljanoj vrijednosti također je važan faktor, kao i usklađenost ovih aktivnosti s relevantnim prekograničnim strategijama.

Posebni ciljevi Interreg IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020 uzimaju u obzir zajedničke izazove i potrebe programskog područja i mogu doprinijeti socijalnoj, ekonomskoj i teritorijalnoj koheziji bolje od samih nacionalnih nastojanja. Programskom strategijom nastoje se smanjiti prepreke razvoju kroz promoviranje održivih i integriranih teritorijalnih pristupa. Cilj je jačati postojeće ili iskoristiti neiskorištene potencijale kako bi se poduprla teritorijalna integracija, što će na kraju rezultirati rastom i stvaranjem novih radnih mjesta.

Prema tome, iskorištavanjem potencijala područja i kroz prevladavanje prepreka razvoju, Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020 temelji se na sljedećim tematskim prioritetima koji su u skladu s definiranim problemima, kao i s razvojnim ciljevima utvrđenim u relevantnim državnim strateškim dokumentima:

- Sektor javne zdravstvene i socijalne skrbi (Tematski prioritet (TP 1)
- Okoliš, priroda, prevencija rizika, održiva energija i energetska učinkovitost (TP 2)

- Turizam i kulturno i prirodno naslijeđe (TP 4)
- Konkurentnost i razvoj poslovnog okruženja (TP 7).

Izabrani tematski prioriteti prevedeni su u četiri prioritetne osnovice koje odražavaju potrebe i izazove utvrđene u analizi stanja u programskom području. Za svaki TP definiran je jedan ili više posebnih ciljeva (Posebni ciljevi (PC)). U šest PC-ova pokazane su određene promjene koje se namjeravaju ostvariti provedbom Interreg IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020.

Potrebe i izazovi programskog područja bit će riješene kroz sljedeće prioritetne osnovice:

Prioritetna osnovica 1 - Unaprjeđenje kvalitete usluga u javnom sektoru zdravstvene i socijalne skrbi

Cilj PO-a 1 je doprinos unaprjeđenju javnog zdravstva i socijalne skrbi kroz unaprjeđenje pristupačnosti i učinkovitosti javnih zdravstvenih i socijalnih usluga i institucija, jačanjem ljudskih resursa u sektorima, promoviranjem upotrebe IKT rješenja, kao i unaprjeđenjem usluga koje se pružaju ugroženim skupinama u programskom područjima.

Konkretnije, programom će se poduprijeti aktivnosti čiji je cilj unaprjeđenje dostupnosti i učinkovitost zdravstvenih i socijalnih usluga, razvoj i provedba povezanih programa cjeloživotnog učenja, razvoj i provedba programa za unaprjeđenje vještina zdravstvenih i socijalnih radnika kako bi se lakše prilagodili stvarnim potrebama korisnika, provedba aktivnosti za unaprjeđenje kvalitete, obujma i mehanizma pružanja socijalnih usluga ugroženim korisnicima, kao i potpora mrežnim aktivnostima s ciljem unaprjeđenja zdravstvenih i socijalnih usluga i ustanova. Uz to, aktivnosti koje će biti potpomognute u okviru ove prioritetne osnovice bit će one provedbe IKT rješenja s ciljem unaprjeđenja javnog zdravstva i socijalne skrbi, kao i aktivnosti kojima će se stvoriti sinergije s aktivnostima koje se odnose na razvoj planova i korištenje IKT alata za uspostavljanje mrežnih struktura radi zajedničkog prekograničnog odgovora na prirodne katastrofe. Prema tome, ova prioritetna osnovica bit će posvećena zajedničkim izazovima prekogranične suradnje kako bi se unaprijedile zajedničke prilike i potencijali kroz pronalaženje zajedničkih prekograničnih rješenja.

Jasan doprinos sljedećim prioritetima financiranja relevantnih državnih strateških dokumenata može se vidjeti u:

- aktivnoj inkluziji i smanjenju siromaštva - generiranjem programskih rezultata i rezultata u okviru PA 1, javne zdravstvene i socijalne usluge bit će unaprjeđene, s posebnim naglaskom na unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti socijalnih usluga kroz potporu za aktivnu inkluziju ugroženih osoba u zajednicu;
- obrazovanju, zapošljavanju i socijalnoj politici - generiranjem programskih rezultata u okviru PA 1, vještine zdravstvenih i socijalnih radnika će biti povećane kako bi se bolje prilagodile stvarnim potrebama korisnika;
- regionalnoj suradnji i teritorijalnoj suradnji - generiranjem programskih rezultata i rezultata u okviru PA 1, regionalna i teritorijalna suradnja bit će unaprijeđena;
- zdravlju i kvaliteti života (nacrt hrvatske S3) - generiranjem programskih rezultata i rezultata u okviru PA 1, kvaliteta ustanova, usluga i vještina u područjima javnog zdravstva i socijalne skrbi bit će unaprijeđena čime će se doprinijeti dostupnosti zdravstvenih usluga, kao i izravno unaprijediti kvalitetu života.

Uz to, jasan doprinos strateškim stupovima JIE 2020 može se promatrati kroz međusobnu povezanost Posebnog cilja (PC 1.1) prioritetne osnovice 1:

- Kada je u pitanju pametni rast, PC 1.1 je komplementaran sa sektorskim dimenzijama vezanim za obrazovanje i kompetencije.
- Kada je u pitanju inkluzivni rast, on odgovara sektorskim dimenzijama vezanim za zdravstvo.

- Kada je u pitanju upravljanje za rast, vjerojatno će imati utjecaj na sektorsku dimenziju vezanu za učinkovite javne usluge.

Prioritetna osnovica 2 - Zaštita okoliša i prirode, unaprjeđenje sprječavanja rizika i promoviranje održive energije i energetske učinkovitosti

Prioritetna osnovica 2 izravno odgovara potrebama zaštite okoliša i prirode, unaprjeđenju sprječavanja rizika u smislu unaprjeđenja područja odgovora na katastrofe i njezin je cilj jačanje upotrebe obnovljivih izvora energije čime se unaprjeđuje energetska učinkovitost.

Razvoj i provedba zajedničkih upravljačkih inicijativa u području zaštite okoliša i prirode, unaprjeđenje spremnosti u hitnim situacijama i sustavi sprječavanja rizika (od požara, poplava, suša), prateće mjere i alati za smanjivanje rizika od prirodnih katastrofa i povećanje spremnosti u slučaju katastrofa bit će podržani kako bi se riješili izazovi s kojima se suočava programsko područje u smislu zaštite okoliša i prirode i sprječavanja rizika. Uz to, aktivnosti koje će biti podržane u okviru ove prioritetne osnovice su one čiji je cilj razvoj i provedba zajedničkih pilot i demonstracijskih projekata vezanih za inovativne tehnologije i rješenja u polju energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, i one s ciljem zajedničkog investiranja u javnu infrastrukturu za održivu proizvodnju energije i energetska učinkovitost. Promjene treba tražiti u povećanju kapaciteta i unaprijeđenoj infrastrukturi za korištenje obnovljivih izvora energije i primjenu energetske učinkovitosti u programskom području.

Prema tome, ova prioritetna osnovica bit će posvećena zajedničkim izazovima, kroz prekograničnu suradnju, kako bi se unaprijedile zajedničke prilike i potencijali kroz pronalaženje zajedničkih prekograničnih rješenja.

Ova osnovica najprije doprinosi prioritetima financiranja definiranih u relevantnim državnim strateškim dokumentima u daljnjem tekstu:

- Promoviranje energetske učinkovitosti, obnovljivih energija i zaštita prirodnih resursa - generiranjem programskih rezultata u okviru PA 2, uvjeti za daljnju zaštitu okoliša, unaprjeđenje sprječavanja rizika i promoviranje održive energije i energetske učinkovitosti će biti stvoreni.
- Aktivnosti vezane za okoliš i klimatske uvjete - generiranjem programskih rezultata i rezultata u okviru PA 2, bit će podržane mjere za smanjenje rizika od prirodnih katastrofa kako bi se riješilo pitanje izazova s kojima se suočava programsko područje u smislu zaštite okoliša i klimatskih promjena.
- Regionalna suradnja i teritorijalna suradnja - generiranjem programskih rezultata i rezultata u okviru PA 2, regionalna i teritorijalna suradnja bit će ojačana.
- Energija i održivi okoliš (nacrt hrvatske S3) - generiranjem programskih rezultata i rezultata u okviru PA 2, izravno će se utjecati na energiju i održivi okoliš i isti će biti unaprijeđeni.

Uz to, jasan doprinos strateškim stupovima JIE 2020 može se promatrati kroz međusobnu povezanost Posebnih ciljeva (PC 2.1 i PC 2.2) Prioritetne osnovice 2:

- U vezi s održivim rastom, PC 2.1. je u skladu s dimenzijom vezanom za okoliš, a kada se radi o inkluzivnom rastu, odgovara dimenziji vezanoj za zdravstvo.
- U vezi s održivim rastom, PC 2.2. će vjerojatno utjecati na dimenziju vezanu za energiju i okoliš.

Prioritetna osnovica 3 - Doprinos razvoju turizma i očuvanju kulturnog i prirodnog naslijeđa

Prioritetna osnovica 3 za cilj ima dalje razviti i diverzificirati postojeći turistički potencijal programskog područja, kao i istovremeno zaštititi i upotrebljavati prirodno i kulturno bogatstvo na održiv način.

Ciljevi prioritetne osnovice vezani su za jačanje postojećeg i daljnjeg razvoja potencijala prekograničnog turističkog potencijala kroz diverzificiranje turističke ponude, unaprjeđenje menadžerskih kapaciteta u sektoru turizma, uključivanjem drugih sektora i razvoj komplementarnih usluga u turističkoj ponudi, kroz potporu uvođenju certificiranja i standardiziranja turističkih usluga i proizvoda, razvoj i unaprjeđenje male turističke infrastrukture, provedbu IKT-a i inovativna rješenja i potpora izgradnji kapaciteta u turističkom sektoru. Nadalje, ovaj prioritet za cilj ima valoriziranje kulturnih i prirodnih potencijala programskog područja kako bi se kulturne, prirodne i zabavne aktivnosti integrirale u turističku ponudu, ali uz brigu o faktoru održivosti. Sve gore navedene aktivnosti doprinijet će jačanju i diverzificiranju turističke ponude programskog područja. Prema tome, ova prioritetna osnovica bit će posvećena zajedničkim izazovima programskog područja kroz prekograničnu suradnju kako bi se unaprijedile zajedničke prilike i potencijali kroz pronalaženje zajedničkih prekograničnih rješenja.

Ova prioritetna osnovica podupire sljedeće glavne prioritete financiranja relevantnih državnih strateških dokumenata:

- Promoviranje energetske učinkovitosti, obnovljivih energija i zaštita prirodnih resursa - generiranjem programskih rezultata i rezultati u okviru PA 3 stvorit će se izravan utjecaj na zaštitu prirodnih resursa.
- Turizam (nacrt hrvatskog S3) - generiranjem programskih rezultata i rezultata u okviru PA 3, stvorit će se značajni efekti na razvoj turizma.

Jasan doprinos strateškim stupovima JIE 2020 može se promatrati kroz međusobnu povezanost Posebnog cilja (PC 3.1.) prioritetne osnovice 3:

- U vezi s održivim rastom, PC 3.1. je komplementaran sa sektorskim dimenzijama koje se odnose na kulturu i kreativne sektore, obrazovanje i kompetencije.
- Kada je u pitanju integrirani rast, PC 3.1 će vjerojatno utjecati na dimenzije vezane za konkurentno ekonomsko okruženje i integriranje u svjetsku ekonomiju.
- Kada je u pitanju održivi rast, PC 3.1 je komplementaran sa sektorskom dimenzijom vezanom za konkurentnost, a kada je u pitanju inkluzivni rast, PC 3.1 je u skladu s dimenzijama vezanim za zapošljavanje.

Prioritetna osnovica 4 - Povećanje konkurentnosti i razvoj poslovnog okruženja u programskom području

Prioritetna osnovica 4 obrađuje glavne izazove i potrebe vezane za unaprjeđenje konkurentnosti i razvoj poslovnog okruženja u programskom području.

Razvoj i potpora postojećim institucijama za potporu poslovanju, postojećim poslovnim udrugama i mrežama malih i srednjih poduzeća, unaprjeđenje kapaciteta vezanih za poduzetništvo i potpora razvoju inovativnih proizvoda i usluga, kao i primjena inovacija, IKT-a i novih tehnologija, bit će podržana kako bi mala i srednja poduzeća imala priliku povećati dobit, internacionalizirati svoje proizvode i stvoriti više radnih mjesta. Ove aktivnosti će doprinijeti ubrzavanju razvoja poslovnog okruženja i ukupne konkurentnosti u programskom području. Prema tome, ova prioritetna osnovica bit će posvećena zajedničkim izazovima prekogranične suradnje kako bi se unaprijedile zajedničke prilike i potencijali kroz pronalaženje zajedničkih prekograničnih rješenja.

Jasan doprinos sljedećim prioritetima financiranja relevantnih državnih strateških dokumenata može se vidjeti kroz:

- Inovativno i konkurentno poslovno i istraživačko okruženje - generiranjem programskih rezultata i rezultata u okviru PA 4, bit će ubrzan razvoj poslovnog okruženja i općenito konkurentnost programskog područja.
- Konkurentnost i inovacije, strategije lokalnog razvoja - generiranjem rezultata Programa i rezultata

u okviru PA 4, bit će podržan razvoj konkurentnosti programskog područja.

- Regionalna suradnja i teritorijalna suradnja - generiranjem programskih rezultata i rezultata u okviru PA 4, regionalna i teritorijalna suradnja bit će ojačana.

Uz to, jasan doprinos Strategiji JIE 2020, stupovi Strategije mogu se promatrati kroz međusobnu povezanost Posebnog cilja (PC 4.1) prioritetne osnovice 4:

- Kada je u pitanju integrirani rast, PC 4.1 će vjerojatno utjecati na sektorske dimenzije vezane za konkurentno ekonomsko okruženje i integriranje u svjetsku ekonomiju.

- Kada je u pitanju pametni rast, PC 4.1 odgovara sektorskim dimenzijama vezanim za istraživanje i razvoj i inovacije i digitalno društvo.

- U vezi s održivim rastom, PC 4.1. je u skladu sa sektorskim dimenzijama vezanim za konkurentnost.

- Ključne tehnologije, IKT, inženjerstvo, kreativna i kulturna industrija (nacrt hrvatske S3) – generiranjem rezultata Programa i rezultata u okviru cilja, Program će promovirati ključne tehnologije, IKT, inženjerstvo, kreativnu i kulturnu industriju.

Koncizan pregled programske strategije i njezina struktura dana je u logičkoj pozadini intervencija - Dodatak 9 Programu suradnje.

1.7. Praćenje Programa

U okviru JMC-a, predviđeno je da sljedeće zainteresirane strane imaju izravan utjecaj na praćenje aktivnosti Programa:

a) državne vlasti odgovorne za socijalnu i zdravstvenu zaštitu, okoliš (zaštita i spašavanje), ekonomiju i NVO; regionalni predstavnici županija koje sudjeluju u Programu i predstavnici državne vlasti koji predstavljaju Hrvatsku;

b) državne vlasti odgovorne za socijalnu i zdravstvenu zaštitu, okoliš (zaštita i spašavanje), ekonomiju i NVO; regionalni/lokalni predstavnici općina koje sudjeluju u Programu i predstavnici državne vlasti koji predstavljaju Bosnu i Hercegovinu;

c) državne vlasti odgovorne za socijalnu i zdravstvenu zaštitu, okoliš (zaštita i spašavanje), ekonomiju i NVO; regionalni predstavnici općina koje sudjeluju u Programu i predstavnici državne vlasti koji predstavljaju Crnu Goru.

1.1.2. Opravdanje odabira tematskih prioriteta, na temelju analize potreba u programskom području kao cjelini i strategija odabrana kao odgovor na takve potrebe, fokusirano je na, kada je prikladno, nedostajuće veze u prekograničnoj infrastrukturi, uz uzimanje u obzir rezultata prethodne evaluacije.

Tabela 1: Opravdanje za odabir tematskih prioriteta

Izabrani tematski prioritet	Opravdanje odabira
TP 1 Sektor javne zdravstvene i socijalne skrbi	Unatoč dovoljnom broju bolnica i zdravstvenih ustanova u programskom području, postoji neučinkovita mreža zdravstvenih institucija, neprikladna mobilizacija kapaciteta za pružanje skrbi, nedovoljno učinkovit sustav upravljanja, uključujući i nedovoljnu fokusiranost na standarde kvalitete i nisku razinu IKT rješenja.

	<p>Socijalni servisi za pružanje zdravstvene skrbi razlikuju se po regijama, ali općenito nemaju kapacitet za pružanje personaliziranih i integriranih usluga i informacija, posebno za ugrožene skupine (djeca, starije osobe, invalidi, ljude na rubu siromaštva i dugoročno nezaposlene starije žene).</p> <p>Zdravstvene i socijalne usluge u programskom području su posebno neučinkovite kada je u pitanju priprema i hitni odgovori na katastrofe preko granica.</p> <p>Nadalje, oba sustava trebaju modernizaciju i restrukturiranje. U tom smislu, postoji potreba za zajedničkim pilot projektima radi provedbe IKT rješenja, unaprjeđenja male infrastrukture, kupovinu male opreme i opremanja malih ambulantnih kola, mobilnih timova i hitnih centara s obje strane granice, kako bi usluge u okviru javnog sustava zdravstvene skrbi bile učinkovitije i dostupnije.</p>
<p>TP 2 Okoliš, priroda, prevencija rizika, održiva energija i energetska učinkovitost</p>	<p>Programsko područje je bogato prirodnim resursima, bioraznolikošću i zaštićenim područjima, kao i osjetljivim ekosustavima i staništima čija zaštita zahtijeva značajne napore u pogledu zaštite okoliša.</p> <p>Postoje okolišna žarišta i povezani planovi remedijacije unutar programskog područja; međutim, ti planovi trebaju biti stavljeni u upotrebu.</p> <p>Nadalje, u programskom području postoji veliki rizik od područja za koja se sumnja da su minirana te da su sklona prirodnim katastrofama, posebno poplavama, sušama i požarima, a razlog su uglavnom klimatske promjene. Budući da funkcionalnost sustava sprječavanja rizika i zaštite vezanih za prirodne katastrofe nije na zadovoljavajućoj razini, zajedničke prekogranične inicijative vezane za spremnost na hitno djelovanje i reagiranje u slučaju katastrofa trebaju biti uspostavljene.</p> <p>Energetski pokazatelji u programskom području ukazuju na nizak udio proizvodnje i konzumiranja iz obnovljivih izvora energije, iako programsko područje ima potencijala za upotrebu energije vjetra, sunca, biomase i geotermalne energije. Nadalje, analiza je pokazala da postoji potreba za unaprjeđenjem energetske učinkovitosti u javnim zgradama. Prema tome, zajedničke prekogranične inicijative trebaju biti provedene kako bi se ojačala upotreba održive energije, unaprijedio povezani zakonski okvir i okvir planiranja, unaprijedilo podizanje svijesti i energetska učinkovitost, posebno u javnom sektoru i u stambenom sektoru.</p> <p>Potrebno je uzeti u obzir da će unaprijeđena energetska učinkovitost i povećanje upotrebe čiste obnovljive energije doprinijeti kvaliteti zraka.</p>
<p>TP 4 Turizam i kulturno i prirodno naslijeđe</p>	<p>Programsko područje ima bogato prirodno i kulturno naslijeđe koje odražava dugu i uzbudljivu povijest, ali i etničku, prirodnu i kulturnu raznolikost. Nadalje, Jadransko more je dobro poznato po svojoj ljepoti i raznolikosti, dok kontinentalni dio programskog područja također posjeduje veliki potencijal (termalne izvore, dvorce, zaštićena područja, planine, rijeke, itd.). Bogatstvo kulturnih i prirodnih resursa programskog područja mora biti očuvano, a upravljanje njima unaprijeđeno.</p>

	<p>Također, potencijali programskog područja nisu dovoljno iskorišteni i moraju biti ojačani.</p> <p>U programskom području ne postoji dovoljna diverzifikacija turističkih usluga, a vidan je nedostatak zajedničke prekogranične turističke ponude, nedovoljan broj globalno brendiranih destinacija, nedostatak obučenog osoblja i neodgovarajuća turistička infrastruktura. Općenito, unaprjeđenje je potrebno u svim spomenutim područjima. Nadalje, postoji potreba za povezivanjem turističkog sektora s drugim sektorima (npr. poljoprivredom) i kulturnim i prirodnim resursima, posebno kroz bolju suradnju i koordinaciju između relevantnih zainteresiranih strana kako bi se poboljšalo održivo upravljanje i upotreba turističkih i kulturnih i prirodnih resursa.</p>
<p>TP 7 Konkurentnost i razvoj poslovnog okruženja</p>	<p>U programskom području postoji nedostatak inovativnih vještina i znanja, kao i povezanosti između poslovnih subjekata, klastera i istraživačkih institucija, uključujući ulaganje u proizvode i inovacije u procesima. Nadalje, poduzetnički kapaciteti i vještine su nedovoljno razvijeni i potrebno im je daljnje jačanje.</p> <p>Postoji potreba za unaprjeđenjem kvalitete službi za potporu poduzetništvu u programskom području, budući da postojeće institucije ne zadovoljavaju u potpunosti potrebe poduzetnika. Nadalje, stvaranje i umrežavanje klastera, povećanje u rasponu aktivnosti klastera s ciljem upotrebe inovacija, novih tehnologija i IKT rješenja također trebaju biti podržani.</p> <p>Kako bi se stvorilo pozitivno poslovno okruženje i njegovao njegov razvoj, u programskom području moraju postojati snažne institucije za potporu poduzetništvu koje odgovaraju na potrebe poduzetnika i omogućuju im suradnju s obrazovnim i istraživačkim i razvojnim institucijama, čime se stvara platforma za potporu zaštiti proizvoda, plasiranju na tržište i razvoj prekograničnih tržišta i odgovaranja na potrebe programskog područja vezane za unapređenje kvalitete usluga i proizvoda, uz istovremeno unapređenje vještina i znanja u primjeni inovativnih tehnologija i njegovanju razmjene iskustava u primjeni novih tehnologija, procesa i proizvoda.</p>

1.2 Opravdanje financijske alokacije

Opravdanje financijske alokacije (to jest potpore Unije) svakom tematskom prioritetu u skladu s tematskim potrebama (uzimajući u obzir prethodnu procjenu).

Proračun cjelokupnog programa EU je 57.155.316, kao što je navedeno u Dijelu 3 - Plan financiranja. Financijska alokacija za izabrane tematske prioritete odražava sljedeće kriterije:

- potrebe i prilike opisane u Analizi stanja i SWOT-u;
- procijenjenu financijsku vrijednost aktivnosti predviđenih u svakoj Prioritetnoj osnovici;
- koherentnost s prioritetima financiranja definiranim u Sporazumu o partnerstvu za Hrvatsku i Državnim strateškim dokumentima za Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru;
- ulazne informacije koje su relevantni partneri dostavili u okviru javnih i internetskih konzultacija;
- iskustvo iz programskog razdoblja 2007-2013 IPA programa Hrvatska-Bosna i Hercegovina i Hrvatska-Crna Gora;

- alokacije za Tehničku pomoć u skladu s Provedbenom uredbom Komisije br. 447/2014 EUR (10%).

Nadalje, za procjenu broja aktivnosti u okviru svakog tematskog cilja, predviđen je prosječan proračun za aktivnosti od oko ukupno 475.000 EUR za PA1, 850.000 EUR za PA 2, 850.000 za PA 3 i 575.000 EUR za PA 4. Međutim, budući da financijska vrijednost aktivnosti odražava aktivnosti i planirane rezultate, moguće je poduprijeti i veće i manje aktivnosti.

Prilikom pripremanja procjena alokacija po Prioritetnim osnovicama i opsegu aktivnosti, uzeto je u obzir da prekogranične zainteresirane strane imaju dugu tradiciju i sve veću potrebu za suradnjom u polju usluga na razini lokalne zajednice, zaštite okoliša, zaštite prirodnog i kulturnog naslijeđa, turizma i poduzetništva u skladu s prioritetnim mjerama iz relevantnih IPA programa prekogranične suradnje u programskom razdoblju 2007-2013. Također, važno je naglasiti visoku razinu interesa za prekogranične programe iz razdoblja 2007-2013, uzimajući u obzir da se za projekte na objavljene pozive za prijedloge IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina 2007-2013 prijavilo oko 1150 aplikacija, a za projekte IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska-Crna Gora 2007-2013, oko 545 aplikacija.

Prioritetna osnovica 1

Planirana IPA alokacija za Prioritetnu osnovicu 1 je 8.573.297 EUR, što odgovara 15% proračuna Programa, s procijenjenim brojem od oko 18 aktivnosti koje će biti poduprte.

Ova financijska alokacija odražava planiranu vrijednost aktivnosti koje su suočene s potrebom da snažno unaprijede usluge u području javne zdravstvene i socijalne skrbi. Nadalje, očekuje se da će postojati i veći i manji projekti kao što je to bio slučaj u IPA programima Hrvatska-Bosna i Hercegovina i Hrvatska-Crna Gora u programskom razdoblju 2007-2013.

Financijska alokacija je u skladu s naglaskom stavljenim na unaprjeđenje učinkovitosti, povećanje dostupnosti i raspoloživosti u okviru javnih zdravstvenih i socijalnih usluga, kao i aktivne inkluzije i smanjenjem siromaštva i socijalnih politika stvaranjem uvjeta za daljnji pozitivni razvoj sustava zdravstvene i socijalne skrbi, u okviru prioriteta za financiranje koji su definirani u državnim strateškim dokumentima svih partnerskih zemalja.

Prioritetna osnovica 2

Planirana IPA alokacija za Prioritetnu osnovicu 2 je 14.288.830 EUR, što odgovara 25% proračuna Programa, s procijenjenim brojem od oko 17 aktivnosti koje će biti poduprte. Prema tome, veliki dio proračuna Programa rezerviran je za prioritetnu osnovicu 2 i ova financijska alokacija odražava planiranu vrijednost aktivnosti koja će biti složena kako bi se suočili s potrebama unaprjeđenja zaštite okoline i prirode, promovirali korištenje obnovljivih izvora energije i unaprijedili energetske učinkovitost u programskom području.

Financijska alokacija je u skladu s naglaskom stavljenim na promoviranje energetske učinkovitosti, obnovljivih energija i zaštite prirodnih resursa kroz stvaranje uvjeta za daljnji pozitivni razvoj relevantnih sektora, u okviru prioriteta financiranja definiranih u relevantnim državnim strateškim dokumentima.

Prioritetna osnovica 3

Planirana IPA alokacija za prioritetnu osnovicu 3 je 17.146.595 EUR, što odgovara 30% proračuna Programa, s procijenjenim brojem od oko 20 aktivnosti koje će biti poduprte. Prema tome, najveći dio proračuna Programa rezerviran je za prioritetnu osnovicu 3 i ova financijska alokacija odražava potrebe za jačanje i diverzifikaciju turističke ponude i omogućavanje održive upotrebe kulturnog i prirodnog naslijeđa u programskom području. Nadalje, očekuju se i mali (npr. promoviranje

proizvoda) i veliki projekti (npr. ciklične staze) budući da su isti postojali i u IPA programima Hrvatska-Bosna i Hercegovina i Hrvatska-Crna Gora u programskom razdoblju 2007-2013. U okviru prioritetne osnove 3, predviđena je provedba strateške operacije „Razvoj ruralnog turizma u zaleđu“.

Financijska alokacija je u skladu s naglaskom stavljenim na prirodne resurse i promoviranje turizma, kao što je navedeno u okviru prioriteta za financiranje definiranih u relevantnim državnim strateškim dokumentima.

Prioritetna osnovica 4

Planirana IPA alokacija za prioritetnu osnovicu 4 je 11.431.063 EUR, što odgovara 20% proračuna Programa, s procijenjenim brojem od oko 20 aktivnosti koje će biti poduprte.

Ova financijska alokacija odražava planiranu vrijednost aktivnosti koje se suočavaju s potrebama ubrzavanja konkurentnosti i razvoja poslovnog okruženja u programskom području.

Nadalje, očekuje se da će biti i manjih (npr. mreže) i većih projekata, kao što je to bilo u IPA programima Hrvatska-Bosna i Hercegovina i Hrvatska-Crna Gora u programskom razdoblju 2007-2013.

Financijska alokacija je u skladu s naglaskom stavljenim na unaprjeđenje inovativnog i konkurentnog poduzetništva, razvoj poslovnog okruženja, kao i primjenu istraživanja i inovacija stvaranjem uvjeta za daljnji pozitivni razvoj relevantnih sektora, u okviru prioriteta financiranja definiranih u državnim strateškim dokumentima svih partnerskih zemalja.

Tabela 2: Pregled strategije ulaganja Programa suradnje (indikativne alokacije)

Prioritetna osnovica	Potpore Unije (u EUR)	Omjer (%) ukupne potpore Unije Programu suradnje	Tematski prioriteti	Pokazatelji rezultata koji odgovaraju tematskom prioritetu
PA 1	8.573.297	84,99%	TP 1	Razina dostupnosti i raspoloživosti usluga u okviru sektora javne zdravstvene zaštite
PA 2	14.288.830	84,99%	TP 2	Sposobnost reagiranja u slučaju katastrofa u programskom području; Potrošnja energije u javnim zgradama i programskom području
PA 3	17.146.595	84,99%	TP 4	Povećanje u broju dolazaka nerezidenata koji odsjedaju u hotelima i sličnim ustanovama
PA 4	11.431.063	84,99%	TP 7	Raspon aktivnosti klastera kojima se povećava inovativnost, nove tehnologije i IKT rješenja
PA 5	5.715.531	84,99%	TA	
UKUPNO	57.155.316	84,99%		

DIO 2. PRIORITETNE OSNOVICE

(Reference: točke (b) i (c) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Odlomak 2.1. Opis prioriteta osnovica (osim tehničke pomoći)

(Reference: točka (b) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

2.1.1 Prioritetna osnovica 1

<i>Broj prioriteta osnovice</i>	PA 1
<i>Naslov prioriteta osnovice</i>	Unaprjeđenje kvalitete usluga u javnom sektoru zdravstvene i socijalne skrbi

☐ Čitava prioriteta osnovica bit će provedena samo kroz financijske instrumente	
☐ Čitava prioriteta osnovica bit će provedena samo kroz financijske instrumente uspostavljene na razini Unije	
☐ Čitava prioriteta osnovica bit će provedena samo kroz lokalni razvoj koji vodi zajednica	

2.1.2 Fond, osnova za izračun potpore Unije i opravdanje odabira osnove za izračun

<i>Fond</i>	IPA
<i>Osnova za izračun (ukupni kvalificirani izdaci ili javni kvalificirani izdaci)</i>	Ukupni kvalificirani izdaci
<i>Objašnjenje odabira osnove za izračun</i>	

2.1.3. Posebni ciljevi tematskog prioriteta i očekivani rezultati

(Reference: točke (b)(i) i (ii)(c) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

<i>ID</i>	1.1.
<i>Posebni cilj</i>	Unaprjeđenje kvalitete usluga u javnom sektoru zdravstvene i socijalne skrbi preko granica
<i>Rezultati koje partnerske zemlje teže postići uz potporu Unije</i>	<p>Iako postoji dovoljan broj zdravstvenih ustanova, usluge javne zdravstvene skrbi nisu dobro prilagođene korisnicima i zahtijevaju modernizaciju u smislu kvalitete, obujma i mehanizama izvršavanja te usluge socijalne skrbi također zahtijevaju značajno unaprjeđenje, posebno kada se radi o korisnicima iz ugroženih skupina. Stoga Program ima za cilj unaprijediti kvalitetu usluga, institucija i ljudskih resursa u oba sektora, čime će ih učiniti pristupačnijim i učinkovitijim.</p> <p>Uz to, u okviru ovog posebnog cilja, Program će</p>

	<p>se pozabaviti promoviranjem zdravog načina života, aktivnim i zdravim starenjem, jačanjem palijativne njege, provedbom IKT rješenja i širenjem dobrih praksi u programskom području.</p> <p>Očekuje se da će u okviru PC-a 1.1 biti ostvareni sljedeći rezultati: unaprjeđenje kvalitete usluga u javnom sektoru zdravstvene i socijalne skrbi.</p>
--	--

2.1.4. Elementi drugih tematskih prioriteta dodani prioritetnoj osnovici

(Referenca: član 35(1) IPA II Provedbene uredbe)

N/A

2.1.5. Aktivnosti koje će biti poduprte u okviru tematskog prioriteta 1

2.1.5.1 Opis vrste i primjeri aktivnosti koje će biti poduprte i njihov očekivani doprinos posebnim ciljevima, uključujući, kada je to prikladno, identifikaciju glavnih ciljanih grupa, posebnih teritorija i vrsta korisnika

(Reference: točka (b)(iii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Tematski prioritet	TP 1 Sektor javne zdravstvene i socijalne skrbi
<p>Podržane aktivnosti u okviru prioritetne osnovice 1 doprinijet će poboljšanju javne zdravstvene i socijalne skrbi kroz unaprjeđenje dostupnosti i učinkovitosti javnog zdravstva i usluga socijalne skrbi i institucija, i kroz jačanje ljudskih resursa u sektorima.</p> <p>Konkretnije, programom će se poduprijeti aktivnosti čiji je cilj unaprjeđenje dostupnosti i učinkovitost zdravstvenih i socijalnih usluga, razvoj i provedba povezanih programa cjeloživotnog učenja, razvoj i provedba programa za unaprjeđenje vještina zdravstvenih i socijalnih radnika kako bi se lakše prilagodili stvarnim potrebama korisnika, provedba aktivnosti za unaprjeđenje kvalitete, obujma i mehanizma pružanja socijalnih usluga ugroženim korisnicima, kao i potpora aktivnostima umrežavanja s ciljem unaprjeđenja zdravstvenih i socijalnih ustanova. Uz to, aktivnosti koje će biti potpomognute u okviru ove prioritetne osnovice bit će one provedbe IKT rješenja s ciljem unaprjeđenja javnog zdravstva i socijalne skrbi, kao i aktivnosti kojima će se stvoriti sinergije s aktivnostima koje se odnose na razvoj planova i korištenje IKT alata za uspostavljanje mrežnih struktura radi zajedničkog prekograničnog odgovora na prirodne katastrofe.</p> <p>U skladu s posebnim ciljem u okviru prioritetne osnovice 1, sljedeće aktivnosti će biti poduprte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktivnosti s ciljem unaprjeđenja kvalitete usluga u javnom sektoru zdravstvene i socijalne skrbi preko granica (u smislu Posebnog cilja 1.1 - očekivani rezultat 1.1) <p>Aktivnosti s ciljem unaprjeđenja kvalitete usluga u javnom sektoru zdravstvene i socijalne skrbi preko granica</p> <p><i>Primjeri aktivnosti poduprtih u okviru PC-a 1.1 su:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - pružanje potpore javnim zdravstvenim i socijalnim institucijama u unaprjeđenju dostupnosti i učinkovitosti (npr. mala infrastruktura i oprema), uključujući povezane pilot-projekte; 	

- razvoj i provedba cjeloživotnog učenja, obrazovanja i programa obuka koje su fokusirane na vještine i jačanje kapaciteta vezanih za potrebe u području zdravstvene i socijalne skrbi;
- razvoj i provedba zajedničkih aktivnosti s ciljem unaprjeđenja kvalitete zdravstvene i socijalne skrbi (npr. zajedničko pružanje zdravstvenih usluga, promoviranje zdravog življenja i aktivno i zdravo starenje, plan provedbe prevencije oboljenja, itd.);
- provedba IKT rješenja s ciljem unaprjeđenja javnih zdravstvenih i socijalnih usluga;
- razvojni planovi i korištenje IKT alata za uspostavljanje mrežnih struktura u svrhu zajedničkog prekograničnog odgovora na katastrofe;
- zajedničko jačanje zdravstvenog sustava i socijalne skrbi za ugrožene skupine s naglaskom na djecu, starije, invalide, ljude koji primaju socijalnu skrb i dugoročno nezaposlene starije žene;
- podizanje svijesti i promoviranje različitih vrsta usluga dostupnih ugroženim skupinama;
- umrežavanje organizacija (npr. zdravstvenih i socijalnih institucija, obiteljskih centara, obrazovnih institucija, itd.) s ciljem stvaranja zajedničkih aktivnosti za unaprjeđenje pristupa zdravstvenim i socijalnim uslugama;
- provedba razmjene iskustava koja se odnosi na utvrđivanje, prijenos i širenje dobrih praksi i inovativnih pristupa, kao i potpora održivosti i provođenju Direktive o prekograničnoj zdravstvenoj skrbi (2011/24) i Europskih referentnih mreža, posebno u vezi s ciljevima teritorijalne kohezije, uključujući teritorijalne aspekte i harmoničan razvoj teritorija Unije.

Glavne ciljne skupine i vrste korisnika

Glavne ciljne skupine su oni pojedinci i/ili organizacije na koje aktivnosti i rezultati aktivnosti pozitivno utječu, iako oni ne sudjeluju izravno u tim aktivnostima.

Ovo uključuje privatni, javni i civilni sektor, poput poduzeća, kreatora politika i subjekata zaduženih za planiranje, organizacije koje se bave zdravstvenom njegom i socijalnom skrbi, kao i skupine stanovništva na koje ovo pitanje utječe.

Korisnici koji će se smatrati projektnim partnerima kojima će pogodovati sredstva Programa i aktivnosti su sve pravne osobe koje mogu doprinijeti unaprjeđenju ustanova i usluga u području javne zdravstvene skrbi i socijalnog sektora. Ovo, između ostalog, uključuje sljedeće: organizacije odgovorne za pružanje javnih zdravstvenih i socijalnih usluga, javne/neprofitne organizacije uključujući institute, sveučilišta, koledže, obrazovne institucije, javne institucije za obrazovanje odraslih/učenje, nevladine organizacije, tijela lokalne i regionalne vlasti, razvojne agencije.

Posebni ciljani teritoriji

Uzimajući u obzir da su definirani zajednički potencijali i izazovi čitavog programskog područja, nikakvi posebni teritoriji neće biti izdvojeni u okviru Prioritetne osnovice 1. Prema tome, poduprte aktivnosti mogu biti provedene na čitavom programskom području.

2.1.5.2 Vodeći principi za odabir aktivnosti

(Reference: točka (b)(iii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Tematski prioritet	TP1 Sektor javne zdravstvene i socijalne skrbi
Odabir aktivnosti bit će proveden u skladu s članom 39. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 koja slijedi standardiziranu proceduru procjene. Metodološki okvir za odabir aktivnosti uključuje provjeru kvalificiranosti i ocjenu kvalitete. U slučaju redovitih poziva za dostavljanje ponuda, procjena kvalitete sastojat će s od 3 seta prethodno definiranih kriterija: kriteriji relevantnosti, operativnosti i održivosti.	

Kriteriji relevantnosti služe za ocjenu relevantnosti aplikacija i opsega njihovog doprinosa ostvarivanju posebnog cilja. Oni su izravno povezani s rezultatima zamišljenim u okviru posebnog cilja i mogu se sažeti kako:

- Doprinos programskim ciljevima i rezultatima, kao što je definirano posebnim ciljem
- Doprinos relevantnim pokazateljima Programa
- Koherentnost planiranih aktivnosti i rezultata s ciljevima i primjerima aktivnosti i rezultata, po relevantnoj prioritetnoj osnovici
- Koherentnost relevantnosti aktivnosti i izazova u programskom području, te potreba obuhvaćenih posebnim ciljevima
- Koherentnost s relevantnim politikama na različitoj razini
- Doprinos aktivnosti koja ima jasan prekogranični utjecaj i pozitivne efekte
- Suradnja u razvoju i provedbi aktivnosti
- Uz to, suradnja ili u polju zapošljavanja ili financiranja ili oboje
- Princip integriranog pristupa (projekti integrirane prirode koji su posvećeni posebnom problemu, s multimodalnim pristupom i kombiniranjem logike i metoda različitih sektora, ili su spremni pozabaviti se izazovima posebnog teritorija, s harmoniziranim rješenjima koja obuhvaćaju sve sektore) može se smatrati dodanom vrijednošću.

Operativni kriteriji dozvoljavaju procjenu kvalitete provedbe s obzirom na izvodljivost aplikacija, kao i njihove vrijednosti za novac (uložena sredstva u odnosu na isporučene rezultate).

Ovo može biti sažeto kako slijedi:

- struktura, koherentnost i transparentnost operativnog radnog plana;
- korelacija između definiranih problema, aktivnosti, ciljeva i operativnih indikatora;
- operativna komunikacija i strategija kapitalizacije i aktivnosti;
- koherentnost proračuna s projektnim radnim planom i vrijednost za novac;
- strukture i procedure definirane za svakodnevno upravljanje aktivnostima.

Kriteriji održivosti omogućavaju procjenu kvalitete faktora održivosti poput dodane vrijednosti ili horizontalnih pitanja.

Ovo može biti sažeto kako slijedi:

- očekuje se da će projekt imati dugoročni učinak;
- projekt ima i dodanu vrijednost, gradi se na prethodnim aktivnostima i ne ponavlja iste aktivnosti u istom području;
- projekt doprinosi horizontalnim pitanjima (održivi razvoj, jednakost spolova, itd.)

Kriteriji za detaljnu procjenu kvalitete bit će definirani i dostupni aplikantima. Procjenu će izvršiti kvalificirani neovisni procjenitelji u skladu s potrebnom razinom stručnosti.

U slučajevima u kojima ispunjavanje ciljeva Programa zahtijeva provedbu ciljanih ili strateških aktivnosti, JMC može odlučiti da provede strateške projekte ili da pokrene ciljane/strateške pozive. Aktivnost koja je ključna za ostvarivanje očekivanih rezultata Programa smatra se strateškom operacijom. U slučaju ciljanog/strateškog poziva za dostavljanje ponuda, metodološki okvir za odabir strateških operacija uključivat će sljedeći set kriterija:

Strateški kriteriji:

- Nadzorni odbor smatra da je aktivnost strateška;
- aktivnost se smatra ključnom za ostvarivanje ciljeva programa prekogranične suradnje.

Kriteriji relevantnosti:

- doprinos programskim ciljevima i rezultatima, kao što je definirano posebnim ciljem;
- doprinos relevantnim pokazateljima programa;
- koherentnost planiranih aktivnosti i rezultata s ciljevima i primjerima aktivnosti i rezultata, po

relevantnoj prioritetnoj osnovici;

- koherentnost relevantnosti aktivnosti i izazova u programskom području, te potreba obuhvaćenih posebnim ciljevima;
- koherentnost s relevantnim politikama na različitoj razini;
- doprinos aktivnosti koja ima jasan prekogranični utjecaj i pozitivne efekte;
- suradnja u razvoju i provedbi aktivnosti;
- uz to, suradnja ili u polju zapošljavanja ili financiranja ili oboje;
- principi integriranog pristupa (projekti s integriranom prirodom koji se bave posebnim problemom, s multimodalnim pristupom i kombiniranjem logike i metoda različitih sektora, ili su spremni pozabaviti se svim izazovima posebnog područja, s harmoniziranim rješenjima koja se odnose na sve sektore) može se smatrati dodanom vrijednošću.

Operativni kriteriji dozvoljavaju procjenu kvalitete provedbe s obzirom na izvodljivost aplikacija, kao i njihove vrijednosti za novac (uložena sredstva u odnosu na isporučene rezultate). Ovo može biti sažeto kako slijedi:

- struktura, koherentnost i transparentnost operativnog radnog plana;
- korelacija između definiranih problema, aktivnosti, ciljeva i operativnih indikatora;
- operativna komunikacija i strategija kapitalizacije i aktivnosti;
- koherentnost proračuna s projektnim radnim planom i vrijednost za novac;
- strukture i procedure definirane za svakodnevno upravljanje aktivnostima.

Kriteriji održivosti omogućavaju procjenu kvalitete faktora održivosti poput dodane vrijednosti ili horizontalnih pitanja. Ovo može biti sažeto kako slijedi:

- očekuje se da će projekt imati dugoročni učinak;
- projekt ima i dodanu vrijednost, gradi se na prethodnim aktivnostima i ne ponavlja iste aktivnosti u istom području;
- projekt doprinosi horizontalnim pitanjima (održivi razvoj, jednakost spolova, itd.).

2.1.5.3 Planirana upotreba finansijskih instrumenata (gdje je prikladno)

Reference: točka (b)(iii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Tematski prioritet	PA 1 (TP 1)
Planirana upotreba finansijskih instrumenata	N/A
N/A	

2.1.6 Zajednički i specifični pokazatelji Programa

(Referenca: točke (b)(ii) i (b)(iv) člana 8(2) Uredbe (EU) br.1299/2013 i člana 2(2) IPA II Provedbene uredbe)

2.1.6.1 Pokazatelji rezultata prioritetne osnovice (specifično za Program)

Tabela 3: Pokazatelji rezultata specifičnih za Program

ID	Pokazatelj	Jedinica mjere	Osnovna vrijednost	Osnovna godina	Ciljana vrijednost (2023)	Izvor podataka	Učestalost izvještavanja

PA 1	Razina dostupnosti i raspoloživosti usluga u okviru sektora javne zdravstvene skrbi	Postotak	44%	2015.	75%	HR-Hrvatski državni institut za javno zdravstvo BIH- Ministarstvo zdravstva RS-, a Ministarstvo zdravlja Federacije Bosne i Hercegovine i Direkcija za zdravstvo Brčko Distrikta CG-Ministarstvo zdravstva	2018. 2020. 2023.
------	---	----------	-----	-------	-----	---	-------------------------

2.1.6.2 Pokazatelji rezultata prioritetne osnovice (zajednički ili specifično za Program)

Tabela 4: Zajednički i specifični pokazatelji rezultata Programa

ID	Pokazatelj (naziv pokazatelja)	Jedinica mjere	Ciljana vrijednost (2023)	Izvor podataka	Učestalost izvještavanja
PA 1	Broj zajednički razvijenih i/ili primijenjenih alata i usluga koji omogućavaju kvalitetnije zdravstvene i/ili socijalne usluge.	Broj	11	Praćenje aktivnosti (izvještaji o napredovanju)	Godišnje
PA 1	Broj sudionika u zajedničkim obrazovnim i planovima obučavanja u polju zdravstvene i/ili socijalne skrbi	Broj	343	Praćenje aktivnosti (izvještaji o napredovanju)	Godišnje
PA 1	Stanovništvo obuhvaćeno unaprijeđenim zdravstvenim i/ili socijalnim uslugama (CI)*	Broj	300,000	Praćenje aktivnosti (izvještaji o napredovanju)	Godišnje

* Zajednički pokazatelj rezultata, odabran za Program iz Dodatka 1. (zajednički pokazatelji rezultata za ERDF-ovu potporu u okviru ulaganja za rast i radna mjesta) Uredbe br. 1301/2013 Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF).

2. 1. 6. 3. Okvir uspješnosti prioritetne osnovice

Tabela 5 – Okvir uspješnosti – financijska uspješnost

ID	Prioritetna osnovica	Jedinica mjere	Financijska uspješnost (2018)	Financijska alokacija	Izvor podataka	Objašnjenje
PA 1	Unaprijeđenje kvalitete	EUR	625.000	8.573.297	Organ za ovjeru	Financijski pokazatelj se odnosi

	usluga u okviru sektora javne zdravstvene skrbi					na n+3 obvezu potrošnje u 2018. (alokacija za 2015.) u okviru PA1, kao i potrošnju alokacije za 2016. godinu.
--	---	--	--	--	--	---

Tabela 6 – Okvir uspješnosti – pokazatelji rezultata

ID	Pokazatelj (naziv pokazatelja)	Jedinica mjere	Cilj za 2018. godinu	Ciljana vrijednost (2023)	Izvor podataka	Objašnjenje
PA 1	Broj zajednički razvijenih i/ili primijenjenih alata i usluga koji omogućavaju kvalitetnije zdravstvene i/ili socijalne usluge	Broj	3	11	Praćenje aktivnosti (izvješća o napredovanju)	Pokazatelji rezultata odabrani su na temelju odobrenih prijava za projekt i njihovih predviđenih rezultata u vezi s pokazateljima rezultata programa. Uzimajući u obzir to da je ugovaranje projekata odabranih u okviru prvog poziva za dostavu prijedloga predviđeno za svibanj 2017. godine i da je prosječno trajanje projekta 24 mjeseca, samo mali dio rezultata programa će biti ostvaren do 2018. godine. Ukupni proračun programa je podijeljen u četiri odabrane prioritetne osnovice, te je predviđeno da financijska alokacija za svaku prioritetnu osnovicu bude podijeljena tako da 30 % alokacije bude predviđeno za kadrovske i druge povezane troškove, a 70 % izravno za rezultat specifičan za program. Budući da postoji nekoliko ostvarenja specifičnih za program koji doprinose rezultatu specifičnom za program, tih 70 % je podijeljeno po
PA 1	Broj sudionika u zajedničkim obrazovnim i planovima obučavanja u polju zdravstvene i/ili socijalne skrbi	Broj	70	343	Praćenje aktivnosti (izvješća o napredovanju)	
PA 1	Stanovništvo obuhvaćeno unaprijeđenim zdravstvenim i/ili socijalnim uslugama (CI)*	Broj	0	300000	Praćenje aktivnosti (izvješća o napredovanju)	

						<p>ostvarenjima specifičnim za program u okviru svake prioritetne osnovice, tj. dodijeljeni postotak predstavlja udio financijske alokacije koju predstavljaju operacije kojima se postižu ostvarenja.</p> <p>U prioritetnoj osnovici 1, odabrali smo sva 3 pokazatelja rezultata u ovom prioritetu, što ukupno čini 70 % (33 %, 2 % i 35 %) ukupnog proračuna predviđenog za PA1.</p>
--	--	--	--	--	--	--

ID	Ključni korak za provedbu	Jedinica mjere	Cilj za 2018. godinu	Izvor podataka	Objašnjenje
PA 1	Ugovoreni projekti	Broj	5	Odluka Zajedničkog odbora za praćenje	<p>Postoji pet projekata koji su odabrani u okviru ove prioritetne osnovice u okviru 1. poziva za dostavljanje prijedloga. Predviđeno je da se ugovaranje projekata održi u svibnju i lipnju 2017. godine.</p> <p>Zbog činjenice da projekti odabrani u okviru ove prioritetne osnovice uključuju određene aktivnosti povezane s infrastrukturom i sofisticiranom dijagnostičkom opremom, planira se ostvarenje pokazatelja rezultata u kasnijoj fazi provedbe projekta, tj. početkom 2019. godine.</p>

2.1.7. Kategorije intervencije

(Reference: točka (b)(vii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Kategorije intervencije koja odgovara sadržaju prioritetne osnovice, na temelju nomenklature koju usvaja Komisija, i indikativni prikaz potpore Unije.

Tablice 5-8: Kategorije intervencije

Tabela 5: Dimenzija 1 Polje intervencije		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PA 1	080 <i>e-Inclusion, e-Accessibility, e-Learning i e-Education</i> usluge i aplikacije, digitalna pismenost	2.300.000
PA 1	081 ICT rješenja koja su fokusirana na zdravo aktivno starenje i <i>e-Health</i> usluge i aplikacije (uključujući <i>e-Care</i> i ambijent potpomognutog življenja)	2.273.297
PA 1	107 Aktivno i zdravo starenje	900.000
PA 1	111 Borba protiv svih oblika diskriminacije i promoviranje jednakih prilika	700.000
PA 1	112 Poboljšavanje pristupa prihvatljivim, održivim i visoko kvalitetnim uslugama, uključujući zdravstvenu skrb i socijalne usluge od općeg interesa	1.150.000
PA 1	118 Unaprjeđenje relevantnosti obrazovanja i sustava obučavanja vezanih za tržište rada, olakšavanje tranzicije između obrazovanja i zaposlenja i jačanje strukovnog obrazovanja i sustava obučavanja i njihove kvalitete, uključujući i mehanizme za predviđanje potrebnih vještina, usvajanje nastavnih planova i programa i uspostavljanje i razvoj sustava učenja temeljenih na poslovima, uključujući dualne sustave i planove vezane za praksu	900.000

Tabela 6: Dimenzija 2 Oblik financiranja		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PA 1	01 Bespovratna sredstva	8.573.297

Tabela 7: Dimenzija 3 Vrsta teritorije		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PA 1	01 Velika urbana područja (gusto naseljena > 50 000 stanovnika)	2.857.765
PA 1	02 Mala urbana područja (srednja gustoća naseljenosti > 5 000 stanovnika)	2.857.765
PA 1	03 Ruralna područja (slabo naseljena)	2.857.765

Tabela 8: Dimenzija 6 Teritorijalni mehanizmi izvršenja		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PA 1	07 Nije primjenjivo	

- 2.1.8. Sažetak planirane upotrebe tehničke pomoći, uključujući, gdje je to potrebno, aktivnosti za jačanje administrativnih kapaciteta vlasti koje sudjeluju u upravljanju i kontroli programa i korisnika, i, gdje je potrebno, aktivnosti za unaprjeđenje administrativnih kapaciteta relevantnih partnera koji će sudjelovati u provedbi Programa (gdje je prikladno)

(Reference: točka (b)(vi) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Prioritetna osnovica	PA 1
N/A	

2.2.1 Opis prioritetne osnovice 2

Broj prioritetne osnovice	PA 2
Naslov prioritetne osnovice	Zaštita okoliša i prirode, unaprjeđenje sprječavanja rizika i promoviranje održive energije i energetske učinkovitosti

2.2.2 Fond, osnova za izračun potpore Unije i opravdanje odabira osnove za izračun

☐ Čitava prioritetna osnovica bit će provedena samo kroz financijske instrumente	
☐ Čitava prioritetna osnovica bit će provedena samo kroz financijske instrumente uspostavljene na razini Unije	
☐ Čitava prioritetna osnovica bit će provedena samo kroz lokalni razvoj koji vodi zajednica	

Fond	IPA
Osnova za izračun (ukupni kvalificirani izdaci ili javni kvalificirani izdaci)	Ukupni kvalificirani izdaci
Objašnjenje odabira osnove za izračun	

2.2.3. Posebni ciljevi tematskog prioriteta i očekivani rezultati

(Reference: točke (b)(i) i (ii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

ID	2.1.
Posebni cilj	Promoviranje i unaprjeđenje zaštite okoliša i prirode i sustava upravljanja sprječavanjem rizika
Rezultati koje partnerske zemlje teže postići uz potporu Unije	<p>Programsko područje je bogato prirodnim resursima i ima veliko zaštićeno područje koje treba dodatno biti zaštićeno i valorizirano.</p> <p>Prema tome, u okviru ovog posebnog cilja, Program će pokriti ove izazove i imat će za cilj jačanje upravljanja okolišem i prirodom u okviru programskog područja.</p> <p>Nadalje, u programskom području postoji veliki rizik</p>

	<p>od područja za koja se sumnja da su minirana te da su sklona prirodnim katastrofama , posebno poplavama, sušama i požarima, a razlog su uglavnom klimatske promjene.</p> <p>Prema tome, u okviru ovog posebnog cilja, Program će imati za cilj uspostaviti novi i unaprijediti postojeće sustave prevencije postojećeg rizika kako bi se osigurala sigurnost stanovništva u programskom području.</p> <p>Očekuje se da će u okviru PC 2.1 biti ostvareni sljedeći rezultati: unaprijeđena zaštita okoliša i prirode i sustava upravljanja sprječavanjem rizika.</p>
ID	PA 2
Posebni cilj 2.2	Promoviranje korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti
Rezultati koje partnerske zemlje teže postići uz potporu Unije	<p>Programsko područje nema samo potencijal nego i potrebu za unaprijeđenjem udjela obnovljive energije u ukupnoj potrošnji energije kako bi se zadovoljili uvjeti EU-a u tom sektoru.</p> <p>Prema tome, u okviru ovog posebnog cilja, Program ima za cilj provesti zajedničke prekogranične inicijative kako bise ojačala upotreba održive energije, unaprijedio povezani zakonski okvir i okvir planiranja, unaprijedilo podizanje svijesti i energetska učinkovitost, posebno u javnom sektoru i u stambenom sektoru.</p> <p>Očekuje se da će u okviru PC 2.2 biti ostvareni sljedeći rezultati: povećani kapaciteti i unaprijeđena infrastruktura za korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost.</p>

2.2.4. Elementi drugih tematskih prioriteta dodani prioritetnoj osnovici

(Referenca: član 35(1) IPA II Provedbene uredbe)

N/A

2.2.5. Aktivnosti koje će biti poduprte u okviru tematskog prioriteta 2

2.2.5.1 Opis vrste i primjeri aktivnosti koje će biti poduprte i njihov očekivani doprinos posebnim ciljevima, uključujući, kada je to prikladno, identifikaciju glavnih ciljanih grupa, posebnih teritorija i vrsta korisnika

(Reference: točka (b)(iii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Tematski prioritet	TP 2 Okoliš, priroda, prevencija rizika, održiva energija i energetska učinkovitost
<p>Poduprte aktivnosti u okviru prioritetne osnovice 2 doprinijet će zaštiti okoliša i prirode, unaprjeđenju sprječavanja rizika i jačanju korištenja obnovljivih izvora energije i unaprjeđenju energetske učinkovitosti.</p> <p>Aktivnosti u okviru ovog posebnog cilja bit će temeljene na prekograničnoj suradnji s ciljem razvoja i provedbe zajedničkih inicijativa upravljanja u području zaštite prirode i okoliša, unaprjeđenja spremnosti na reagiranje u hitnim situacijama, spremnosti i sustava sprječavanja rizika (od požara, poplava, suša), prateće mjere i alati za smanjivanje rizika od prirodnih katastrofa i povećana spremnost na odgovaranje u slučaju katastrofa. Uz to, aktivnosti koje će biti poduprte u okviru ove prioritetne osnovice su one čiji je cilj razvoj i provedba zajedničkih pilot i demonstracijskih projekata vezanih za inovativne tehnologije i rješenja u polju energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, i one s ciljem zajedničkog investiranja u javnu infrastrukturu za održivu proizvodnju energije i energetska učinkovitost. Promjene treba tražiti u povećanju kapaciteta i unaprijeđenoj infrastrukturi za korištenje obnovljivih izvora energije i primjenu energetske učinkovitosti u programskom području.</p> <p>U skladu s posebnim ciljem u okviru prioritetne osnovice 2, sljedeća dva seta aktivnosti će biti poduprta:</p> <ul style="list-style-type: none">- Promoviranje i unaprjeđenje zaštite okoliša i prirode i sustava upravljanja sprječavanjem rizika (za PC 2.1 - očekivani rezultat 2.1),- Aktivnosti promoviranja korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti za PC 2.2 - očekivani rezultat 2.2). <p>Aktivnosti promoviranja i unaprjeđenja zaštite okoliša i prirode i sustava upravljanja sprječavanjem rizika</p> <p><i>Primjer aktivnosti poduprtih u okviru PC-a 2.1 su:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- razvoj i provedba zajedničkih inicijativa upravljanja u području zaštite okoliša i prirode (npr. praćenje razmjene podataka, bioraznolikosti i mapa geo-raznolikosti, planovi upravljanja zaštićenim prirodnim područjima od prekograničnog interesa, morska zaštićena područja, prostorno planiranje i integrirano upravljanje prekograničnim obalnim područjima, itd.);- provedba zajedničkih aktivnosti u području praćenja i upravljanja zaštitom okoliša koja se na lokalnoj razini bavi prekograničnim prioritetima i/ili doprinosom provedbi regionalnih inicijativa na višoj razini, poput Plana upravljanja slivom rijeke Save i Strategijom EU za jadransko-jonsku regiju;- provedba zajedničkih inicijativa za utvrđivanje i očuvanje prekograničnih staništa (uključujući velika staništa mesoždera) i bioraznolikih sustava velike vrijednosti, uključujući zaštitu i obnovu obalnih močvarnih područja i krških polja relevantnih za migracije ptica u području Jadrana;- aktivnosti podizanja svijesti, informativne kampanje i obrazovanje i obuke koje se odnose na zaštitu prirode i okoliša;- unaprjeđenje spremnosti na reagiranje u slučaju katastrofa i sustavi sprječavanja rizika koji se bave postojećim kao i očekivanim prekograničnim rizicima (požari, poplave, suše, zagađenja,	

uključujući i zagađenje zraka i vode i druge prirodne katastrofe kroz, na primjer:

mapiranje rizika od zagađenja voda u poplavnim zonama, usvajanje detaljnog okvira za upravljanje rizikom od raznih opasnosti i komuniciranje, usklađivanje informacija o rizicima korištenjem međunarodno prihvaćenih definicija i smjernica, rješavanje pitanja prioriteta i potrebe za razmjenom dostupnih podataka, razvoj i/ili provedba planova koji definiraju operativna pitanja na lokalnoj razini (tko, što, kada, kako i s kim) na temelju inicijativa za upravljanje katastrofama na višoj razini);

- provođenje prekograničnih mjera i alata za smanjivanje ili ublažavanje okolišnih problema i rizika, uključujući malu infrastrukturu i opremu;
- provedba zajedničkih intervencija u slučaju nesreća i prirodnih katastrofa i uspostavljanje zajedničkih centara za hitne situacije, uključujući malu infrastrukturu i opremu.

Kada su u pitanju aktivnosti podržane u okviru Posebnog cilja 2.1, sljedeće treba uzeti u obzir:

- preporučuje se da relevantne aplikacije vezane za sustave praćenja okoliša trebaju biti osmišljene tako da maksimalno iskorištavaju potencijalne sinergije s drugim relevantnim sustavima za praćenje na visokoj razini, na regionalnoj, međunarodnoj ili makro-regionalnoj razini;

- važno je naglasiti da relevantne aktivnosti trebaju biti u skladu s Direktivom EC-a o poplavama i usklađene s Planovima upravljanja rizikom od poplava u slivu rijeke Save;

- nove inicijative u području prekogranične civilne zaštite i upravljanja katastrofama ne bi se trebale poklapati sa europskim strukturama poput Mehanizama civilne zaštite Unije, koji predstavlja europski okvir za koordinaciju u slučaju odgovora na katastrofe.

U tom smislu, aktivnosti u okviru ovog programa trebaju biti komplementarne i stvarati sinergiju i podržavati trenutno i planirano sudjelovanje zemalja u okviru upravljanja pod Mehanizmom civilne zaštite Unije.

Aktivnosti promoviranja korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti

Primjeri aktivnosti podržanih u okviru PC-a 2.2 su:

- razvoj i provedba zajedničkih pilot i demonstracijskih projekata o inovativnim energijama i rješenjima u polju energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije;

- zajedničko ulaganje u javnu infrastrukturu vezanu za proizvodnju održive energije i energetske učinkovitost;

- zajednički poticaji kako bi se unaprijedili regulatorni i okvir planiranja u području obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti (npr. analize, usporedbe, preporuke, lokalni/regionalni akcijski planovi, itd.);

- prijenos znanja (podizanje svijesti), razmjena iskustva i dobrih praksi i izgradnja kapaciteta vezanih za korištenje obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitost;

- elaboriranje zajedničkih studija i dokumentacije o (korištenju) obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti.

Kada su u pitanju aktivnosti podržane u okviru Posebnog cilja 2.2, sljedeće treba uzeti u obzir:

- U provedbi mjera vezanih za obnovljivu energiju povezanih s upotrebom biomase treba uzeti u obzir stroge standarde emisije i mjere za smanjivanje emisija, najprije fine prašine. Nadalje, Program preporučuje povezivanje mjera vezanih za energiju s planovima Kvalitete zraka (u okviru Direktive 2008/50/EC u EU ili njezinim ekvivalentima).

Glavne ciljne skupine i vrste korisnika

Glavne ciljne skupine su oni pojedinci i/ili organizacije na koje aktivnosti i rezultati aktivnosti pozitivno utječu, iako oni ne sudjeluju izravno u tim aktivnostima.

Ovo uključuje privatni, javni i civilni sektor, poput poduzeća, kreatora politika i subjekata zaduženih

za planiranje, organizacije koje se bave zdravstvenom njegom i socijalnom skrbi, kao i skupine stanovništva na koje ovo pitanje utječe.

Korisnici koji će se smatrati projektnim partnerima kojima će pogodovati sredstva Programa i aktivnosti su sve pravne osobe koje mogu doprinijeti unaprjeđenju područja prirodnih resursa, sustava upravljanja za sprječavanje rizika, proizvodnje energije i energetske učinkovitosti kroz programsko područje. Ovo, između ostalog, uključuje sljedeće: Nevladine organizacije, javne kompanije (npr. vodovode, elektrodistribucije), javne agencije za energiju, javne institucije (npr. instituti i druge istraživačke organizacije, razvojne agencije, državne/regionalne/lokalne institucije zadužene za okoliš i prirodu, itd.), obrazovne institucije (na primjer sveučilišta, fakultete, otvorena sveučilišta, obrazovne institucije za odrasle, osnovne i srednje škole, itd.), lokalne i regionalne vlasti, institucije zadužene za potporu poslovanju, itd.

Posebni ciljani teritoriji

Uzimajući u obzir da su definirani zajednički potencijali i izazovi čitavog programskog područja, nikakvi posebni teritoriji neće biti izdvojeni u okviru Prioritetne osnovice 2. Prema tome, poduprte aktivnosti mogu biti provedene na čitavom programskom području.

2.2.5.2 Vodeći principi za odabir aktivnosti

(Reference: točka (b)(iii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

<i>Tematski prioritet</i>	TP 2 Okoliš, priroda, prevencija rizika, održiva energija i energetska učinkovitost
Odabir aktivnosti bit će proveden u skladu s vodećim principima i metodološkim okvirom definiranim u poglavlju 2.1.5.2 koje se odnosi na Prioritetnu osnovicu 1.	

2.2.5.3 Planirana upotreba financijskih instrumenata (gdje je prikladno)

(Reference: točka (b)(iii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

<i>Tematski prioritet</i>	TP 2 Okoliš, priroda, prevencija rizika, održiva energija i energetska učinkovitost
<i>Planirana upotreba financijskih instrumenata</i>	N/A
N/A	

2.2.6 Zajednički i specifični pokazatelji Programa

(Referenca: točke (b)(ii) i (b)(iv) člana 8(2) Uredbe (EU) br.1299/2013 i člana 2(2) IPA II Provedbene uredbe)

2.2.6.1 Pokazatelji rezultata prloritetne osnovice (specifično za Program)

Tabela 3: Pokazatelji rezultata specifičnih za Program

ID	Pokazatelj	Jedinica mjere	Osnovna vrijednost	Osnovna godina	Ciljana vrijednost (2023)	Izvor podataka	Učestalost izvještavanja
PA 2	Sposobnost reagiranja u slučaju katastrofa u programskom području	Postotak	55	2015.	89	HR-Direkcija za spašavanje i zaštitu BiH-Agencije za civilnu zaštitu RS-a i FBiH CG-Ministarstvo unutarnjih poslova, Direkcija za hitne situacije	2018. 2020. 2023.
PA 2	Potrošnja energije u javnim zgradama i programskom području	KWh	2.697.101.345,25	2010.	2.508.304.251,08	HR-Agencija za transakcije i posredovanje u nekretninama (ATMIP) BiH-Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine CG-Ministarstvo ekonomije	2018. 2020. 2023.

2.2.6.2 Pokazatelji rezultata prioritetne osnovice (zajednički ili specifično za Program)

Tabela 4: Zajednički* i specifični pokazatelji rezultata Programa

ID	Pokazatelj (naziv pokazatelja)	Jedinica mjere	Ciljana vrijednost (2023)	Izvor podataka	Učestalost izvještavanja
PA 2	Potpora u području koje stanište obuhvaća kako bi se ostvario bolji status očuvanja (ha) (CI)*	ha	14	Praćenje aktivnosti (izvještaji o napredovanju)	Godišnje
PA 2	Područje obuhvaćeno unaprijeđenom spremnošću i sustavima sprječavanja rizika (km ²)	km ²	17	Praćenje aktivnosti (izvještaji o napredovanju)	Godišnje
PA 2	Stanovništvo koje ima koristi od mjera zaštite od poplava (CI)*	Broj	150,000	Praćenje aktivnosti (izvještaji o napredovanju)	Godišnje
PA 2	Dodatni kapaciteti za proizvodnju obnovljive energije (MW)	MW	32	Praćenje aktivnosti (izvještaji o napredovanju)	Godišnje

* Zajednički pokazatelji rezultata, odabrani od strane Programa iz Dodatka 1. (zajednički pokazatelji rezultata za ERDF-ovu potporu u okviru ulaganja za rast i radna mjesta) Uredbe br. 1301/2013 Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF).

2.2.6.3. Okvir uspješnosti prioritetne osnovice

Tabela 5: Okvir uspješnosti – financijska uspješnost

ID	Prioritetna osnovica	Jedinica mjere	Financijska uspješnost (2018)	Financijska alokacija	Izvor podataka	Objašnjenje
PA 2	Zaštita okoliša i prirode, unaprijeđenje prevencije rizika i promoviranja održive energije i energetske učinkovitosti.	EUR	1.050.000	14.288.830	Organ za ovjeru	Financijski pokazatelj se odnosi na n+3 obvezu potrošnje u 2018. (alokacija za 2015.) u okviru PA1, kao i potrošnju alokacije za 2016. godinu.

Tabela 6: Okvir uspješnosti – pokazatelji rezultata

ID	Pokazatelj (naziv pokazatelja)	Jedinica mjere	Cilj za 2018. godinu	Ciljana vrijednost (2023)	Izvor podataka	Objašnjenje
PA2	Stanovništvo koje ima koristi od mjera zaštite od poplava (CI)*	Broj	0	150,000	Praćenje aktivnosti (izvješća o napredovanju)	Navedeni cilj za 2018. godinu je nula zbog činjenice da svi pokazatelji rezultata u odabranim projektima zamišljeni tako da se ostvare u kasnijoj fazi provedbe projekta zbog njihove složenosti.
PA2	Dodatni kapacitet proizvodnje energije iz obnovljivih izvora	MW	0	32	Praćenje aktivnosti (izvješća o napredovanju)	Ukupni proračun programa podijeljen je u četiri odabrane prioritetne osnovice, te je predviđeno da financijska alokacija za svaku prioritetnu osnovicu bude podijeljena tako da 30 % alokacije bude predviđeno za kadrovske i druge povezane troškove, a 70 % izravno za rezultat specifičan za program. Budući da postoji nekoliko ostvarenja specifičnih za program koji doprinose rezultatu specifičnom za program, tih 70 % je podijeljeno po ostvarenjima specifičnim za program u okviru svake prioritetne osnovice, tj. dodijeljeni postotak predstavlja udio financijske alokacije koju predstavljaju operacije kojima se proizvode rezultati.
						U prioritetnoj osnovici 2, odabrali smo 2 od 4 pokazatelja rezultata, što ukupno čini 39 % (20 % i 19 %) ukupnog proračuna predviđenog za PA2.

ID	Ključni korak za provedbu	Jedinica mjere	Cilj za 2018. godinu	Izvor podataka	Objašnjenje
PA2	Ugovoreni projekti	Broj	6	Odluka Zajedničkog odbora za praćenje	<p>Postoji šest projekata koji su odabrani u okviru ove prioritetne osnovice u okviru 1. poziva za dostavljanje prijedloga. Predviđeno je da se ugovaranje projekata održi u svibnju 2017. godine.</p> <p>Zbog činjenice da projekti odabrani u okviru ove prioritetne osnovice uključuju određene aktivnosti povezane s infrastrukturom i sofisticiranom dijagnostičkom opremom, planira se ostvarenje pokazatelja rezultata u kasnijoj fazi provedbe projekta, tj. početkom 2019. godine</p>

2.2.7. Kategorije intervencije

(Reference: točka (b)(vii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Kategorije intervencije koje odgovaraju sadržaju prioritetne osnovice, na temelju nomenklature koju usvaja Komisija, i indikativni prikaz potpore Unije.

Tablice 5-8: Kategorije intervencije

Tabela 5: Dimenzija 1 Polje intervencije		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PA 2	009 Obnovljiva energija: vjetar	900.000
PA 2	010 Obnovljiva energija: solarna	900.000
PA 2	011 Obnovljiva energija: biomasa	900.000
PA 2	012 Ostala obnovljiva energija (uključujući hidroelektričnu, geotermalnu i morsku) i integracija obnovljive energije (uključujući skladištenje, pretvaranje električne energije u plin i infrastruktura za obnovljivi hidrogen)	500.000
PA 2	013 Energetski učinkovita obnova javne infrastrukture, demonstracijski projekti i prateće mjere	2.000.000
PA 2	014 Energetski učinkovita obnova postojeće zalihe, demonstracijski projekti i prateće mjere	2.000.000
PA 2	083 Mjere za kvalitetu zraka	600.000
PA 2	085 Zaštita i unaprjeđenje bioraznolikosti, zaštite prirode i zelene infrastrukture	1.400.000
PA 2	087 Prilagođavanje mjerama vezanim za klimatske promjene i sprječavanje i upravljanje rizicima vezanim za klimatske promjene, npr. eroziju, požare, poplave, oluje i sušu, uključujući podizanje svijesti, civilnu zaštitu i sustave upravljanja katastrofama i infrastrukture	1.900.000
PA 2	088 Sprječavanje rizika i upravljanje prirodnim rizicima osim onih uzrokovanih klimom (npr. zemljotresi) i rizici vezani za ljudske aktivnosti (npr. tehnološke nesreće), uključujući podizanje svijesti, civilnu zaštitu i sustave upravljanja katastrofama i infrastrukture	1.900.000
PA 2	086 Zaštita, obnova i održiva upotreba lokacija Natura 2000	1.288.830

Tabela 6: Dimenzija 2 Oblik financiranja		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PA 2	01 Bespovratna sredstva	14.288.830

Tabela 7: Dimenzija 3 Vrsta teritorije		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PA 2	01 Velika urbana područja (gusto naseljena > 50 000 stanovnika)	4.762.943
PA 2	02 Mala urbana područja (srednja gustoća naseljenosti > 5 000 stanovnika)	4.762.943

PA 2	03 Ruralna područja (slabo naseljena)	4.762.943
------	---------------------------------------	-----------

Tabela 8: Dimenzija 6 Teritorijalni mehanizmi izvršenja

Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PA 2	07 Nije primjenjivo	

2.2.8. Sažetak planirane upotrebe tehničke pomoći, uključujući, gdje je to potrebno, aktivnosti za jačanje administrativnih kapaciteta vlasti koje sudjeluju u upravljanju i kontroli Programa i korisnika, i, gdje je potrebno, aktivnosti za unapređenje administrativnih kapaciteta relevantnih partnera koji će sudjelovati u provedbi programa (gdje je prikladno)

(Reference: točka (b)(vi) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

<i>Prioritetna osnovica</i>	PA 2
N/A	

2.3.1 Opis prioritetne osnovice 3

<i>Broj prioritetne osnovice</i>	PA 3
<i>Naslov prioritetne osnovice</i>	Doprinos razvoju turizma i očuvanju kulturnog i prirodnog naslijeđa

2.3.2 Fond, osnova za izračun potpore Unije i opravdanje odabira osnove za izračun

☐ Čitava prioritetna osnovica bit će provedena samo kroz financijske instrumente	
☐ Čitava prioritetna osnovica bit će provedena samo kroz financijske instrumente uspostavljene na razini Unije	
☐ Čitava prioritetna osnovica bit će provedena samo kroz lokalni razvoj koji vodi zajednica	

<i>Fond</i>	IPA
<i>Osnova za izračun (ukupni kvalificirani izdaci ili javni kvalificirani izdaci)</i>	Ukupni kvalificirani izdaci
<i>Objašnjenje odabira osnove za izračun</i>	

2.3.3. Posebni ciljevi tematskog prioriteta i očekivani rezultati

(Reference: točke (b)(i) i (ii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

ID	3.1.
Posebni cilj	Jačanje i diverzificiranje turističke ponude kroz prekogranične pristupe i omogućavanje boljeg upravljanja i održive upotrebe kulturnog i prirodnog naslijeđa
Rezultati koje partnerske zemlje teže postići uz potporu Unije	<p>Programsko područje ima bogate prirodne i kulturne resurse koji reflektiraju dugu i bogatu povijest, ali i etničke, prirodne i kulturne razlike. Ima potencijal za upotrebu postojećih resursa i imovinu za promoviranje i razvoj turizma programskog područja kroz prekogranične pristupe. Uz to, cilj je pozabaviti se diverzifikacijom turističkih usluga, nedostatkom zajedničke prekogranične turističke ponude, nedovoljnim brojem globalno brendiranih destinacija, nedostatkom obučenog osoblja i neodgovarajućom turističkom infrastrukturom.</p> <p>Pod ovim posebnim ciljem, Program namjerava poduprijeti razvoj novih niša u turizmu i razviti i promovirati nove turističke proizvode.</p> <p>Nadalje, cilj je pozabaviti se izazovima vezanim za nedostatak turističkih i menadžerskih vještina kako bi se osigurala veća kvaliteta javnih turističkih usluga i održiva upotreba kulturnog i prirodnog naslijeđa.</p> <p>Program za cilj ima valoriziranje i očuvanje kulturnih i prirodnih potencijala programskog područja kako bi se kulturne, prirodne i zabavne aktivnosti integrirale u turističku ponudu, ali uz brigu o faktoru održivosti.</p> <p>Očekuje se da će u okviru PC 3.1 biti ostvareni sljedeći rezultati:</p> <p>ojačana i diverzificirana turistička ponuda u programskom području i unaprijeđeno upravljanje i održiva upotreba kulturnog i prirodnog naslijeđa.</p>

2.3.4. Elementi drugih tematskih prioriteta dodani prioritetnoj osnovici

(Referenca: član 35(1) IPA II Provedbene uredbe)

N/A

2.3.5. Aktivnosti koje će biti poduprte u okviru tematskog prioriteta 3

2.3.5.1 Opis vrste i primjeri aktivnosti koje će biti poduprte i njihov očekivani doprinos posebnim ciljevima, uključujući, kada je to prikladno, identifikaciju glavnih ciljanih grupa, posebnih teritorija i vrsta korisnika

(Reference: točka (b)(iii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Tematski prioritet	TP 4 Turizam i kulturno i prirodno naslijeđe
Podržane aktivnosti u okviru prioritetne osnovice 3 doprinjet će razvoju i raznovrsnosti postojećeg turističkog potencijala i razvoju održivog turizma kroz zaštitu i očuvanje kulturnog i prirodnog naslijeđa.	
<p>Aktivnosti u okviru ove prioritetne osnovice doprinjet će jačanju postojećeg i daljnjem razvoju potencijala prekograničnih turističkih potencijala kroz diverzificiranje turističke ponude, unaprjeđenjem menadžerskih kapaciteta u sektoru turizma, uključivanjem drugih sektora i razvojem komplementarnih usluga u turističkoj ponudi, dajući potporu uvođenju certificiranja i standardiziranja turističkih usluga i proizvoda, kroz razvoj i unaprjeđenje male turističke infrastrukture, provedbu IKT-a i inovativna rješenja i potporu izgradnji kapaciteta u turističkom sektoru. Nadalje, aktivnosti u okviru ovog prioriteta za cilj će imati valoriziranje kulturnih i prirodnih potencijala programskog područja kako bi se kulturne, prirodne i aktivnosti razonode uvrstile u turističku ponudu, ali uz vođenje računa o faktoru održivosti, čime se doprinosi jačanju i diverzificiranju turističke ponude u programskom području.</p> <p>U skladu s posebnim ciljem u okviru prioritetne osnovice 3, sljedeći set aktivnosti će biti poduprt:</p> <ul style="list-style-type: none">- aktivnosti jačanja i diverzificiranje turističke ponude kroz prekogranične pristupe, kao i omogućavanje boljeg upravljanja i održive upotrebe kulturnog i prirodnog naslijeđa (u vezi s Posebnim ciljem 3.1.-očekivani rezultat 3.1). <p>Aktivnosti jačanja i diverzifikacije turističke ponude kroz prekogranične pristupe</p> <p><i>Primjeri aktivnosti poduprtih u okviru PC-a 3.1 su:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- razvoj, promoviranje i brendiranje zajedničkih niša u turizmu, usluga i proizvoda, uključujući razvoj i diverzifikaciju zajedničkih turističkih aktivnosti i održive turističke ponude, uključivanjem, između ostalog, drugih relevantnih sektora (npr. poljoprivrede, organske proizvodnje hrane, zanata i drugih lokalnih proizvoda, kulture, održivog transporta, itd.) kako bi se razvili projekti u ekoturizmu, lovu, ruralnim i planinskim područjima, u kulturi, u avanturističkom, vjerskom, pomorskom, konferencijskom, zdravstvenom, wellness i spa turizmu;- razvoj komplementarnih usluga u turističkoj ponudi;- promoviranje i uvođenje (međunarodnih) certifikata i standarda kako bi se unaprijedila kvaliteta pružatelja turističkih usluga i njihovih usluga;- potpora razvoju i unaprjeđenju kapaciteta za upravljanje odredištima u turističkom sektoru (npr. kroz razvoj vještina upravljanja odredištima i fokusiranje na kvalitetu (npr. standardizacija) i integriranje ponuda, razvoj turističkih odredišta, upravljanje, marketing i promoviranje);	

- povođenje prekograničnog umrežavanja institucija i širenje dobrih praksi i inovativnih pristupa u turističkom sektoru, uključujući potporu uspostavljanju i razvoju klastera;
- razvoj prekogranične turističke ponude, uključujući razvoj inovativnih proizvoda i usluga i korištenje IKT-a i drugih tehnologija (npr. GPS rute, sustavi rezerviranja);
- razvoj i unapređenje male prekogranične infrastrukture poput: planinarskih staza, biciklističkih ruta, jahačkih staza, postavljanja putokaza, posjetiteljskih centara, itd;
- provedba zajedničkih poticaja za integriranje kulturnih, prirodnih i zabavnih aktivnosti u održivu turističku ponudu u programskom području, uz brigu o očuvanju prirodnih i kulturnih zaštićenih područja (npr. morska i priobalna područja, povijesne i kulturne lokacije, itd.);
- vrednovanje, očuvanje, ponovno uspostavljanje i oživljavanje (npr. animacija lokacije) kulturnog, povijesnog i prirodnog naslijeđa (npr. UNESCO i drugih povijesnih i kulturnih znamenitosti), uključujući omogućavanje ili poboljšavanje pristupa, ali i istovremeno očuvanje morskog i priobalnog područja;
- omogućavanje zajedničkih kulturnih inicijativa i suradnje, uključujući pokretanje zajedničkih kulturnih događaja poput festivala kulture, kulturne razmjene, zajedničkih kazališnih izvedbi ili zajedničkih/putujućih izložbi;
- razvoj i održavanje obuka o sustavima za osiguravanje kvalitete i različitim tipovima standardizacije (npr. ISO certifikati, itd.) o kulturnom i prirodnom naslijeđu;
- ulaganja u certificiranje, uključujući obuke, isporuku opreme, ali i male infrastrukture vezane za kulturno i prirodno naslijeđe;
- razvijanje i promoviranje javnih usluga vezanih za kulturu i naslijeđe.

U okviru Prioritetne osnovice 3, zamišljena je provedba strateškog projekta „Razvoj ruralnog turizma u jadranskom zaleđu Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore - Prva faza“.

Projekt se smatra strateškim zbog činjenice da će ostvarivanje projektnih ciljeva i rezultata i provedba projektnih aktivnosti izravno doprinijeti postizanju određenog cilja i očekivanih rezultata definiranih u okviru ove prioritetne osnovice. Uz to, doprinijet će ciljevima EUSAIR-a kojima su posvećene sve tri uključene zemlje, a naročito razvoju ruralnih područja u zaleđu pod prioritetom „održivi turizam“.

Glavne ciljne skupine i vrste korisnika

Glavne ciljne skupine su oni pojedinci i/ili organizacije na koje aktivnosti i rezultati aktivnosti pozitivno utječu, iako oni ne sudjeluju izravno u tim aktivnostima. Ovo uključuje privatni, javni i civilni sektor, poput poduzeća, kreatora politika i subjekata zaduženih za planiranje, organizacije koje se bave turizmom i kulturnim i prirodnim naslijeđem kao i skupine stanovništva na koje ovo pitanje utječe.

Korisnici koji će se smatrati projektnim partnerima kojima će pogodovati sredstva Programa i aktivnosti su sve pravne osobe koje mogu doprinijeti unaprjeđenju u području turizma i upravljanja kulturnim i prirodnim naslijeđem u čitavom programskom području. Ovo, između ostalog, uključuje sljedeće: Nevladine organizacije (na primjer, udruge građana, razvojne agencije, lokalne skupine aktivista, komore, zadruge, strukovna udruženja, itd.), javne institucije (na primjer institute i druge istraživačke organizacije, razvojne agencije, državne/regionalne/lokalne institucije odgovorne za kulturu, uključujući muzeje, knjižnice i kazališta, itd.), obrazovne institucije (na primjer, sveučilišta, fakultete, otvorena sveučilišta, obrazovne institucije za odrasle, osnovne i srednje škole, itd.), lokalne i regionalne vlasti, turističke odbore i organizacije, organizacije za potporu poslovanju, itd.

Posebni ciljani teritoriji

Uzimajući u obzir da su definirani zajednički potencijali i izazovi čitavog programskog područja, nikakvi posebni teritoriji neće biti izdvojeni u okviru Prioritetne osnovice 3. Prema tome, poduprte aktivnosti mogu biti provedene na čitavom programskom području.

2.3.5.2 Vodeći principi za odabir aktivnosti

(Reference: točka (b)(iii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

<i>Tematski prioritet</i>	TP 4 Turizam i kulturno i prirodno naslijeđe
Odabir aktivnosti bit će proveden u skladu s vodećim principima i metodološkim okvirom definiranim u Poglavlju 2.1.5.2 koje se odnosi na Prioritetnu osnovicu 1.	

2.3.5.3 Planirana upotreba financijskih instrumenata (gdje je prikladno)

(Reference: točka (b)(iii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

<i>Tematski prioritet</i>	PA 3 (TP 4)
<i>Planirana upotreba financijskih instrumenata</i>	N/A
N/A	

2.3.6 Zajednički i specifični pokazatelji Programa

(Referenca: točke (b)(ii) i (b)(iv) člana 8(2) Uredbe (EU) br.1299/2013 i člana 2(2) IPA II Provedbene uredbe)

2.3.6.1 Pokazatelji rezultata prioritetne osnovice (specifično za Program)

Tabela 3: Pokazatelji rezultata specifičnih za Program

ID	Pokazatelj	Jedinica mjere	Osnovna vrijednost	Osnovna godina	Ciljana vrijednost (2023)	Izvor podataka	Učestalost izvještavanja
PA 3	Povećanje u broju dolazaka nerezidenata koji odsjedaju u hotelima i sličnim ustanovama	Broj	73.522.546	2012	73.591.990	Godišnji statistički izvještaji - Ured za statistiku u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori	2018. 2020. 2023.

2.3.6.2 Pokazatelji rezultata prioritetne osnovice (zajednički ili specifično za Program)

Tabela 4: Zajednički i specifični pokazatelji rezultata Programa

ID	Pokazatelj (naziv pokazatelja)	Jedinica mjere	Ciljana vrijednost (2023)	Izvor podataka	Učestalost izvještavanja
PA 3	Broj razvijenih i/ili provedenih i promoviranih zajedničkih turističkih ponuda/proizvoda	Broj	23	Praćenje operacija (izvještaji o napredovanju)	Godišnje
PA 3	Broj pružatelja usluga u turizmu s (međunarodnim) certifikatima i standardima	Broj	10	Praćenje operacija (izvještaji o napredovanju)	Godišnje
PA 3	Broj razvijenih i/ili unaprijeđenih pratećih turističkih objekata i/ili turističke infrastrukture	Broj	13	Praćenje operacija (izvještaji o napredovanju)	Godišnje
PA 3	Broj razvijenih i/ili provedenih održivih planova upravljanja kulturnim i prirodnim znamenitostima	Broj	7	Praćenje operacija (izvještaji o napredovanju)	Godišnje
PA 3	Broj sudionika obučeni za osiguravanje kvalitete i standardizacije u upravljanju prirodnim i kulturnim znamenitostima	Broj	343	Praćenje operacija (izvještaji o napredovanju)	Godišnje
PA 3	Broj razvijenih i/ili unaprijeđenih kulturnih i prirodnih dobara	Broj	14	Praćenje operacija (izvještaji o napredovanju)	Godišnje

2.3.6.3. Okvir uspješnosti prioritetne osnovice

Tabela 5: Okvir uspješnosti – financijska uspješnost

ID	Prioritetna osnovica	Jedinica mjere	Financijska uspješnost (2018)	Financijska alokacija	Izvor podataka	Objašnjenje
PA 3	Doprinos razvoju turizma i očuvanju kulturnog i prirodnog naslijeđa	EUR	1.250.000	17.146.595	Organ za ovjeru	Financijski pokazatelj se odnosi na n+3 obvezu potrošnje u 2018. (alokacija za 2015.) u okviru PA1, kao i potrošnju alokacije za 2016. godinu.

Tabela 6: Okvir uspješnosti – pokazatelji rezultata

ID	Pokazatelj (naziv pokazatelja)	Jedinica mjere	Cilj za 2018.	Ciljana vrijednost (2023)	Izvor podataka	Objašnjenje
PA3	Broj osmišljenih i/ili provedenih i promoviranih zajedničkih turističkih	Broj	1	23	Praćenje aktivnosti (izvješća o napredovanju)	Pokazatelji rezultata su odabrani na temelju odobrenih prijava za projekt i njihovih

	ponuda/proizvoda					planiranih ishoda.
PA3	Broj pružatelja usluga u turizmu s (međunarodnim) certifikatima i standardima	Broj	2	10	Praćenje aktivnosti (izvješća o napredovanju)	Uzimajući u obzir to da je ugovaranje projekata odabranih u okviru prvog poziva za dostavu prijedloga predviđeno za svibanj 2017. godine i da je prosječno trajanje projekta 24 mjeseca, samo mali dio rezultata programa će biti ostvaren do 2018. godine.
PA3	Broj sudionika obučeni za osiguravanje kvalitete i standardizacije u upravljanju prirodnim i kulturnim znamenitostima	Broj	40	343	Praćenje aktivnosti (izvješća o napredovanju)	Ukupni proračun programa podijeljen je u četiri odabrane prioritetne osnovice, te je predviđeno da financijska alokacija za svaku prioritetnu osnovicu bude podijeljena tako da 30 % alokacije bude predviđeno za kadrovske i druge povezane troškove, a 70 % izravno za rezultat specifičan za program. Budući da postoji nekoliko ostvarenja specifičnih za program koji doprinose rezultatu specifičnom za program, tih 70 % je podijeljeno po ostvarenjima specifičnim za program u okviru svake prioritetne osnovice, tj. dodijeljeni postotak predstavlja udio financijske alokacije koju predstavljaju operacije kojima se postižu ostvarenja.
PA3	Broj razvijenih i/ili unaprijeđenih kulturnih i prirodnih dobara (tj. tematskih ruta, zajedničkih promocija i materijala, korištenja gradilišta, infrastrukture manjih razmjera)	Broj	3	14	Praćenje aktivnosti (izvješća o napredovanju)	U prioritetnoj osnovici 3, odabrali smo 4 od 6 pokazatelja rezultata, što ukupno čini 48 % (21 %, 4 % 2 % i 21 %) ukupnog proračuna predviđenog za PA3.

2.3.7. Kategorije intervencije

(Reference: točka (b)(vii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Kategorije intervencije koja odgovara sadržaju prioritetne osnovice, na temelju nomenklature koju usvaja Komisija, i indikativni prikaz potpore Unije.

Tablice 5-8: Kategorije intervencije

Tabela 5: Dimenzija 1 Polje intervencije		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PA 3	090 Biciklističke i pješačke staze	2.146.595
PA 3	091 Razvoj i promoviranje turističkog potencijala prirodnih područja	3.400.000
PA 3	092 Zaštita, razvoj i promoviranje javnih turističkih dobara	2.300.000
PA 3	093 Razvoj i promoviranje javnih turističkih usluga	3.100.000
PA 3	094 Zaštita, razvoj i promoviranje javnih kulturnih dobara i naslijeđa	2.200.000
PA 3	095 Razvoj i promoviranje javnih usluga vezanih za kulturu i naslijeđe	3.400.000

Tabela 6: Dimenzija 2 Oblik financiranja		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PA 3	01 Bespovratna sredstva	17.146.595

Tabela 7: Dimenzija 3 Vrsta teritorije		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PA 3	01 Velika urbana područja (gusto naseljena > 50 000 stanovnika)	5.715.532
PA 3	02 Mala urbana područja (srednja gustoća naseljenosti > 5 000 stanovnika)	5.715.532
PA 3	03 Ruralna područja (slabo naseljena)	5.715.531

Tabela 8: Dimenzija 6 Teritorijalni mehanizmi izvršenja		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PA 3	07 Nije primjenjivo	

- 2.3.8. Sažetak planirane upotrebe tehničke pomoći, uključujući, gdje je to potrebno, aktivnosti za jačanje administrativnih kapaciteta vlasti koje sudjeluju u upravljanju i kontroli programa i korisnika, i, gdje je potrebno, aktivnosti za unaprjeđenje administrativnih kapaciteta relevantnih partnera koji će sudjelovati u provedbi programa (gdje je prikladno)

(Reference: točka (b)(vi) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Prioritetna osnovica	PA 3
N/A	

2.4.1 Opis prioritetne osnovice 4

Broj prioritetne osnovice	PA 4
---------------------------	------

<i>Naslov prioritetne osnovice</i>	Povećanje konkurentnosti i razvoj poslovnog okruženja u programskom području
------------------------------------	---

2.4.2 Fond, osnova za izračun potpore Unije i opravdanje odabira osnove za izračun

☐ Čitava prioritetna osnovica bit će provedena samo kroz financijske instrumente	
☐ Čitava prioritetna osnovica bit će provedena samo kroz financijske Instrumente uspostavljene na razini Unije	
☐ Čitava prioritetna osnovica bit će provedena samo kroz lokalni razvoj koji vodi zajednica	

<i>Fond</i>	IPA
<i>Osnova za izračun (ukupni kvalificirani izdaci ili javni kvalificirani izdaci)</i>	Ukupni kvalificirani izdaci
<i>Objašnjenje odabira osnove za izračun</i>	

2.4.3. Posebni ciljevi tematskog prioriteta i očekivani rezultati

(Reference: točke (b)(i) i (ii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

ID	4.1.
Posebni cilj	Ojačati institucionalnu infrastrukturu i usluge kako bi se ubrzala konkurentnost i razvoj poslovnog okruženja u programskom području
Rezultati koje partnerske zemlje teže postići uz potporu Unije	<p>S obzirom na to da postoji institucionalna infrastruktura za razvoj poslovanja, kao i strateška orijentacija ka razvoju klastera u programskom području, ovaj program će se fokusirati na pružanje mogućnosti jačanja sektora potpore poslovanju i razvoju klastera kako bi se unaprijedili zajednički sektori/industrije kroz podupiranje suradnje i daljnji razvoj, npr. novih proizvoda/brendova/usluga i primjenu inovativnosti, novih tehnologija i IKT-a u poslovnim procesima. U tom smislu, u okviru ovog posebnog cilja, Program će podržati institucije za potporu poslovanju i klastere, kao i njihovu suradnju s institucijama za istraživanje i razvoj, organizacije javnog sektora i povezane sektorske mreže u bavljenju potrebama programskog područja vezanim za povećanje kvalitete usluga i proizvoda, uz istovremeno unaprjeđenje vještina i znanja u primjeni inovativnih tehnologija i njegovanje razmjene iskustava u primjeni novih tehnologija, procesa i proizvoda. U okviru ovog posebnog cilja, stvaranje i umrežavanje klastera, povećanje u rasponu aktivnosti klastera s ciljem upotrebe inovacija, novih tehnologija i IKT rješenja također trebaju biti podržani.</p> <p>Očekuje se da će u okviru PC-a 4.1 biti ostvareni sljedeći rezultati:</p> <p>povećana konkurentnost i razvoj poslovnog okruženja u programskom području.</p>

2.4.4. Elementi drugih tematskih prioriteta dodani prioritetnoj osnovici

(Referenca: član 35(1) IPA II Provedbene uredbe)

N/A

2.4.5. Aktivnosti koje će biti poduprte u okviru tematskog prioriteta 4

2.4.5.1 Opis vrste i primjeri aktivnosti koje će biti poduprte i njihov očekivani doprinos posebnim ciljevima, uključujući, kada je to prikladno, identifikaciju glavnih ciljanih grupa, posebnih teritorija i vrsta korisnika

(Reference: točka (b)(iii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Tematski prioritet	PA 4 (TP 7) Konkurentnost i razvoj poslovnog okruženja
Podržane aktivnosti u okviru prioritetne osnovice 4 doprinijet će povećanju konkurentnosti i razvoju poslovnog okruženja u programskom području.	
Aktivnosti u okviru ove Prioritetne osnovice imat će za cilj razvoj i potporu postojećim institucijama za potporu poslovanju, postojećim poslovnim udrugama i mrežama malih i srednjih poduzeća, unaprjeđenje kapaciteta vezanih za poduzetništvo i potpora razvoju inovativnih proizvoda i usluga, kao i primjena inovacija, IKT-a i novih tehnologija, bit će poduprta kako bi mala i srednja poduzeća imala priliku povećati dobit, internacionalizirati svoje proizvode i stvoriti više radnih mjesta.	

Ove aktivnosti će doprinijeti ubrzanju razvoja poslovnog okruženja i ukupno konkurentnosti u programskom području.

U skladu s posebnim ciljem u okviru prioritetne osnovice 4, sljedeći setovi aktivnosti će biti poduprti:

- Aktivnosti jačanja inovacija, novih tehnologija i IKT-a kako bi se ubrzala konkurentnost i razvoj poslovnog okruženja u programskom području (u vezi s PC 4.1-očekivani rezultat 4.1)

Aktivnosti jačanja inovacija, novih tehnologija i IKT-a kako bi se ubrzala konkurentnost i razvoj poslovnog okruženja u programskom području

Primjeri aktivnosti poduprtih u okviru PC-a 4.1 su:

- održavanje institucija koje pružaju potporu poslovanju i uspostavljanje i održavanje postojećih i novih sektorskih mreža vezanih za poslovanje, kao i organizacija, s ciljem unaprjeđenja standardizacije, zaštite proizvoda i marketinga i razvoj prekograničnih tržišta;
- razvoj i potpora postojećim poslovnim zadrugama i/ili mrežama malih i srednjih poduzeća u primjeni IKT-a, inovacija i novih tehnologija kako bi se razvili i promovirali zajednički proizvodi na lokalnim prekograničnim i međunarodnim tržištima;
- provedba aktivnosti s ciljem umrežavanja, širenja dobrih praksi i inovativnih pristupa i suradnje između institucija za potporu poslovanju, klastera i malih i srednjih poduzeća na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini u programskom području;
- održavanje institucija koje pružaju potporu poslovanju u unaprjeđenju kapaciteta poduzetnika, uključujući mikro poduzetništvo poput obiteljskih farmi/kućanstava kada je u pitanju plasiranje na tržište, brendiranje, istraživanje tržišta, e-poslovanje, konkurentnost i obrazovanje i podučavanje poduzetničkim vještinama;
- povećanje suradnje između istraživačkih institucija, poslovnih subjekata, javnog sektora i razvojnih organizacija kako bi se stimulirale inovacije i poduzetništvo i unaprijedile poslovna inovativnost i tehnologija na temelju pametnih pristupa specijaliziranju;
- aktivnosti potpore vezane za razvoj inovativnih proizvoda i usluga (npr. patenti, industrijski dizajn, robne marke i inovacije, itd.);
- promoviranje i uvođenje (međunarodnih) certifikata i standarda postojećih i novih proizvoda i usluga;
- provođenje zajedničkih istraživačkih i razvojnih aktivnosti koje podrazumijevaju uključivanje istraživačkih i obrazovnih centara u programskom području kako bi se povećala konkurentnost;
- provođenje prekograničnog razvoja, adaptiranje i razmjena najboljih praksi u provedbi IKT-a, novih tehnologija, procesa, proizvoda ili usluga koje će biti izravno korištene od poduzeća iz klastera i skupina, te institucija istraživanja i razvoja i obrazovnih institucija;
- uspostavljanje i razvoj razvojnih agencija, tehnoloških centara i centara stručnosti, laboratorija i lokalne IKT infrastrukture za zajedničku upotrebu od strane poduzeća u programskom području s ciljem unaprjeđenja postojećih i razvoja novih proizvoda, usluga, procesa ili prototipova.

Glavne ciljne skupine i vrste korisnika

Glavne ciljne skupine su oni pojedinci i/ili organizacije na koje aktivnosti i rezultati aktivnosti pozitivno utječu, iako oni ne sudjeluju izravno u tim aktivnostima. Ovo uključuje privatni, javni i civilni sektor, poput poduzeća, kreatora politika i subjekata zaduženih za planiranje, organizacije koje se bave različitim ekonomskim sektorima kao i skupine stanovništva na koje ovo pitanje utječe.

Korisnici koji će se smatrati projektnim partnerima kojima će izravno pogodovati sredstva programa i aktivnosti su sve pravne osobe koje mogu doprinijeti unaprjeđenju konkurentnosti i razvoju poslovnog okruženja u programskom području. Sastoje se, između ostalog, od: institucija koje pružaju potporu poslovanju, nevladinih organizacija (na primjer, udruge građana, razvojne agencije, lokalne skupine aktivista, komore, zadruge, klasteri, strukovna udruženja, mreže malih i srednjih poduzeća, itd.), javnih institucija (na primjer institute i druge istraživačke organizacije, razvojne agencije, državne/regionalne/lokalne institucije odgovorne za kulturu, uključujući muzeje, knjižnice i kazališta, itd.), obrazovnih institucija (na primjer, sveučilišta, fakultete, otvorena sveučilišta, obrazovne institucije za odrasle, osnovne i srednje škole, itd.), lokalne i regionalne vlasti, organizacije za pružanje potpore poslovanju, (na primjer, poduzetnički centri i inkubatori, poslovne zone i parkovi, itd.), zadruge, itd.

Posebni ciljani teritoriji

Uzimajući u obzir da su definirani zajednički potencijali i izazovi čitavog programskog područja, nikakvi posebni teritoriji neće biti izdvojeni u okviru prioritetne osnovice 4. Prema tome, podržane aktivnosti mogu biti provedene na čitavom programskom području.

2.4.5.2 Vodeći principi za odabir aktivnosti

(Reference: točka (b)(iii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Tematski prioritet	PA4 (TP 7)
Odabir aktivnosti bit će proveden u skladu s vodećim principima i metodološkim okvirom definiranim u poglavlju 2.1.5.2 koji se odnosi na prioritetnu osnovicu 1.	

2.3.5.3 Planirana upotreba financijskih instrumenata (gdje je prikladno)

(Reference: točka (b)(iii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Tematski prioritet	PA 4 (TP 7) Konkurentnost i razvoj poslovnog okruženja
Planirana upotreba financijskih instrumenata	N/A
N/A	

2.4.6 Zajednički i specifični pokazatelji Programa

(Reference: točke (b)(ii) i (b)(iv) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013 i člana 2(2) IPA II Provedbene uredbe)

2.4.6.1 Pokazatelji rezultata prioritetne osnovice (specifično za Program)

Tabela 3: Pokazatelji rezultata specifičnih za Program

ID	Pokazatelj	Jedinica mjere	Osnovna vrijednost	Osnovna godina	Ciljana vrijednost (2023)	Izvor podataka	Učestalost izvještavanja
PA 4	Raspon aktivnosti klastera kojima se povećava inovativnost, nove tehnologije i IKT rješenja	Broj	33	2015	49	HR-Ministarstvo poduzetništva/Gospodarska komora BiH-Ministarstvo poduzetništva i obrta Federacije Bosne i Hercegovine, Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva RS-a CG-Ministarstvo ekonomije	2018, 2020, 2023.

2.4.6.2 Pokazatelji rezultata prioritetne osnove (zajednički ili specifično za Program)

Tabela 4: Zajednički* i specifični pokazatelji rezultata Programa

ID	Pokazatelj (naziv pokazatelja)	Jedinica mjere	Ciljana vrijednost (2023)	Izvor podataka	Učestalost izvještavanja
PA 4	Broj razvijenih i/ili provedenih prekograničnih poslovnih zadruga i/ili mreža	Broj	11	Praćenje aktivnosti (izvještaji o napredovanju)	Godišnje
PA 4	Broj podržanih institucija koje pružaju potporu poslovanju	Broj	17	Praćenje aktivnosti (izvještaji o napredovanju)	Godišnje
PA 4	Broj razvijenih ili unaprijeđenih laboratorija i/ili stručnih centara koje zajednički koriste poduzetnici	Broj	16	Praćenje aktivnosti (izvještaji o napredovanju)	Godišnje
PA 4	Broj poduzeća i institucija koje pružaju potporu poslovanju, koje surađuju s istraživačkim institucijama (CI)*	Broj	23	Praćenje aktivnosti (izvještaji o napredovanju)	Godišnje

* Zajednički pokazatelj rezultata, odabran za Program iz Dodatka 1. (zajednički pokazatelji rezultata za ERDF-ovu potporu u okviru ulaganja za rast i radna mjesta) Uredbe br. 1301/2013 Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF).

2. 4. 6. 3. Okvir uspješnosti prioritetne osnove

Tabela 5: Okvir uspješnosti – financijska uspješnost

ID	Prioritetna osnovica	Jedinica mjere	Financijska uspješnost (2018)	Financijska alokacija	Izvor podataka	Objašnjenje
PA 4	Unaprjeđenje konkurentnosti i razvijanje poslovnog okruženja u programskom području	EUR	1.000.000	11.431.063	Organ za ovjeru	Financijski pokazatelj se odnosi na n+3 obvezu potrošnje u 2018. (alokacija za 2015.) u okviru PA1, kao i potrošnju alokacije za 2016. godinu.

Tabela 6: Okvir uspješnosti – pokazatelji rezultata

ID	Pokazatelj (naziv pokazatelja)	Jedinica mjere	Cilj za 2018.	Ciljana vrijednost (2023)	Izvor podataka	Objašnjenje
PA4	Broj poduprtih institucija koje pružaju potporu poslovanju	Broj	5	17	Praćenje aktivnosti (izvješća o napredovanju)	Pokazatelji rezultata odabrani se na temelju odobrenih prijava za projekt i njihovih planiranih ishoda.

PA4	Broj razvijenih ili unaprijeđenih laboratorija i/ili stručnih centara koje zajednički koriste poduzetnici	Broj	1	16	Praćenje aktivnosti (izvješća o napredovanju)	<p>Uzimajući u obzir da je ugovaranje projekata odabranih u okviru prvog poziva za dostavu prijedloga predviđeno za svibanj 2017. godine i da je prosječno trajanje projekta 24 mjeseca, samo mali dio rezultata programa će biti ostvaren do 2018. godine.</p> <p>Ukupni proračun programa podijeljen je u četiri odabrane prioritetne osnovice, te je predviđeno da financijska alokacija za svaku prioritetnu osnovicu bude podijeljena tako da 30 % alokacije bude predviđeno za kadrovske i druge povezane troškove, a 70 % izravno za rezultat specifičan za program. Budući da postoji nekoliko ostvarenja specifičnih za program koji doprinose rezultatu specifičnom za program, tih 70 % je podijeljeno po ostvarenjima specifičnim za program u okviru svake prioritetne osnovice, tj. dodijeljeni postotak predstavlja udio financijske alokacije koju predstavljaju operacije kojima se postižu ostvarenja.</p> <p>U prioritetnoj osnovici 4 odabrali smo 2 od 4 pokazatelja rezultata, što ukupno čini 40 % (15 % i 35 %) ukupnog proračuna predviđenog za PA4.</p>
-----	---	------	---	----	---	---

2.4.7 Kategorije intervencije

(Reference: točka (b)(vii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Kategorije intervencije koja odgovara sadržaju prioritetne osnovice, na temelju nomenklature koju usvaja Komisija, i indikativni prikaz potpore Unije.

Tablice 5-8: Kategorije intervencije

Tabela 5: Dimenzija 1 Polje intervencije		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PA 4	063 Potpora i poslovne mreže koje primarno pogoduju malim i srednjim poduzećima	2.400.000
PA 4	066 Unaprijeđene usluge potpore malim i srednjim poduzećima i grupama malih i srednjih poduzeća (uključujući upravljanje, marketing ili usluge projektiranja/dizajniranja)	2.431.63
PA 4	073 Potpora društvenim poduzećima (mala i srednja poduzeća)	1.200.000
PA 4	082 IKT usluge i aplikacije za mala i srednja poduzeća (uključujući e-Commerce, e-Business i umrežene poslovne procese), žive laboratorije, web poduzetnike i lokalne IKT start-up kompanije)	2.200.000
PA 4	075 Razvoj i promoviranje turističkih usluga u ili za mala i srednja poduzeća	1.500.000
PA 4	077 Razvoj i promoviranje kulturnih i kreativnih usluga u ili za mala i srednja poduzeća	1.600.000

Tabela 6: Dimenzija 2 Oblik financiranja		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PA 4	01 Bespovratna sredstva	11.431.063

Tabela 7: Dimenzija 3 Vrsta teritorija		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PA 4	01 Velika urbana područja (gusto naseljena > 50 000 stanovnika)	3.810.354
PA 4	02 Mala urbana područja (srednja gustoća naseljenosti > 5 000 stanovnika)	3.810.354
PA 4	03 Ruralna područja (slabo naseljena)	3.810.355

Tabela 8: Dimenzija 6 Teritorijalni mehanizmi izvršenja		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PA 3	07 Nije primjenjivo	

- 2.4.8. Sažetak planirane upotrebe tehničke pomoći, uključujući, gdje je to potrebno, aktivnosti za jačanje administrativnih kapaciteta vlasti koje sudjeluju u upravljanju i kontroli Programa i korisnika, i, gdje je potrebno, aktivnosti za unaprjeđenje administrativnih kapaciteta relevantnih partnera koji će sudjelovati u provedbi Programa (gdje je prikladno)

(Reference: točka (b)(vi) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Prioritetna osnovica	PA 4
N/A	

Dio 2.5 Opis prioritetnih osnovica za tehničku pomoć

(Reference: točka (c) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

2.5.1 Prioritetna osnovica

ID	PA 5
Funkcija	Tehnička pomoć

2.5.2 Sredstva i osnova za izračun potpore Unije

Fond	IPA
Osnovica za obračun (ukupni kvalificirani izdaci ili javni kvalificirani izdaci)	Ukupni kvalificirani izdaci
Objašnjenje odabira osnovice za obračun (samo ako je izabrana ukupna osnovica za kvalificirane izdatke)	10% ukupnih sredstava EU za Program

2.5.3. Posebni ciljevi prioritetne osnovice i očekivani rezultati

(Reference: točke (c)(i) i (ii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Posebni cilj (ponovljen za svaki posebni cilj)

ID	5.1.
Posebni cilj	Upravljanje i provedba Programa na učinkovit način
Rezultati koje zemlje partneri žele postići uz potporu Unije	<p>Ispravno upravljanje Programom prekogranične suradnje je preduvjet za njegovu učinkovitu provedbu. Očekivani rezultat u okviru ovog posebnog cilja je, prema tome, izravno povezan s potrebama osiguravanja adekvatnog upravljanja Programom i kontrole okruženja, osiguranje da se svi koraci u provedbi Programa (uključujući objavljivanje poziva, ugovaranje, praćenje aktivnosti i programskih dostignuća, refundiranja izdataka, itd.) na vrijeme izvršavaju.</p> <p>Očekuje se da će u okviru PC 5.1 biti ostvareni sljedeći rezultati:</p> <p>5.1 Programom se upravlja i proveden je</p>

	na učinkovit način.
ID	PA 5
Posebni cilj 5.2	Potpora aplikantima i korisnicima i povećanje sudjelovanja relevantnih partnera u provedbi Programa.
Rezultati koje partnerske zemlje teže postići uz potporu Unije	<p>Osim ispravnog upravljanja Programom, kapacitet aplikanata i korisnika koji će sudjelovati u Programu, kao i izravnog sudjelovanja relevantnih partnera (to jeste, kompetentna regionalna i lokalna tijela koja predstavljaju javne institucije na svim relevantnim razinama, socio-ekonomska tijela i civilno društvo kako je definirano u članu 5. CPR-a) su ključni faktori za učinkovitu provedbu Programa.</p> <p>U okviru ovog posebnog cilja, Program će nastojati zadovoljiti potrebe daljnje izgradnje kapaciteta aplikanata i korisnika za sudjelovanje u aktivnostima i postizanju rezultata.</p> <p>Nadalje, potreba za unaprijeđenjem savjetodavne uloge relevantnih partnera u provedbi Programa (npr. u pripremi ciljanih ili strateških poziva za dostavljanje ponuda) bit će obrađena u okviru Posebnog cilja 5.2. Prema tome, očekuje se da će u okviru PC 5.2 biti ostvareni sljedeći rezultati:</p> <p>5.2. Povećani kapacitet aplikanata i korisnika za sudjelovanje u Programu i jačanje sudjelovanja relevantnih partnera u provedbi Programa.</p>

2.5.4. Aktivnosti koje će biti podržane i njihov očekivani doprinos provedbi Programa

Prioritetna osnovica	PA 5 Tehnička pomoć
<p>Aktivnosti za podršku učinkovitom upravljanju i provedbi Programa:</p> <p>U skladu s članom 59. Programa, aktivnosti u okviru Posebnih ciljeva u okviru ove prioritetne osnovice uključuju pripremu, upravljanje, nadzor, procjenu, informiranje i komuniciranje, umrežavanje, rješavanje pritužbi i kontrolu i revizorske zadatke. Nadalje, aktivnosti koje se odnose na ovaj posebni cilj moraju obuhvatiti smanjenje administrativnog tereta po korisnike.</p> <p>Indikativne aktivnosti podržane pod posebnim ciljem 5.1 su navedene u daljnjem tekstu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uspostavljanje i upravljanje zajedničkim tajništvom koje pomaže upravnom tijelu i zajedničkom nadzornom odboru u provedbi i svakodnevnom upravljanju programom; - pripremanje i provedba poziva za dostavljanje ponuda, uključujući razvoj smjernica koje će definirati uvjete za potporu aktivnostima; - uspostavljanje i provedbe procedura za ocjenu kvalitete, praćenje i kontrolu; <p>aktivnosti provedenih u okviru Programa suradnje, (korištenje usluga stručnjaka gdje je to relevantno) i doprinos smanjenju administrativnog tereta kojeg snose korisnici</p> <ul style="list-style-type: none"> - prikupljanje podataka koji se odnose na napredovanje Programa u postizanju njegovih ciljeva, kao i financijskih podataka i podataka koji se odnose na pokazatelje i ciljeve, i izvještavanje zajedničkom nadzornom odboru i Europskoj komisiji; - sastavljanje i provedba komunikacijske strategije programa, uključujući uspostavljanje i provedbu informacija i komunikacijskih mjera i alata u skladu s članom 115. Programa; - sačinjavanje i provedba plana procjene Programa i praćenje zaključaka neovisne procjene Programa; - uspostavljanje, vođenje i održavanje kompjutorskog sustava za bilježenje i spremanje podataka o svakoj aktivnosti koja je potrebna za nadzor, procjenu, financijsko upravljanje, verifikaciju i reviziju (uključujući 	

podatke o pojedinačnim sudionicima u aktivnostima gdje se to može primijeniti, u skladu s uvjetima razmjene elektronskih podataka definiranim u članu 122(3) CPR-a i u povezanim provedbenim dokumentima) i doprinos smanjenju administrativnog tereta koji snose korisnici;

- uspostavljanje mreže financijskih kontrolora čije aktivnosti koordinira Upravno tijelo/zajedničko tajništvo, s ciljem razmjene informacija i najboljih praksi na razini Programa,
- uspostavljanje i izvršavanje revizije upravljanja Programom i kontrolnih sustava, kao i aktivnosti;
- osiguravanje obuka i izgradnje kapaciteta upravljačke strukture kako bi se doprinijelo uspješnoj provedbi Programa;
- pripremanje 2021-2027 programa i osiguravanje povezanih prethodnih procjena i SEA.

Podržati aplikante i korisnike i povećati sudjelovanje relevantnih partnera u provedbi Programa

U skladu s članom 59. Programa, aktivnosti u okviru Posebnih ciljeva u okviru posebnog cilja 5.2 uključuju unaprijeđenje kapaciteta aplikanta i korisnika kao i jačanje sudjelovanja relevantnih partnera (uključujući razmjenu dobrih praksi između partnera).

Indikativne aktivnosti podržane pod posebnim ciljem 5.2 su navedene u daljnjem tekstu:

- pripremanje informativnih dokumenata za aplikante i korisnike koji će ih voditi u pripremi aplikacija i provedbi, ocjeni, kontroli i komunikaciji u okviru odobrenih aktivnosti;
- organiziranje konzultacija, informiranja, obučavanja i razmjena s ciljem jačanja kapaciteta aplikanta za razvoj aplikacija koje će izravno doprinijeti posebnim ciljevima Programa i očekivanim rezultatima;
- organiziranje obuka o posebnim pitanjima provedbe poput upravljanja projektom i financijskog upravljanja, izvještavanja, kontrole, revizije, komuniciranja i umrežavanja, s ciljem jačanja kapaciteta korisnika za provedbu odobrenih operacija;
- razvoj informativnih alata i alata za razmjenu (npr. analitičkih dokumenata, bilateralnih sastanaka, ciljanih događaja, itd.) i organiziranje prekograničnih i državnih događaja kako bi se unaprijedilo sudjelovanje relevantnih partnera u provedbi Programa;
- uspostavljanje i koordiniranje zajedničkog tajništva u provedbenim zadacima vezanim za provedbu Programa na državnoj razini;
- izvršne studije, izvješća i istraživanja vezana za strateška pitanja (ili pitanja javnog interesa) koja mogu doprinijeti održivosti i poticanju rezultata Programa i postignuća vezanih za politike, strategije, ulaganja (uz korištenje usluga stručnjaka gdje je to relevantno).

Aktivnosti vezane za tehničku pomoć bit će provedene od strane vlasti koje sudjeluju u upravljanju Programom.

2.5.5. Pokazatelji rezultata specifičnih za Program

2.5.5.1 Očekuje se da će pokazatelji specifičnih rezultata Programa doprinijeti rezultatima

(Referenca: točka (c)(iv) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Tabela 10: Pokazatelji rezultata specifičnih za Program

ID	Pokazatelj	Jedinica mjere	Ciljana vrijednost (2023) (opcionalno)	Izvor podataka
5.1.	Uspostavljeno zajedničko tajništvo	Broj	1	AIR
5.2.	Pozivi za dostavljanje ponuda su uspješno pokrenuti i zatvoreni	Broj		AIR, e-Nadzorni sustav
5.3.	Aktivnosti odobrene nakon poziva za dostavljanje ponuda	Broj		AIR, e-Nadzorni sustav
5.4.	Periodični izvještaji o napredovanju praćenih i plaćenih aktivnosti	Broj		AIR, e-Nadzorni sustav
5.5.	Zajednički nadzorni odbor - održani sastanci	Broj	9	AIR
5.6.	Broj obavljenih posjeta na licu mjesta	Broj		AIR, e-Nadzorni sustav

5.7.	Komunikacijska strategija Programa je razvijena i provedena	Broj	1	AIR
5.8.	Provedene su neovisne ocjene Programa (prethodne i tijekom provedbe Programa)	Broj	2	AIR
5.9.	e-Monitoring Programa je razvijen, provodi se i koristi	Broj	1	AIR, e-Nadzorni sustav
5.10.	Uspostavljena je mreža kontrolora	Broj	1	AIR
5.11.	Provode se revizije upravljanja Programom i kontrolnog sustava i izvedenih operacija	Broj		AIR
5.12.	Informativni dokumenti su adresirani na aplikante i korisnike	Broj		AIR
5.13.	Konzultacije, informativne aktivnosti, obuke i radionice s ciljem razmjene iskustava za aplikante i korisnike su organizirane	Broj		AIR
5.14.	Studije, izvještaji i istraživanja o strateškim pitanjima Programa su provedeni	Broj		AIR
5.15.	Osigurano je obučavanje i izgradnja kapaciteta za upravljačku strukturu Programa	Broj		AIR
5.16.	Broj zaposlenika (na puno radno vrijeme) čije se plaće sufinanciraju iz tehničke pomoći	Broj	15	AIR
5.17.	Pripremljen je Program za 2021-2027 i provedene su povezane prethodne procjene i SEA	Broj		AIR

2.5.6. Kategorije intervencije

(Reference: točka (c) (v) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Odgovarajuće kategorije intervencije temeljene na nomenklaturi koju je usvojila Komisija, i na indikativnom prikazu potpore Unije.

Tablice 11-13: Kategorije intervencije

Tabela 11: Dimenzija 1 Polje intervencije		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PAS	121 Priprema, provedba, nadzor i inspekcija	3.715.095
PAS	122 Procjena i studije	857.330
PAS	123 Informacije i komunikacija	1.143.106.

Tabela 12: Dimenzija 2 Oblik financiranja		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PAS	01 Bespovratna sredstva	5.715.531

Tabela 13: Dimenzija 3 Vrsta teritorije		
Prioritetna osnovica	Kod	Iznos (EUR)
PA 5	01 Velika urbana područja (gusto naseljena > 50 000 stanovnika)	1.428.882
PA 5	02 Mala urbana područja (srednje naseljena > 5000 stanovnika)	1.428.882
PA 5	03 Ruralna područja (slabo naseljena)	1.428.882

PA 5	04 Makro-regionalno područje suradnje	1.428.882
------	--	-----------

Poglavlje 2.6 Pregled tabele pokazatelja prema prioritetnoj osnovici i tematskom prioritetu

Tabela 14: Tabela zajedničkih i specifičnih rezultata i pokazatelja rezultata Programa⁵

Prioritetn a osnovica	Tematski prioritet	Određeni cilj/ciljevi	Odabrani pokazatelji rezultata	Odabrani pokazatelji rezultata
PA 1	TP1-Sektor javne zdravstvene i socijalne skrbi	1.1. Unaprijeđenje kvalitete usluga u javnom sektoru zdravstvene i socijalne skrbi preko granica	Razina dostupnosti usluga u okviru javnog zdravstvenog sektora	Broj zajednički razvijenih i/ili primijenjenih alata i usluga koji omogućavaju kvalitetnije zdravstvene i/ili socijalne usluge. Broj sudionika u zajedničkim obrazovnim planovima i planovima obučavanja u polju zdravstvene i/ili socijalne skrbi. Stanovništvo obuhvaćeno unaprijeđenim zdravstvenim i/ili socijalnim uslugama (CI).

Prioritetn a osnovica	Tematski prioritet	Određeni cilj/ciljevi	Odabrani pokazatelji rezultata	Odabrani pokazatelji rezultata
PA	TP2 - Okoliš, priroda, prevencija rizika, održiva energija i energetska učinkovitost	2.1. Promovirati i unaprijediti zaštitu okoliša i prirode i sustav upravljanja sprječavanjem rizika	Sposobnost reagirana u slučaju katastrofe u programskom području	Potpore u području koje stanište obuhvaća kako bi se ostvario bolji status očuvanja (ha) (CI). Područje obuhvaćeno unaprijeđenom spremnošću i sustavima sprječavanja rizika (km ²). Stanovništvo koje ima koristi od mjera zaštite od poplava (CI).
		2.2. Promoviranje korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti	Potrošnja energije u javnim zgradama u programskom području	Dodatni kapaciteti za proizvodnju obnovljive energije (MW)

Prioritetn a osnovica	Tematski prioritet	Određeni cilj/ciljevi	Odabrani pokazatelji rezultata	Odabrani pokazatelji rezultata
PA 3	TP4 - Turizam, kulturno i prirodno naslijeđe	3.1. Jačanje i diverzificiranje turističke ponude kroz prekogranične pristupe i	Povećanje broja dolazaka nerezidenata koji odsjedaju	Broj zajedničkih turističkih ponuda/proizvoda koji su provedeni i promovirani Broj pružatelja usluga u turizmu s

⁵ Tabela s opisom pokazatelja je u Dodatku 19 Programu o suradnji

		omogućavanje boljeg upravljanja i održive upotrebe kulturnog i prirodnog naslijeđa	u hotelima i sličnom smještaju	<p>(međunarodnim) certifikatima i standardima.</p> <p>Broj razvijenih i/ili unaprijeđenih pratećih turističkih objekata i/ili turističke infrastrukture.</p> <p>Broj razvijenih i/ili provedenih održivih planova upravljanja kulturnim i prirodnim znamenitostima.</p> <p>Broj sudionika obučениh za osiguravanje kvalitete i standardizacije u upravljanju prirodnim i kulturnim znamenitostima.</p> <p>Broj razvijenih i/ili unaprijeđenih kulturnih i prirodnih dobara.</p>
--	--	--	--------------------------------	---

Prioritetna osnovica	Tematski prioritet	Određeni cilj/ciljevi	Odabrani pokazatelji rezultata	Odabrani pokazatelji rezultata
PA 4	TP7 - Konkurentnost i razvoj poslovnog okruženja	4.1. Poboľjšati institucionalnu infrastrukturu i usluge kako bi se ubrzala konkurentnost i razvoj poslovnog okruženja u programskom području	Raspon aktivnosti klastera kojima se povećava inovativnost, nove tehnologije i IKT rješenja	<p>Broj razvijenih i/ili provedenih prekograničnih poslovnih zadruga i/ili mreža</p> <p>Broj podržanih institucija koje pružaju potporu poslovanju.</p> <p>Broj razvijenih ili unaprijeđenih laboratorija i/ili stručnih centara koje zajednički koriste poduzetnici.</p> <p>Broj poduzeća i institucija koje pružaju potporu poslovanju, koje surađuju s istraživačkim institucijama (CI).</p>

DIO 3 PLAN FINANCIRANJA

(Reference: točka (d) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

3.1 Financijska dodjela iz IPA-e (u EUR)

(Reference: točka (d)(i) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Tablica 15

Fond	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Ukupno
IPA II	0	4.139.408	5.911.336	13.575.808	10.955.680	11.174.794	11.398.290	57.155.316

3.2.1 Ukupna finansijska dodjela iz IPA-e i sufinansiranje sredstvima države (u EUR)

(Reference: točka (d)(ii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

1. U tablici je definiran finansijski plan Programa suradnje po prioritetnim osnovicama.
2. U tablici je, samo radi informiranja, prikazan svaki doprinos trećih zemalja koje sudjeluju u Programu suradnje (osim doprinosa iz IPA-e i ENI-ja)
3. Doprinos EIB-a⁶ je predstavljen na razini prioritetne osnovice.

Tabela 16: Plan financiranja⁷

Prioritetna osnovica	Osnova za obračun potpore Unije (Ukupni kvalificirani troškovi ili javni kvalificirani troškovi)	Potpora Unije (a)	Državni dio (b) = (c) + (d))	Indikativni pregled državnog dijela		Ukupno financiranje (e) = (a) + (b)	Stopa sufinansiranja (f) = (a)/(e) (2)	Za potrebe informiranja	
				Državno javno financiranje (c)	Državno privatno financiranje (d) (1)			Doprinos trećih zemalja	Doprinosi EIB-a
Prioritetna osnovica 1	Ukupni kvalificirani izdaci	8.573.297	1.512.935	1.512.935		10.086.232	84,99%		
Prioritetna osnovica 2	Ukupni kvalificirani izdaci	14.288.830	2.521.559	2.521.559		16.810.389	84,99%		
Prioritetna osnovica 3	Ukupni kvalificirani izdaci	17.146.595	3.025.870	3.025.870		20.172.465	84,99%		
Prioritetna osnovica 4	Ukupni kvalificirani izdaci	11.431.063	2.017.247	2.017.247		13.448.310	84,99%		
Prioritetna osnovica 5	Ukupni kvalificirani izdaci	5.715.531	1.008.625	1.008.625		6.724.156	84,99%		
Ukupno	Ukupno	57.155.316	10.086.236	10.086.236		67.241.552	84,99%		

(1) Bit će popunjeno kada prioritetne osnovice budu izražene u ukupnim troškovima.

(2) Ova stopa može biti zaokružena na najbliži cijeli broj u tablici. Precizna stopa korištena za povrat uplata je omjer (f).

⁶ Europska investicijska banka.

⁷ Brojevi u tablici su indikativni.

3.2.2 Sastav po prioritetnoj osnovici i tematskom prioritetu (u EUR)

(Reference: točka (d)(ii) člana 8(2) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Tablica 17

Prioritetna osnovica	Tematski prioritet	Potpota Unije	Državni dio	Ukupno financiranje
Prioritetna osnovica 1	Tematski prioritet	8.573.297	1.512.935	10.086.232
Prioritetna osnovica 2	Tematski prioritet 2	14.288.830	2.521.559	16.810.389
Prioritetna osnovica 3	Tematski prioritet 4	17.146.595	3.025.870	20.172.465
Prioritetna osnovica 4	Tematski prioritet 7	11.431.063	2.017.247	13.448.310
Prioritetna osnovica 5		5.715.531	1.008.625	6.724.156
UKUPNO	57.155.316	57.155.316	10.086.236	67.241.552

DIO 4. INTEGRIRANI PRISTUP TERITORIJALNOM RAZVOJU (GDJE JE PRIKLADNO)

(Referenca: član 35 (2) IPA II Provedbene uredbe i članak 8(3) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Opis integriranog pristupa teritorijalnom razvoju, uz uzimanje u obzir sadržaja i ciljeva Programa suradnje i načina na koji doprinosi ispunjenju programskih ciljeva i očekivanih rezultata.

Nikakvi integrirani teritorijalni razvojni alati (CLLD, ITI, itd.) neće biti korišteni u Programu. Međutim, teritorijalna dimenzija igra ključnu ulogu u pripremi Programa, budući da mnogi izazovi imaju važnu teritorijalnu dimenziju. Ovi izazovi uključuju:

- socijalnu inkluziju: programsko područje je dom mnogim ugroženim skupinama (npr. starim i mladim koji primaju socijalnu pomoć), većina kojih se nalazi u ruralnim područjima programskog područja u kojima postoji potreba za boljim pristupom kvalitetnim socijalnim i zdravstvenim uslugama;
- zaštita bioraznolikosti: staništa u programskom području pokazuju visoku stopu povezanosti, a uspješni pristupi bioraznolikosti zahtijevaju integrirane pristupe koji uključuju zaštićena područja s obje strane granice;
- upravljanje površinskim vodama: rijeke Dunav i Sava su prekogranične rijeke, a održivo upravljanje zahtijeva planiranje i intervencije na razini sliva rijeke, kao i unaprjeđenje ekološkog statusa površinskih voda u području, što zahtijeva teritorijalno integrirane intervencije;
- upravljanje rizikom od poplava: upravljanje rizikom od poplava je najučinkovitije kada se vrši na razini sliva rijeke, ali u kombinaciji s pristupima od vrha prema dnu i obrnuto. Takve mjere jasno zahtijevaju provedbu teritorijalno integriranih pristupa;
- turistički razvoj: jedan od glavnih nedostataka u programskom području je nedostatak integriranih odredišta, i u smislu vrsta aktivnosti koje se nude (npr. tematska integracija) i u smislu mjesta i mjesta od interesa koja će posjećivati turisti (npr. teritorijalna integracija).

Kako bi se učinkovito riješili gore spomenuti izazovi, Program ohrabruje razvoj „teritorijalno i tematski integriranih“ aktivnosti. Ovo se radi kroz:

- demonstriranje dodane vrijednosti aktivnosti fokusiranjem na komplementarne Posebne ciljeve;
- fokusiranje na specifične intervencije koje dopunjuju ili doprinose teritorijalno većoj inicijativi.

Nadalje, kada se radi o poljoprivredi i ruralnom razvoju i činjenici da se razvoj temeljen na područjima bavi prirodnim područjima koja karakteriziraju složeni razvojni problemi, aktivnosti poduzete u okviru spomenute inicijative bit će razmotrene u okviru ovog programa, u smislu stvaranja zajedničkih sinergija i komplementarnosti, i posebno uz vođenje računa o horizontalnim principima pristupa (integrirani i više-sektorski pristup, inovativnost, umrežavanje i suradnja).

4.1 Lokalni razvoj koji vodi zajednica (gdje je prikladno)

Pristup upotrebi instrumenata i principa lokalnog razvoja kojim upravlja zajednica radi identificiranja područja u kojima će isti biti provedeni.

(Referenca: članak 35 (2) IPA II Provedbene uredbe i točka (a) članka 8(3) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

N/A

4.2 Integrirana teritorijalna ulaganja (ITU) (gdje je prikladno)

Pristup upotrebi ITU-a (kao što je to definirano u članu 36. Uredbe (EU) br. 1303/2013) osim u slučajevima pokrivenim 4.2, i njihova indikativna financijska alokacija iz svake prioritetne osnovice.

(Referenca: članak 35 (2) IPA II Provedbene uredbe i točka (c) članka 8(3) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

N/A

Tabela 18: Indikativna financijska alokacija za ITU (ukupan iznos)

Prioritetna osnovica	Indikativna financijska alokacija (potpora Unije) (EUR)
Prioritetna osnovica 1	N/A
Prioritetna osnovica 2	N/A
Prioritetna osnovica 3	N/A
Prioritetna osnovica 4	N/A
Prioritetna osnovica 5	N/A
UKUPNO	N/A

4.3 Doprinos planiranih intervencija vezanih za makro-regionalne i strategije morskog bazena, ovisno o potrebama programskog područja koje definiraju relevantne partnerske države, i uz uzimanje u obzir, gdje je to potrebno, strateški važnih projekata definiranih u tim strategijama (gdje je prikladno)

(Gdje partnerske države i regije sudjeluju u makro-regionalnim i/ili strategijama morskog bazena)

(Reference: točka (d) člana 8(3) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020 (Program) dijeli čitavo područje s područjima obuhvaćenim Strategijom EU za Dunav i Jadransko-jonsku regiju. Uzimajući u obzir geografsko područje obuhvaćeno strategijama, Program može imati utjecaja na stvaranje i konsolidiranje veza, i, prema tome, aktivno doprinijeti teritorijalnoj koheziji između Programa i strategija. Ovo će osigurati platformu za Programske aktivnosti koje će doprinijeti provedbi relevantnih makro-regionalnih strategija i potaknuti njihovu sinergiju. Nadalje, koordiniranje aktivnosti unutar tematskog područja s istim ili sličnim djelokrugom poduprijet će suradnju između Programa i strategija zainteresiranih strana u regiji.

Programska strategija je uzela u obzir ciljeve obje makro-regionalne strategije, definirajući zajedničke makro-regionalne izazove i potrebe koje mogu biti obrađene kroz prekograničnu suradnju u programskom području. Sažetak onih ključnih izazova i potreba obje makro-regionalne strategije koji može biti riješen kroz Program prekogranične suradnje predstavljen je u daljnjem tekstu.

Strategija EU-a za regiju Dunava (EUSDR)

Vijeće Europske unije podržalo je Strategiju EU-a za regiju Dunava (EUSDR) dana 13.04.2011. godine.

Strategija Europske unije za regiju Dunava temelji se na 11 prioritetnih područja vezanih za četiri stupa: „Povezivanje regije Dunava“, „Zaštita okoliša u regiji Dunava“, „Izgradnja prosperiteta u regiji Dunava“ i „Jačanje regije Dunava“.

Makroregionalne strategije poput Strategije EU-a za regiju Dunava (EUSDR) predstavlja važnu priliku za harmoniziranje razvoja geografskih područja koja imaju naročitu funkcionalnu povezanost bez obzira na dane administrativne granice. Suradnja podiže političku svijest, jača posvećenost ciljevima i vodi do bolje vidljivosti i EUSDR i Programa kada su u pitanju zainteresirane strane i opća javnost. Suradnja također olakšava kapitaliziranje rezultata i pogodnosti aktivnosti.

Izazovi s kojima se suočava regija Dunava i koji mogu biti obuhvaćeni IPA programom prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora predstavljeni su kao korelacija između ciljeva Programa i prioritetnih područja Strategije. Na taj način, strateški izazov vezan za održivu energiju, obnavljanje i održavanje kvalitete vode, upravljanje okolišnim rizicima i očuvanje bioraznolikosti, krajolika i kvalitete zraka i tla može biti riješen kroz prioritetnu osnovicu 2 koja se odnosi na zaštitu okoliša i bioraznolikosti, unaprjeđenjem sprečavanja rizika i održivom energijom i energetsom učinkovitosti. Izazovi Strategije koji se odnose na razvoj društva znanja kroz istraživanje, edukaciju i informacijske tehnologije, uz podržavanje konkurentnosti poduzeća, uključujući razvoj klastera i ulaganje u ljudske kapacitete i vještine povezane su s programskom prioritetnom osnovicom 4 koje se odnosi na povećanje konkurentnosti i razvoj poslovnog okruženja. Na kraju, izazov Strategije koji se odnosi na promoviranje kulture i turizma i međusobne kontakte su u korelaciji s prioritetnom osnovicom 3 Programa koja se odnosi na doprinos razvoju turizma i na očuvanje i održivu upotrebu kulturnog i prirodnog naslijeđa.

EU-ova Strategija za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR)

Europsko vijeće podržalo je Strategiju EU-a za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR) dana 24.10.2014. godine.

Ona obuhvaća strategiju za Jadransko i Jonsko more koju je Europska komisija usvojila 30.11.2012. godine.

Strategija Europske unije za Jadransko-jonsku regiju temelji se na četiri stupa: „Plavi rast“, „Povezivanje regije“, „Kvaliteta okoliša“ i „Održivi turizam“. „Jačanje istraživanja, razvoj i mala i srednja poduzeća“, kao i „Izgradnja kapaciteta, uključujući komunikaciju“ su dva zajednička aspekta tih stupova. Uz ove zajedničke aspekte, smanjivanje rizika od i prilagođavanje klimatskim izazovima, kao i upravljanje rizikom od katastrofa također su prepoznati kao horizontalni principi za sva četiri stupa. EUSAIR će mobilizirati i uskladiti postojeće instrumente za svaku od tema utvrđenu u okviru četiri stupa. Partnerski sporazum i Operativni program „Konkurentnost i kohezija“ za Hrvatsku uzima predstojeći EUSAIR u obzir. Uz to, državni strateški dokumenti za Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru također se eksplicitno pozivaju na Strategiju.

Uzimajući u obzir rezultate konzultacija sa zainteresiranim stranama, očekuje se da će Strategija EU-a za jadransko-jonsku regiju također biti obuhvaćena IPA programom prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora. Konkretnije, stup strategije koji se odnosi na izazov očuvanja, zaštite i unaprjeđenja kvalitete okoliša može se povezati s prioritetnom osnovicom 2 Programa koja se odnosi na zaštitu okoliša i prirode, bioraznolikost, unaprjeđenje sprečavanja rizika i promoviranje održive energije i energetske učinkovitosti. Nadalje, strateški stup koji se odnosi na izazov povećanja privlačnosti regije kroz podršku održivom razvoju kopnenog, obalnog i morskog turizma i očuvanje i promoviranje kulturnog naslijeđa u potpunosti je u skladu s programskom prioritetnom osnovicom 3 koja se bavi doprinosom razvoju turizma, kao i očuvanjem i održivom upotrebom kulturnog i prirodnog naslijeđa. Naročito, strateški projekt „Jadransko zaleđe“ koji će biti proveden u okviru prioritetne osnovice 3 doprinijet će ciljevima EUSAIR-a, naročito razvoju ruralnih područja u zaleđu pod prioritetom „održivi turizam“. Kada su u pitanju zajednički strateški aspekti, „Istraživanje, inovacije i razvoj malih i srednjih poduzeća“ i „Izgradnja kapaciteta“, potrebno je napomenuti da je izgradnja kapaciteta zamišljena u okviru provedbe svih prioritetnih osnovica, dok se istraživanje, inovacije i

razvoj malih i srednjih poduzeća može povezati s prioritarnom osnovicom 4 koja se bavi povećanjem konkurentnosti i razvojem poslovnog okruženja.

Tijekom pripreme Programa, tijela koja će njime upravljati i partnerske zemlje osigurale su sudjelovanje relevantnih državnih kontakt osoba i koordinatora za prioritarna područja za obje strategije slanjem poziva kontakt-osobama za Strategiju EU-a za jadransku i jonsku regiju i koordinatorima za Strategiju EU-a za regiju Dunava za sudjelovanje u javnim konzultacijama/radionicama sa zainteresiranim stranama koje su održane u svibnju i kolovozu 2014. godine. Napominjemo da su detaljne usporedne tabele doprinosa Programa relevantnim makroregionalnim strategijama dane u Dodatku 10. Programa suradnje.

DIO 5. ODREDBE ZA PROVEDBU PROGRAMA SURADNJE

5.1 Relevantne vlasti i tijela

(Referenca: član 8(4) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Tabela 19: Programske vlasti

(Reference: točka (a)(i) člana 8(4) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Vlast/tijelo	Naziv vlasti/tijela i sektora ili odsjeka	Rukovoditelj vlasti/tijela (pozicija)
Vlast koja upravlja Programom	Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske	Rukovoditelj Direkcije
Tijelo koje daje potvrdu, kada je to primjenjivo	Ministarstvo regionalnog razvoja i EU fondovi Republike Hrvatske - Direkcija za proračun i IT sustave	Rukovoditelj Direkcije
Revizorsko tijelo	Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije	Rukovoditelj Agencije

Tijelo kojem će Komisija vršiti uplate je:

(Reference: točka (b) člana 8(4) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

☒ x Tijelo koje daje potvrdu	Ministarstvo regionalnog razvoja i EU fondova - Direkcija za proračun i IT sustave
--	--

Tabela 20: Tijelo ili tijela koja vrše kontrolu i revizorske zadatke

(Reference: točke (a)(ii) i (iii) člana 8(4) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Vlast/tijelo	Naziv vlasti/tijela i sektora ili odsjeka	Rukovoditelj (pozicija ili funkcija)
Tijelo ili tijela određena za provođenje zadataka kontrole - Hrvatska	Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske Direkcija za financijsko upravljanje i računovodstvo Vlaška 108, HR-10000 Zagreb Republika Hrvatska	Direktor
Tijelo ili tijela određena za provođenje zadataka kontrole -	Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine	Rukovoditelj Jedinice

Bosna i Hercegovina	Jedinica za centralno financiranje i ugovaranje Trg BiH 1, 71000 Sarajevo Bosna i Hercegovina	
Tijelo ili tijela određena za provođenje zadataka kontrole - Crna Gora	Relevantna ministarska odluka koja se odnosi na Tijelo koje je određeno za provedbu kontrole još uvijek se očekuje.	
Tijelo ili tijela određena za provođenje zadataka revizije - Hrvatska	Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije (ARPA) Služba za reviziju programa europske teritorijalne suradnje i IPA komponenta II Alexandera von Humboldta 4/V 10 000 Zagreb Republika Hrvatska	Rukovoditelj Službe
Tijelo ili tijela određena za provođenje zadataka revizije - Bosna i Hercegovina	Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine Državni fond Trg BiH 1, 71000 Sarajevo Bosna i Hercegovina	Rukovoditelj Jedinice
Tijelo ili tijela određena za provođenje zadataka revizije - Crna Gora	Tijelo za reviziju Crne Gore Beogradska 24B 81000, Podgorica, Crna Gora	Rukovoditelj Tijela za reviziju

5.2 Zajednički nadzorni odbor

Tabela 21: Indikativna lista članova Zajedničkog nadzornog odbora

Naziv vlasti/tijela i sektora ili odsjeka	Uloga u Programu	Kontakt-podaci vlasti/tijela
EU komisija	Savjetovanje	
NIPAC	Odluka	
Državna vlast - Hrvatska	Odluka	
Državna vlast - Bosna i Hercegovina	Odluka	
Državna vlast - Crna Gora	Odluka	
Regionalni predstavnici - Hrvatska	Odluka	
Regionalni predstavnici - Bosna i Hercegovina	Odluka	
Predstavnik Unije gradova i općina - Crna Gora	Odluka	
Predstavnik makro-regionalne strategije (gdje se Program podudara s makroregijom obuhvaćenom nekom Strategijom EU)	Konzultacije	
EIB	Konzultacije	
Ostalo (kao što dogovore partnerske zemlje)		

5.3 Procedure za osnivanje zajedničkog tajništva

(Reference: točka (a)(iv) člana 8(4) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

U skladu s članom 23(2) ETC-ove uredbe, tijelo vlasti koje upravlja Programom, nakon konzultacija sa zemljama sudionicama, osniva Zajedničko tajništvo za pružanje pomoći i podrške tijelu vlasti i zajedničkom nadzornom odboru i, kada je to potrebno, revizorskom tijelu i skupini revizora, u obavljanju njihovih odnosnih funkcija.

Zajedničko tajništvo će također osiguravati informacije potencijalnim korisnicima o pronalaženju mogućnosti u okviru Programa suradnje i pomoći će korisnicima u provedbi aktivnosti. Zajedničko tajništvo bit će zaduženo za primjenu kapaciteta aplikanta i korisnika, kao i za povećanje sudjelovanja relevantnih partnera.

Zajedničko tajništvo će biti smješteno u Agenciji za regionalni razvoj Republike Hrvatske.

Profil svakog radnog mjesta u strukturi Tajništva potvrdit će državne vlasti zemalja sudionica. Profil radnih mjesta bit će dio Opisa sustava upravljanja i kontrole (DMCS).

Proceduru nabavke, kao i ugovaranje, organizirat će Agencija za regionalni razvoj pod nadzorom tijela vlasti koje upravlja Programom. Odabir zaposlenika u Tajništvu vršit će zajednički zemlje sudionice. One će zajedno donijeti odluku o odabiru kandidata.

5.4 Sažeti opis aranžmana upravljanja i kontrole

(Reference: točka (a)(v) člana 8(4) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Uspostavljanje sustava upravljanja i kontrole Interreg IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020 temelji se na relevantnim odredbama kao što je navedeno u Programu suradnje i povezanim Dodacima. Njegov cilj je ispravno financijsko upravljanje, transparentnost i izvodljivost, uz pružanje snažne podrške potencijalnim korisnicima/aplikantima. Postoji nekoliko razina financijske kontrole uspostavljenih u okviru sustava i to su uglavnom kontrolori na prvoj državnoj razini koji verificiraju izdatke, nakon čega financijska izvješća kontroliraju Zajedničko tajništvo i tijelo vlasti koje upravlja Programom. Dodatnu kontrolu na razini projekata također provodi tijelo koje izdaje potvrdu, kao i Skupina revizora, a učinkovito funkcioniranje sustava upravljanja i kontrole verificira revizorsko tijelo.

Tijelo koje upravlja Programom je odgovorno za učinkovito upravljanje Programom, a njihova je uloga i da potpišu ugovore o povlasticama s vodećim korisnicima. Državna tijela su također odgovorna za uspostavljanje sustava upravljanja i kontrole i predstavljaju zemlju sudionicu Programa. Uloga Zajedničkog tajništva je veoma važna za svakodnevnu provedbu Programa, a Zajedničko tajništvo je poveznica potencijalnim aplikantima i osigurava izravnu potporu tijekom provedbe i praćenja programa. Zajednički odbor za praćenje revidira cjelokupnu učinkovitost, kvalitetu i koherentnost u provedbi Programa. Tijelo koje izdaje potvrdu vrši plaćanje vodećim korisnicima i priprema ovjerene izjave izdataka i aplikacija za plaćanje.

Detaljnije odredbe bit će uvrštene u Opis sustava upravljanja i kontrole odobren u skladu s članom 124. CPR-a i u dokumentima koji sadrže smjernice vezane za Program (priručnici za primjenu i provedbu, smjernice za kontrolu i reviziju) koji će predstavljati sastavni dio DMCS-a. Dokumente koji sadrže smjernice usvojit će Zajednički nadzorni odbor.

Jezik Programa je engleski.

Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Crna Gora, koje su zemlje sudionice Programa, uspostavile su zajednički sustav upravljanja, koordinacije i nadzora nad provedbom Programa.

Struktura upravljanja Programom ilustrirana je u Dodatku 11.

5.3.a Zajednički nadzorni odbor

U skladu s članom 38. Provedbene uredbe Komisije br. 447/2014, zemlje sudionice će osnovati Zajednički nadzorni odbor u roku od tri mjeseca nakon datuma na koji države članice budu obaviještene o odluci kojom se odobrava Program prekogranične suradnje.

Zajednički nadzorni odbor će revidirati cjelokupnu učinkovitost, kvalitetu i koherentnost u provedbu svih aktivnosti s ciljem postizanja svih rezultata definiranih u Programu prekogranične suradnje, financijskim

sporazumima i relevantnim strateškim dokumentima. Odbor može davati preporuke za korektivne aktivnosti kada god je to potrebno. Članovi 49. i 110. Uredbe (EU) br. 1303/2013 koje se odnose na funkcije Odbora također će se primjenjivati.

Zajednički nadzorni odbor usvojiti će svoj poslovnik u dogovoru s odgovornim tijelom za upravljanje Programom, kako bi izvršio svoje dužnosti u skladu s relevantnim uredbama, CPR-om ETC-om i Provedbenom uredbom Komisije br. 447/2014. Poslovnik će sadržavati i detaljan opis sastava, funkcioniranja i zadataka, kao i procesa donošenja odluka.

Članovi Odbora predstavljat će zemlje sudionice na razini politike i na administrativnoj razini i tako osigurati transparentan pristup.

Uz to, Zajednički nadzorni odbor će, u suradnji s tijelom koje upravlja, vršiti nadzor nad provedbom Programa u skladu s pokazateljima, odobriti aktivnosti vezane za Tehničku pomoć, revidirati izvještaje koja odobri tijelo koje upravlja Programom o izjavama koje dostave vodeći partneri i projektni partneri o svojim administrativnim i finansijskim kapacitetima za ispunjavanje svih potrebnih uvjeta za provedbu Projekta, odabrati i odobriti aplikacije, odobriti veće izmjene u izabranim aktivnostima, uspostaviti pravila kvalificiranosti na programskoj razini, usvojiti relevantne priručnike/dokumente vezane za Program i posebne priručnike za primjenu, pružiti pomoć tijelu koje upravlja Programom u provođenju aktivnosti i odobriti mjere koje utječu na Program i aktivnosti.

Sastav Zajedničkog nadzornog odbora

U skladu s članom 38 (3) Provedbene uredbe Komisije br. 447/2014, Zajedničkim nadzornim odborom predsjedat će predstavnik jedne od zemalja sudionica ili tijelo koje upravlja programom. Predsjedatelj će se rotirati svake godine i podupirat će ga tijelo koje upravlja Programom kao supredsjedatelj, s ciljem osiguravanja kontinuiteta.

Sastav Zajedničkog nadzornog odbora bit će definiran u skladu s članom 38(2) Provedbene uredbe Komisije br. 447/2014 i partnerskim principom definiranim u članu 5. CPR-a:

- do sedam predstavnika iz svake zemlje sudionice;
- NIPAC i ostale relevantne državne vlasti ili tijela IPA II zemlje korisnice;
- predstavnik Komisije sudjelovat će u svojstvu savjetnika;
- drugi predstavnici vlasti koja upravlja programom i predstavnik AA sudjelovat će u svojstvu savjetnika;
- kada je to relevantno, međunarodne finansijske institucije i druge zainteresirane strane, uključujući civilno društvo i organizacije iz privatnog sektora mogu sudjelovati onako kako će to biti definirano u poslovniku Zajedničkog odbora;
- Zajedničko tajništvo će pomagati Zajedničkom nadzornom odboru u vršenju njihovih funkcija.

U principu, odluke Zajedničkog nadzornog odbora donosit će se konsenzusom i svaka zemlja sudionica ima jedan glas. Principi glasanja bit će definirani u poslovniku Zajedničkog nadzornog odbora.

Zajednički nadzorni odbor sastajat će se najmanje jednom godišnje. Dodatni sastanci mogu također biti organizirani na inicijativu jedne od zemalja sudionica ili Komisije, naročito na tematskoj osnovi. Odluke također mogu biti donesene kroz pismenu proceduru.

Funkcije Zajedničkog nadzornog odbora

Zadatak Zajedničkog nadzornog odbora bit će usmjeravanje Programa i osiguravanje kvalitete i učinkovitosti njegove provedbe. Zajednički nadzorni odbor vršit će svoje funkcije u skladu s članom 49. i članom 110. CPR-a. Glavne funkcije Odbora navedene su u Dodatku 12.

5.3.b Zaduženja zemalja sudionica/državnih vlasti

Državne vlasti zemalja sudionica bit će odgovorne za Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-

Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020. Državne vlasti su odgovorne za uspostavljanje i osiguravanje učinkovitog funkcioniranja sustava kontrole, kao i drugih relevantnih zaduženja, u skladu s članom 74. CPR-a. Zemlje sudionice će osigurati da sustav upravljanja i kontrole Programa budu uspostavljeni u skladu s relevantnim posebnim pravilima i da sustav funkcionira na odgovarajući način. Nadalje, državne vlasti su zajedno s tijelom koje upravlja programom zadužene da osiguraju provedbu odluka koje donese Zajednički nadzorni odbor.

Zemlje koje sudjeluju suglasne su da će primjenjivati principe partnerstva definirane u članu 5. CPR-a i surađivati kako bi pronašle optimalna rješenja koja će pogodovati čitavom programskom području.

U skladu s članom 123(9) CPR-a, zemlje sudionice će u pismenoj formi definirati pravila kojima se uređuju njihovi odnosi s MA, CA i AA i i odnose između tih vlasti, i veze tih vlasti s Komisijom u Sporazumu o financiranju/Memorandumu o razumijevanju. Zemlje sudionice osigurat će da programska tijela imaju sve potrebne i zakonski dozvoljene informacije kako bi mogle izvršavati svoja zaduženja.

Uz to, državne vlasti će dostaviti opis sustava kontrole i informirati tijelo koje upravlja Programom o svim izmjenama tog sustava, osigurati da preporuke koje su rezultat kontrola kvalitete sustava kontrole budu uzete u obzir, osigurati učinkovite aranžmane za ispitivanje pritužbi i informirati tijelo koje upravlja Programom/Komisiju o rezultatima ispitivanja, spriječiti, otkriti i ispraviti neregularnosti i povratiti neispravno plaćene iznose, informirati tijelo koje upravlja programom/Komisiju o napredovanju povezanih administrativnih i zakonskih postupaka, uspostaviti Zajednički nadzorni odbor, nominirati članove Skupine revizora, razmijeniti informacije s tijelom koje upravlja Programom/Komisiju korištenjem elektronskih sustava za razmjenu podataka i osigurati da, do 31.12.2015. godine, sve informacije mogu biti izvršene isključivo putem elektronskih sustava za razmjenu podataka.

Popis glavnih zaduženja zemalja sudionica/državnih vlasti naveden je u Dodatku 13.

5.3.c Tijelo koje će upravljati Programom

Tijelo koje će upravljati Programom je odgovorno za upravljanje Programom suradnje u skladu s principima ispravnog financijskog upravljanja. Ovo uključuje potporu radu Zajedničkog nadzornog odbora i prijenosa informacija koje su mu potrebne kako bi izvršio svoje zadatke, naročito one koje se odnose na napredovanje Programa suradnje u smislu ostvarivanja ciljeva, financijskih podataka i podataka koji se odnose na pokazatelje i ključne događaje.

Tijelo koje će upravljati Programom djelovat će za dobrobit čitavog Programa suradnje.

Nadalje, tijelo koje upravlja Programom vršit će svoje funkcije u skladu s članom 125. CPR-a i članom 23(1), (2), (4) i (5) ETC uredbe. Tijelo će, nakon konzultacija sa zemljama sudionicama koje su odgovorne za Program, uspostaviti Zajedničko tajništvo kao što je to definirano u poglavlju 5.3. Tijelo koje će upravljati Programom i kojem će potporu pružati Zajedničko tajništvo, odgovorno je za upravljanje i provedbu IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020. Tijelo koje će upravljati Programom će, prilikom vršenja svojih zadataka, postupati u potpunom skladu s hrvatskim institucionalnim zakonskim i financijskim pravilima.

Uz to, tijelo koje će upravljati Programom će, u skladu s principima ispravnog financijskog upravljanja, informirati tijelo koje izdaje potvrdu o rasporedu plaćanja za tekuću i narednu financijsku godinu, vršiti aktivnosti informiranja i komuniciranja i osigurati da te aktivnosti provode krajnji korisnici i korisnici na razini projekta.

Glavne funkcije tijela koje će upravljati Programom navedene su u Dodatku 14.

5.3.d Tijelo za certificiranje

U skladu s članom 37(2) Provedbene uredbe Komisije br. 447/2014, tijelo koje izdaje odobrenje bit će odgovorno za sastavljanje i dostavljanje ovjerenih izvještaja o izdacima i aplikacijama za plaćanje Komisiji, primanje uplata Komisije i plaćanja vodećem korisniku u skladu s članom 132 CPR-a.

Ovo tijelo je odgovorno za provođenje funkcija koje su u skladu s članom 126. CPR-a i članom 24. ETC-a.

Uz to, tijelo za certificiranje pripremit će i dostaviti Komisiji aplikacije za plaćanje, potvrditi da su aplikacije za plaćanje temeljene na pouzdanim računovodstvenim sustavima i pratećoj dokumentaciji, sastaviti godišnje račune, potvrditi kompletnost, točnost i vjerodostojnost godišnjih računa, osigurati da postoji sustav u kojem se bilježe i čuvaju računovodstveni podaci za svaku aktivnost i koji podupiru sve podatke potrebne za sastavljanje aplikacija za plaćanje i godišnjih računa, uzeti u obzir rezultate svih revizija prilikom sastavljanja i dostavljanja aplikacija za plaćanje, održavati računovodstvene podatke u kompjuteriziranoj formi, voditi evidenciju o iznosima za povrat i iznosima povučenim nakon otkazivanja cjelokupnog ili dijela doprinosa za aktivnost.

Glavne funkcije tijela i zaduženja navedeni su u Dodatku 15.

5.3.e Revizorsko tijelo

Revizorsko tijelo će vršiti svoje dužnosti u skladu s članom 127. CPR-a i članom 25. ETC-ove uredbe; naročito, Revizorsko tijelo će osigurati da se provode revizije sustava upravljanja i kontrole, na prikladnim uzorcima aktivnosti i godišnjih računa. Glavne funkcije revizorskog tijela i zaduženja navedeni su u Dodatku 16.

U skladu s članom 25(2) ETC-ove uredbe, revizorskom tijelu će pomagati skupina revizora koju će činiti predstavnici odgovornih tijela svake zemlje sudionice u Programu suradnje koji obavljaju gore navedene dužnosti detaljno navedene u članu 127 CPR-a. Predstavnici moraju biti neovisni od članova Zajedničkog nadzornog odbora, kontrolora određenih u skladu s članom 23(4) ETC-ove uredbe i svih aktivnosti i financiranja vezanih za bilo kakvu aktivnost. Skupina revizora bit će osnovana najkasnije u roku od tri mjeseca od odluke kojom se odobrava Program. Sastavit će svoj vlastiti poslovnik i njome će predsjedati revizorsko tijelo.

Tamo gdje reviziju i kontrolu obavlja tijelo koje nije revizorsko tijelo, revizorsko tijelo će osigurati da takva tijela djeluju potpuno neovisno. Odluke tijela koje provode reviziju sustava i aktivnosti (provjere izdataka) donose revizorsko tijelo i skupina revizora tijekom procesa osmišljavanja revizorske strategije Programa.

Revizorsko tijelo će, prilikom vršenja svojih zadataka, postupati u potpunom skladu s hrvatskim institucionalnim zakonskim i financijskim pravilima.

Uz to, Revizorsko tijelo će procijeniti usklađenost Programom određenih tijela s kriterijima povezanim za međunarodnu kontrolu, upravljanje rizikom, kontrolne aktivnosti i praćenje, osigurati provođenje revizije sustava upravljanja i kontrole na prikladnom uzorku projekata i godišnjih računa, osigurati da tijelo koje vrši reviziju ima potrebnu funkcionalnu neovisnost, osigurati da se prilikom revizije uvažavaju međunarodno prihvaćeni revizorski standardi, prezentirati strategiju revidiranja Komisiji u roku od 8 mjeseci od odobravanja Programa, ažurirati strategiju revizije na godišnjoj razini, utvrditi zakonitost i regularnost pozadinskih transakcija i poštivati princip ispravnog financijskog upravljanja i sastaviti godišnji kontrolni izvještaj.

5.3.f Zajedničko tajništvo

U skladu s članom 23(2) ETC-a, i kao što je definirano u poglavlju 5.3, Zajedničko tajništvo bit će uspostavljeno u Zagrebu od strane tijela koje će upravljati Programom.

Zajedničko tajništvo će pomoći tijelu koje upravlja Programom i Zajedničkom nadzornom odboru u vršenju njihovih odnosnih zaduženja.

Zajedničko tajništvo preuzima svakodnevnu provedbu Programa. Uz to, Zajedničko tajništvo predstavlja Program na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Zajedničko tajništvo bit će središnja kontakt-točka za potencijalne aplikante i vodeće korisnike odabranih aktivnosti i aktivnosti koje se provode. Zajedničko tajništvo također ima ključnu ulogu kao mjesto suradnje između programskih tijela. Konkretnije, Zajedničko tajništvo osigurava koordinaciju, praćenje i aktivnosti promoviranja i tehničku pomoć za pripremu sastanaka i događaja na programskoj razini (Zajednički nadzorni odbor, seminari za vodeće korisnike, konferencije vezane za vidljivost i drugi specifični tematski/radni sastanci grupa). Odgovornosti Zajedničkog tajništva navedene su u Dodatku 17.

Godišnje planove rada i izvještaje Zajedničkog tajništva mora odobriti Zajednički nadzorni odbor.

Uspostavljanje i funkcioniranje Zajedničkog tajništva, uključujući njegove aktivnosti, financirat će se iz proračuna TA u skladu s planovima rada i izvještajima tijela koje upravlja Programom/Zajedničkog tajništva koja će Zajednički nadzorni odbor odobravati na godišnjoj razini.

Osim sjedišta Zajedničkog tajništva, koje se nalazi u Hrvatskoj, područni uredi mogu biti osnovani u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori kako bi se osigurala nesmetana i učinkovita provedba Programa.

Uz to, Zajedničko tajništvo će podržati tijelo koje će upravljati Programom u zajedničkom upravljanju Programom i pružat će potporu Zajedničkom nadzornom odboru. Zajedničko tajništvo će pripremiti i osigurati sve potrebne informacije i izvještaje tijelu koje će upravljati Programom, organizirati i provesti pozive za dostavljanje ponuda, pripremiti aplikacijske pakete, primiti dostavljene aplikacije, osigurati njihovu procjenu i dostavljanje ocjene projektnih prijedloga Zajedničkom nadzornom tijelu, organizirati događaje s ciljem razvoja projekata za aplikante, primiti izvještaje o napredovanju koja dostave vodeći korisnici i osigurati smjernice i pomoć vodećim korisnicima tijekom provedbe projekta, pripremiti dokumente i analize strateških pitanja koja se odnose na Program, koordinirati i provesti aktivnosti Tehničke pomoći koju odobrava zajednički nadzorni odbor i surađivati s državnim vlastima zemalja sudionica i sa zainteresiranim stranama na regionalnoj, državnoj i europskoj razini, i koordinirati razmjenu između državnih kontrolora.

5.3.i Projektni ciklus

Aplikacija

Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020 ima za cilj procedure generiranja projekata i odabira koje su transparentne i proaktivne. Ovaj dio sadrži osnovne informacije koje se odnose na procedure i aranžmane za odabir aktivnosti.

Daljnje informacije o primjeni i procesu odabira bit će dostupne potencijalnim aplikantima u zasebnim dokumentima (dokumenti koji se odnose na posebne pozive za dostavljanje ponuda).

Tijelo koje će upravljati projektom, uz potporu Zajedničkog tajništva, pokreće pozive za dostavljanje ponuda putem relevantnih kanala informiranja (uz potporu državnih vlasti). Pozivi za dostavljanje ponuda mogu imati različite karakteristike, to jeste, mogu biti otvoreni za sve programske prioritete ili tematski/strateški ciljani kao odgovor na promijenjene okvirne uvjete u tom području i/ili uzimajući u obzir napredak u provedbi Programa (također kao i praćenje neovisne ocjene Programa).

U skladu s posebnim karakteristikama svakog poziva za dostavljanje ponuda, *ad-hoc* procedure aplikacije i obrasci bit će pripremljeni kao dio paketa informacija i aplikacija. Ovi dokumenti će biti distribuirani i dostupni na internetskim stranicama vlada i programa. Paket koji sadrži informacije i aplikaciju sadržavat će i potrebne smjernice koje će pomoći prilikom pripreme njihove primjene.

Vodeći aplikant će tijelu koje upravlja Programom/Zajedničkom tajništvu dostaviti aplikacije.

Procjena i odabir aktivnosti

Odabir aktivnosti u okviru Interreg IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020 provodi se u skladu s članom 39. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 u skladu sa standardiziranom procedurom. Metodološki okvir za odabir aktivnosti uključuje:

- a) provjeru kvalificiranosti;
- b) ocjenu kvalitete.

a) Provjera kvalificiranosti

Kriteriji kvalificiranosti

Set kriterija kvalificiranosti bit će definiran kako bi se osiguralo ispunjenje formalnih uvjeta podnesenih aplikacija. Set kriterija kvalificiranosti će posebno sadržavati sljedeće:

- pravovremeno dostavljanje aplikacija;
- potpunost dostavljenih dokumenata;
- kvalificiranost partnerstva (najmanje dva partnera, od kojih je jedan iz Hrvatske);
- nema financiranja iz drugih financijskih izvora.

Kvalificiranost partnerstva - definicija partnera

U Interreg IPA programu prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020 partneri koji sudjeluju u aktivnostima su sljedeći:

- Državna, regionalna i lokalna javna tijela/institucije (na primjer, instituti, razvojne agencije i slično)
- Nevladine organizacije (na primjer, udruge građana, razvojne agencije, lokalne grupe aktivista, komore, strukovna udruženja, itd.)
- Obrazovne institucije (na primjer, sveučilišta, fakulteti, otvorena sveučilišta, institucije za obrazovanje odraslih, osnovne i srednje škole)
- Lokalne i regionalne vlasti
- Institucije koje pružaju potporu poslovanju
- Organizacije odgovorne za pružanje zdravstvenih i socijalnih usluga
- Javne/neprofitne organizacije, uključujući institute, sveučilišta, koledže
- Međunarodne organizacije koje djeluju u skladu s državnim zakonima jedne od zemalja članica, ili međunarodnim zakonima pod uvjetom da međunarodna organizacija ispunjava programske i državne uvjete u smislu kontrole i potvrđivanja troškova.

Daljnje detalje koji se odnose na sudjelovanje u aktivnostima definirat će Zajednički nadzorni odbor u suradnji s tijelom koje upravlja Programom, a oni će biti uvršteni u dokumente aplikacije.

Svaka javna potpora u okviru ovog programa mora biti u skladu s pravilima državne pomoći u vrijeme kada je javna potpora odobrena.

Kvalificiranost partnera - geografska kvalificiranost

Kao osnovni princip, odabrane aktivnosti u okviru Interreg IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020 uključivat će korisnike iz najmanje dvije zemlje sudionice, od čega će najmanje jednog korisnika iz Hrvatske kao zemlje članice.

Program će uglavnom podržati aktivnosti suradnje između vodećih korisnika i projektnih partnera koji se nalaze (koji su registrirani) u programskom području zemalja sudionica. Iznimka od pravila koja se odnosi na lokaciju partnera je slučaj onih državnih javnih vlasti/tijela koja su kompetentna u njihovom djelokrugu aktivnosti za određene dijelove kvalificiranog područja, ali koje se nalazi izvan programskog područja (npr. relevantna ministarstva).

Uz to, i samo u valjano opravdanim situacijama, tijelo koje upravlja Programom može prihvatiti financiranje provedbe dijela aktivnosti koja se provodi izvan programskog područja, pod uvjetom da su zadovoljeni uvjeti definirani u okviru člana 44(2) Provedbene uredbe Komisije br. 447/2014.

b) Ocjena kvalitete

Ocjena kvalitete sastoji se od tri (3) seta kriterija za procjenu kvalitete koji su povezani s kvalitetom aplikacije i primijenit će se na one aplikacije koje su zadovoljile provjeru kvalificiranosti. Kriteriji za procjenu kvalitete osmišljeni su tako da procjenjuju usklađenost aplikacija u smislu relevantnosti, operativnosti i održivosti za redovite pozive za dostavljanje ponuda i relevantnost, operativnost, održivost i strateške kriterije za ciljanje/strateške pozive za dostavljanje ponuda kao što je definirano u poglavlju 2 pod naslovom „Vodeći principi za odabir aktivnosti“.

Vanjski neovisni procjenitelji će provesti ocjenu kvalitete aplikacija a tijelo koje upravlja Programom i Zajedničko tajništvo će dostaviti rezultate procjene Zajedničkom upravnom odboru radi donošenja odluke. Modaliteti procedura i detaljni kriteriji za procjenu kvalificiranosti i kvalitete aktivnosti koje će se financirati u okviru Programa bit će definirani u dokumentima specifičnog poziva za dostavljanje ponuda.

Kvaliteta aplikacija

Moraju se pratiti opći horizontalni uvjeti kvalitete, a isti su predstavljeni kriterijima za procjenu kvalitete. Pristup fokusiran na rezultate bit će primijenjen i u zahtjevima i aktivnostima vezanim za programe teritorijalne suradnje, s ciljem konkretnih i vidljivih rezultata kao odgovor na veliku broj izazova u programskom području i integriranog rješavanja pitanja razvojnih potreba. Aktivnosti koje su fokusirane na isključivo akademsku suradnju ili čiji je cilj umrežavanje i razmjena iskustva i/ili one koje ne demonstriraju potencijal za translaciju rezultata „malih“ aktivnosti (istraživanja, studije, itd.) u konkretne i održive rezultate, neće biti podržane Programom.

Sve aktivnosti koje primaju sredstva moraju zadovoljiti sljedeće horizontalne kriterije kvalitete: prekogranična relevantnost, partnerska relevantnost, konkretni i mjerljivi rezultati, trajni pokazatelji, koherentan pristup, ispravna projektna komunikacijska strategija, učinkovito upravljanje i ispravan proračun.

Kao opći princip koji će se primjenjivati na sve prioritete, Program je posvećen održivom razvoju i promoviranju jednakosti između muškaraca i žena i nedsikriminacije.

Ugovaranje

Nakon odluke Zajedničkog upravnog odbora koji odobrava aplikacije preporučene za financiranje na temelju procjene tehničke kvalitete koju izvrši tijelo koje upravlja Programom/Zajednički upravni odbor (uz pomoć vanjskih neovisnih procjenitelja), tijelo koje upravlja Programom sastavlja ugovore o potpori koristeći standardni obrazac koji odobri Zajednički upravni odbor. Obrazac je razvijen u skladu s važećim zakonima Republike Hrvatske i relevantnim procedurama institucije u kojoj se nalazi tijelo koje upravlja Programom. Ugovor o potpori adresiran je na vodećeg korisnika kojeg imenuje partnerstvo u skladu s članom 40 (6) Provedbene uredbe Komisije br. 447/2014 i potpisuju ga institucija - vodeći korisnik i tijelo koje upravlja Programom koje predstavlja Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske.

Ugovor o potpori definira sve potrebne uvjete za podržavanje aktivnosti, a naročito:

- zakonski okvir;
- cilj upotrebe (odobreni radni plan, kvalificirani proračun, maksimalni iznos IPA financiranja, uključujući maksimalni iznos IPA sredstava alociranih partnerima koji se nalaze izvan kvalificiranog područja-ako je moguće, početak i kraj datuma provedbe, zatvaranja aktivnosti);
- ako je primjenjivo, određeni uvjeti koji se odnose na proizvode ili usluge koji trebaju biti isporučeni u okviru aktivnosti;
- opći uvjeti za kvalificiranost troškova;
- promjene i prag fleksibilnosti proračuna;
- procedure koje se odnose na zahtjeve za plaćanje, uvjeti izvještavanja i rokovi za podnošenje izvješća o napredovanju;
- prava i obveze LP-a, uključujući, ako je moguće, posebne odredbe u slučaju privatnih LP-a;
- potvrda izdataka i revizija aktivnosti;
- potrebna računovodstvena dokumentacija i planirano razdoblje arhiviranja svih pratećih dokumenata koji se odnose na projekt, s određenim razdobljima koja moraju biti poštivana u slučaju da je pomoć odobrena u okviru režima *de minimis*;
- procedura za povrat neopravdanih troškova;
- publicitet, vlasništvo (uključujući prava distribuiranja) i generiranje prihoda;
- dodjeljivanje, pravno nasljedstvo i parnice;
- klauzule o odgovornosti;
- poštivanje zakona vezanih za okoliš.

Odobreni dokumenti aplikacije, uključujući odobreni obrazac i obznanjivanje odluke o odobravanju koju donosi Zajednički upravni odbor čine sastavni dio ugovora o potpori.

Nadalje, u skladu s članom 45. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 447/2014, za dodjeljivanje ugovora o uslugama, isporukama i radovima, procedure nabavke pratit će odredbe Poglavlja 3 Naslova IV. Drugog dijela Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 i Poglavlja 3 Naslova II. Drugog dijela delegirane Uredbe (EU) br. 1268/2012 koje se primjenjuju na čitavom programskom području, i na teritoriji zemalja članica EU i na teritoriji korisnika IPA II programa.

Nadzor

Nadzor nad Programom rezultirat će posebnim tehničkim i finansijskim podacima o napredovanju Programa u ostvarenju ciljeva. Nadzor će biti korišten kao alat za osiguravanje kvalitete i učinkovitosti provedbe kroz procjenu napredovanja aktivnosti i povremenih i konačnih izvještaja koja dostavljaju vodeći korisnici u ime svojih partnerstava.

Vodeći korisnik će povremeno prezentirati aktivnost i finansijske izvještaje o napredovanju Zajedničkom tajništvu i tijelu koje upravlja Programom. Vodeći korisnik će izvještavati o napredovanju projektnog partnerstva i povezanim kvalificiranim izdacima. Podnošenje izvještaja o aktivnostima i finansijskom napredovanju bit će izvršena putem sustava za elektronsku razmjenu podataka. Zajedničko tajništvo će provjeriti usklađenost dostavljenih izvještaja s odobrenom aplikacijom. Uz to, tijekom nadzora nad dijelom izvještaja o napredovanju koje se odnosi na aktivnosti, Zajedničko tajništvo će potvrditi postojanje aktivnosti kroz analiziranje dostavljenih rezultata.

Podaci proizašli iz ovih izvještaja bit će zabilježeni i pohranjeni u elektronskom sustavu za nadzor nad Programom (eMS) u skladu s članom 122(3) CPR-a i u skladu sa 5.3.10 - Kompjutorska razmjena podataka.

Sustav eMS daje podatke o aktivnostima koji će biti dostavljeni Europskoj komisiji u skladu s članom 112. (Prijenos finansijskih podataka) i članom 50. (Izvještaji o provedbi) CPR-a.

Sustav finansijske kontrole

Bit će uspostavljeni pouzdani sustavi za računovodstveno, nadzorno i finansijsko izvještavanje koji osiguravaju da su računovodstveni podaci o svakoj aktivnosti zabilježeni i spremljeni i da se svim podacima potrebnim za finansijsko upravljanje, nadzor, verificiranje, reviziju i procjenjivanje može pristupiti na odgovarajući način.

U skladu s članom 125(4) i članom 125(5) CPR-a, kao i u skladu s članom 23(4) Uredbe ETC-a, svaka zemlja sudionica uspostavlja kontrolni sustav koji joj omogućava verificiranje isporuke proizvoda i usluga koji su sufinancirani, ispravnost izdataka za aktivnosti ili dijelova aktivnosti koje su provedene na njezinom teritoriju i usklađenost takvih izdataka i povezanih aktivnosti ili dijelova tih aktivnosti s pravilima Zajednice, Programa i njezinim državnim propisima.

Neovisno revizorsko tijelo koje daje izvještaj i mišljenje o proceduri u skladu s članom 124. CPR-a daje nekvalificirano mišljenje o ispunjavanju kriterija koji se odnose na internu kontrolu, upravljanje rizikom, aktivnosti upravljanja i kontrole, i nadzora definiranih u Dodatku XIII Uredbe ETC-a.

U ovu svrhu, svaka zemlja sudionica imenuje kontrolore odgovorne za verificiranje zakonitosti i regularnosti izdataka koje prijavi svaki vodeći korisnik i partner koji sudjeluje u aktivnosti na svojoj teritoriji. Zadatak imenovanih kontrolora je izdavanje potpisane potvrde o kvalificiranosti i ispravnosti izdataka LB-u/PP-u u razdoblju od tri mjeseca nakon završetka izvještajnog razdoblja.

Identifikacija kontrolora u svakoj zemlji sudionici bit će izvršena na temelju centraliziranog sustava kontrole. Nadalje, tijelo koje upravlja Programom će prikupljati informacije od svih zemalja sudionica o uspostavljanju i funkcioniranju sustava kontrole putem standardiziranih upitnika. Informacije sadržane u upitnicima bit će uvrštene u DMCS (Opis sustava upravljanja i kontrole) na razini Programa u skladu s članovima 72. i 74. CPR-a.

Svaka zemlja sudionica će osigurati da tijelo koje upravlja Programom/Zajedničko tajništvo budu redovito informirani o uspostavljanju sustava kontrole od strane svake zemlje sudionice i o svim promjenama s tim u vezi.

Svi podaci o odgovornosti i procedurama vezanim za finansijsku kontrolu bit će definirani u DMCS-u. Kako bi se osiguralo nesmetano funkcioniranje sustava finansijske kontrole u zemljama sudionicama, imenovani kontrolori bit će organizirani u mrežu finansijskih kontrolora čijim radom će koordinirati tijelo koje upravlja Programom. Mreža će se sastajati redovito.

Kako bi se verificiralo učinkovito funkcioniranje sustava kontrole koje uspostave zemlje sudionice, tijelo koje

upravlja Programom, uz pomoć Zajedničkog tajništva, provodi određeni broj kontrola. Ovo se naročito radi kroz:

- verificiranje postojanja aktivnosti;
- provjere prihvatljivosti izdataka;
- provjere na licu mjesta.

Uz gore navedene kontrole, tijelo koje upravlja Programom, uz pomoć Zajedničkog tajništva, vrši dodatne provjere koje su usmjerene na potvrđivanje standarda kvalitete sustava kontrole koje uspostave zemlje sudionice kroz:

- verificiranje dokumenata;
- reviziju kvalitete sustava.

Isplate tijela koje izdaje potvrde vodećim korisnicima

U skladu s članom 40. Provedbene uredbe Komisije br. 447/2014, za svaku aktivnost projektni partneri imenuju vodećeg korisnika. Vodeći korisnik preuzima ukupnu odgovornost za primjenu i provedbu čitave aktivnosti, uključujući definiranje aranžmana s drugim korisnicima u odredbama sporazuma koje, između ostalog, garantiraju ispravno financijsko upravljanje sredstvima alociranim za aktivnost, uključujući aranžmane za povrat neispravno isplaćenih sredstava; osiguravaju da izdaci koje prijave partneri odgovaraju aktivnostima ugovorenim unutar partnerstva i osiguravaju da su izdaci koje prijave drugi korisnici potvrđeni od strane odgovornog kontrolora, kao i to da je odgovarajući doprinos Programu prebačen partnerima.

Državni doprinos/sufinanciranje aktivnosti moraju osigurati projektni partneri u skladu sa svojim odnosnim državnim mehanizmima. Neke aktivnosti u okviru aktivnosti mogu biti avansno financirane od strane projektnih partnera.

Izdaci svih partnera moraju biti potvrđeni od strane ovlaštenih državnih kontrolora.

Vodeći korisnik prikuplja potvrde od svih projektnih partnera koje izdaju njihovi kontrolori i uvrštava ih u periodični izvještaj o aktivnostima i izvještaje o financijskom napredovanju projekta i dostavlja ih tijelu koje upravlja Programom/Zajedničkom tajništvu. U ovim dokumentima, vodeći korisnik izvještava o napredovanju koje je ostvarilo projektno partnerstvo i o vezanim kvalificiranim i potvrđenim izdacima.

Na temelju provjera izvještaja koje izvrši Zajedničko tajništvo, i u skladu s članom 21(2) Uredbe ETC-a i člana 132. CPR-a, Tijelo koje daje odobrenje vrši isplate vodećem korisniku koji je odgovoran za prijenos IPA doprinosa partnerima koji sudjeluju u aktivnosti.

U skladu s članom 80. CPR-a, iznosi definirani u Programu koje dostave zemlje sudionice i izvještaji o izdacima bit će denominirani u eurima. Sve isplate vodećim korisnicima bit će u eurima.

Financijski tokovi su ilustrirani u Dodatku 18.

Rješavanje žalbi

Procedure definirane za rješavanje žalbi razlikuju se prema predmetu žalbe.

Žalbe vezane za procjenu i odabir:

Aplikanti će biti obaviješteni pismenim putem o razlozima ocjene aplikacije nekvalificiranom ili o razlozima neodobravanja. Bilo kakva žalba vezana za procjenu podnosi se tijelu koje upravlja Programom/Zajedničkom tajništvu koje, u suradnji sa Zajedničkim upravnim odborom, ispituje i daje mišljenje koje se odnosi na dopuštenost žalbe. Zajednički upravni odbor može osnovati i radnu skupinu ili pododbor za rješavanje žalbi.

Žalbe vezane za odluke koje tijelo koje upravlja Projektom/Zajedničko tajništvo donesu tijekom provedbe projekta:

Sve žalbe koje se odnose na odluke koje tijelo koje upravlja Programom/Zajedničko tajništvo donesu tijekom provedbe projekta na temelju ugovora o poticaju ili odluka Zajedničkog nadzornog odbora, vodeći korisnik

dostavlja tijelu koje upravlja projektom/Zajedničkom tajništvu koje ispituje i daje odgovor (u suradnji sa Zajedničkim nadzornim odborom, ako je to potrebno).

Žalbe koje se odnose na državni sustav kontrole:

Vodeći korisnici ili partneri koji imaju pritužbe na državni sustav kontrole uspostavljen u skladu s članom 23(4) Uredbe ETC-a, mogu podnijeti žalbu državnom tijelu ili drugom tijelu relevantne zemlje sudionice sljedeći državne procedure definirane u skladu s članom 74(3) CPR-a. Državno tijelo zemlje sudionice može osnovati i radnu skupinu ili pododbor za rješavanje žalbi.

Daljnje informacije o proceduri podnošenja žalbi bit će definirane u relevantnim programskim dokumentima dostavljenim aplikantima i korisnicima.

5.3 i Godišnji izvještaji i konačni izvještaj o provedbi

U skladu s članom 50. CPR-a i članom 14. ETC-a, tijelo koje upravlja Programom će dostaviti godišnji izvještaj Europskoj komisiji prvi put 2016. i svakog 31.05. svake naredne godine, do i uključujući 2023. godinu. Za izvještaje dostavljene u 2017. i 2019. godini, rok će biti 30.06. Godišnje izvještaje će pripremati tijelo koje upravlja Programom/Zajedničko tajništvo, na temelju podataka o aktivnostima u izvještajima o napredovanju i konačnim izvještajima i na temelju podataka dostavljenih od strane drugih tijela koja upravljaju Programom. Godišnji izvještaji o Programu će biti odobreni od strane Zajedničkog nadzornog odbora prije nego što budu poslani Europskoj komisiji.

Završni izvještaj o provedbi bit će pravovremeno dostavljen Europskoj komisiji po istoj proceduri koja vrijedi za godišnje izvještaje.

5.3 j Ocjena Programa

Program je podvrgnut prethodnoj ocjeni neovisnih procjenitelja s ciljem unapređenja kvalitete Programa i optimiziranja dodjeljivanja proračunskih sredstava. Preporuke ove ocjene uzete su u obzir tijekom pripremanja ovog programa, kao što je to opisano u naknadnom izvještaju u Dodatku 1.

U skladu s članom 56. CPR-a, tijelo koje upravlja Programom pripremit će plan evaluacije koji će odobriti Zajednički nadzorni odbor u skladu s odredbama, kao što je definirano u članu 110(2)(c) CPR-a.

U skladu s članom 56. CPR-a, evaluacije će biti izvršene kako bi se ocijenili učinkovitost i rezultati Programa. Tijekom programskog razdoblja, kroz evaluaciju će se ocijeniti kako je potpora u vidu sredstava doprinijela ciljevima svakog prioriteta i teritorijalnu pokrivenost programskog područja. Sve evaluacije, preporuke i naknadne aktivnosti bit će ispitane i odobrene od strane Zajedničkog nadzornog odbora.

U skladu s članom 57. CPR-a, naknadna evaluacija je odgovornost Europske komisije u suradnju sa zemljama sudionicama.

5.3 k Kompjutorska razmjena podataka

Sustav nadzora

U skladu s članom 125(2) CPR-a, tijelo koje upravlja Programom odgovorno je za uspostavljanje sustava za elektronsku razmjenu podataka u kojem će se bilježiti i čuvati, u elektronskom obliku, podaci o svakoj aktivnosti koja je potrebna za nadzor, evaluaciju, financijsko upravljanje, verificiranje i reviziju, uključujući podatke o pojedinačnim sudionicima u aktivnostima, gdje je to primjenjivo.

Kao što je navedeno u članovima 74. i 112. CPR-a, razmjena podataka s Europskom komisijom provodit će se elektronski (korištenjem SFC-a 2014).

Sustav nadzora u skladu s članom 72. CPR-a osigurat će podatke i informacije potrebne za ispunjenje uvjeta vezanih za upravljanje, nadzor i evaluaciju.

U skladu s članom 122. CPR-a, zemlje sudionice će osigurati da najkasnije 31.12.2015. godine, sve razmjene informacija između korisnika i tijela koje upravlja Programom, CA-a i AA-a mogu biti izvršene kroz sustav elektronske razmjene podataka (e-MS).

Sustav će zadovoljavati sljedeće uvjete:

- integritet i povjerljivost podataka;
- potvrdu identiteta pošiljatelja u skladu s Direktivom 1999/93/EC4;
- čuvanje podataka u skladu s pravilima iz člana 140. CPR-a;
- siguran prijenos podataka;
- dostupnost tijekom i nakon standardnog radnog vremena (osim za aktivnosti tehničkog održavanja);
- pristup zemljama sudionicama i korisnicima, bilo izravno ili putem sučelja za automatsku sinkronizaciju i bilježenje podataka sa državnim, regionalnim i lokalnim sustavima za kompjutorsko upravljanje;
- zaštita privatnosti osobnih podataka pojedinaca i trgovačka povjerljivost za pravne subjekte u odnosu na obrađene informacije (u skladu s Direktivom 2002/58/EC koja se odnosi na obradu osobnih podataka i zaštitu privatnosti u sektoru elektronske komunikacije i Direktivom 1995/46/EC o zaštiti pojedinaca u odnosu na obradu osobnih podataka i slobodno kretanje takvih podataka).

Kako bi podaci bili preneseni Europskoj komisiji, administrativni sustav e-MS-a omogućava interoperabilnost s okvirima Unije, kao što je definirano u članu 122(3) CPR-a.

Kompjutorski sustav koji će se koristiti treba zadovoljavati prihvaćene standarde sigurnosti i pouzdanosti. Provođenje će se prihvaćene procedure koje osiguravaju pouzdanost računovodstvenog izvještavanja, nadzora i financijskog izvještavanja u elektronskoj formi.

Razvoj, provedba, potpora i održavanje sustava za nadzor bit će financirani iz proračuna tehničke pomoći, na odgovarajući način.

5.3.l Doprinos država članica financiranju tehničke pomoći

Na razini Programa, tehničku pomoć zajednički financiraju zemlje koje sudjeluju u Programu. U skladu s članom 35. Provedbene uredbe Komisije br. 447/2014, tehnička pomoć se financira do maksimalno 10% ukupnog IPA iznosa alociranog za Program. Iznos tehničke pomoći bit će sufinanciran sredstvima tri zemlje sudionice u Programu. Detalji vezani za proračun tehničke pomoći navedeni su u Poglavlju 3., a daljnji podaci o aranžmanima upravljanja i točnim iznosima državnog doprinosa po zemlji sudionici bit će definirani u sporazumu između tijela koje upravlja Programom i zemalja sudionica, koji će biti sastavni dio opisa sustava upravljanja i kontrole.

Svaka zemlja sudionica prenijet će svoj iznos za sufinanciranje tehničke pomoći na račun tijela koje upravlja Programom (račun programa za tehničku pomoć).

Sufinanciranje proračuna tehničke pomoći sredstvima države je definirano kao avansno plaćanje s početkom 2015. godine, najkasnije, na godišnjoj osnovi. Svi izdaci iz prethodno odobrenih aktivnosti koje je provela zemlja sudionica, a koji su kvalificirani za financiranje sredstvima tehničke pomoći, moraju biti verificirani od strane odnosnih zemalja sudionica (npr. relevantni kontrolori) prije podmirjenja s računa tehničke pomoći.

Tijelo koje upravlja Programom redovito Zajedničkom nadzornom odboru daje izvještaj o isplati. Upotreba kamate prikupljene od IPA-e i na računima prethodnih državnih doprinosa, ovisit će o odluci Zajedničkog nadzornog odbora.

Daljnji tehnički i financijski podaci bit će definirani u priručniku o tehničkoj pomoći.

5.3m Informiranje i komunikacija

U skladu s članovima 115. i 116. CPR-a, bit će pripremljena komunikacijska strategija koja će biti dostavljena Zajedničkom nadzornom odboru najkasnije 6 mjeseci nakon usvajanja Programa kako bi se osigurala transparentnost i informiranje relevantnih partnera i zainteresiranih strana.

Ova strategija će definirati posebne komunikacijske ciljeve, ciljanu publiku, poruke, kao i način i alate za potporu postizanju općenitijih ciljeva Programa. Uzet će u obzir detaljna pravila koja se odnose na mjere informiranja i komuniciranja definirane u članu 115. i Dodatku XII. CPR-a. Strategija će vrijediti tijekom čitavog programskog razdoblja, a dopunjavat će je godišnji planovi rada. Sve programske i projektne komunikacijske aktivnosti mogu biti brendirane konzistentno u smislu harmoniziranog brendiranja uvedenog na dobrovoljnoj osnovi u okviru ETC/IPA programa za razdoblje 2014-2020.

Cjelokupna odgovornost za komunikaciju pripada tijelu koje upravlja Programom, u suradnji sa Zajedničkim tajništvom. Međutim, na državnoj i regionalnoj razini, NA ima ključnu ulogu u dopunjavanju prekogranične i europske aktivnosti. Odobrene operacije uz to imaju ključnu ulogu u komuniciranju o projektnim dostignućima na svim razinama.

Zemlje sudionice pružaju potporu tijelu koje upravlja Programom kako bi osigurale učinkovitu primjenu informacija i ispunjavanja uvjeta vezanih za publiciranje kroz poduzimanje prikladnih koraka za širenje informacija i osiguravanje publiciteta unutar njihovog teritorija.

5.5 Raspodjela odgovornosti među partnerskim državama u slučaju finansijskih korekcija koje nametnu tijelo koje upravlja Programom ili Komisija

(Reference: točka (a)(vi) člana 8(4) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Neovisno o odgovornosti zemlje sudionice vezane za detektiranje i ispravljanje nepravilnosti za povrat iznosa koji su nepravilno isplaćeni u skladu s članom 122(2) CPR-a, tijelo koje upravlja Programom osigurava da će svaki iznos isplaćen kao rezultat nepravilnosti biti refundiran od strane vodećeg korisnika.

U skladu s članom 27. ETC-ove uredbe, projektni partneri otplaćuju vodećem korisniku sve iznose koji su neispravno isplaćeni.

Ako vodeći korisnik ne uspije osigurati otplatu iznosa od projektnog partnera ili ako tijelo koje upravlja Programom ne uspije osigurati povrat od vodećeg korisnika, zemlja sudionica na čijoj se teritoriji nalazi projektni partner izvršit će povrat tijelu koje upravlja Programom neispravno isplaćenog iznosa tom projektnom partneru u skladu s članom 27(3) ETC-ove uredbe. Tijelo koje upravlja Programom je odgovorno za povrat iznosa u opći proračun Unije, u skladu s raspodjelom odgovornosti između zemalja sudionica, kao što je definirano u daljnjem tekstu. Tijelo koje upravlja Programom će refundirati sredstva Uniji onda kada ista budu refundirana od strane vodećeg korisnika/projektnog partnera/zemlje sudionice.

Ako tijelo koje upravlja Programom snosi bilo kakve zakonske troškove tijekom postupka povrata - koji je započet nakon konzultacije i u zajedničku suglasnost s odnosnom partnerskom zemljom - čak i ako je postupak neuspješan, ti će troškovi biti refundirani od zemlje sudionice u kojoj se nalazi vodeći korisnik ili projektni partner odgovoran za spomenutu proceduru.

Budući da zemlje sudionice imaju cjelokupnu odgovornost za IPA potporu odobrenu vodećim korisnicima ili projektnim partnerima na njihovoj teritoriji, one će osigurati da - prije potvrde izdatka - budu izvršene sve potrebne ispravke, i trudit će se da povrate sve iznose koji su izgubljeni kao rezultat neregularnosti ili nemara koju je prouzrokovao korisnik koji se nalazi na njihovom teritoriju. Kada je to prikladno, partnerska zemlja također može naplatiti kamate za zakašnjelo plaćanje.

U skladu s članom 122(2) CPR-a, partnerska zemlja u kojoj je izdatak plaćen od strane vodećeg korisnika ili projektnog partnera koji provodi projekt izvještava o nepravilnostima. Istovremeno, partnerska zemlja će izvijestiti tijelo koje upravlja Programom i revizorsko tijelo. Posebne procedure u ovom smislu bit će definirane u sporazumu između tijela koje upravlja Programom i partnerske zemlje, i bit će dio opisa sustava upravljanja i kontrole.

Zemlja sudionica će snositi odgovornost u vezi s upotrebom sredstava IPA programa kako slijedi:

Svaka partnerska zemlja snosi odgovornost za moguće financijske posljedice nepravilnosti koje prouzroče vodeći korisnici i projektni partneri koji se nalaze na njezinoj teritoriji.

Kada su u pitanju sustavne nepravilnosti ili financijske korekcije na programskoj razini koje ne mogu biti povezane s određenom partnerskom zemljom, odgovornost će snositi partnerska zemlja proporcionalno potraživanjima IPA-e od Europske komisije za razdoblje koje čini temelj financijske korekcije.

Za izdatke tehničke pomoći koje pretrpi tijelo koje upravlja Programom, odgovornost povezanu s administrativnim nepravilnostima snosi tijelo koje upravlja Programom.

Za izdatke tehničke pomoći koje pretrpi partnerska zemlja, odgovornost snosi odnosna partnerska zemlja.

5.6 Upotreba eura (gdje je primjenjivo)

(Referenca: član 28 Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Metoda odabrana za konverziju izdataka u drugoj valuti osim eura

U skladu s članom 28 Uredbe ETC-a, izdaci koje snose projektni partneri u zemljama izvan eurozone, pretvaraju se u euro.

Konverziju vrše korisnici/projektni partneri korištenjem mjesečnog deviznog tečaja Europske komisije u skladu s opcijom b) člana 28. ETC-a.

5.7 Sudjelovanje partnera

(Reference: točka (c) člana 8(4) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

Aktivnosti poduzete za uključivanje partnera navedenih u članu 5. Uredbe (EU) br. 1303/2013 u pripremu Programa suradnje i uloga tih partnera u pripremi i provedbi Programa suradnje, uključujući njihovo sudjelovanje u Zajedničkom nadzornom odboru

Proces sudjelovanja partnera i pripremu Programa suradnje koordiniralo je Ministarstvo regionalnog razvoja i EU fondova Republike Hrvatske, kao i Radna grupa, nakon imenovanja, zadužena za pripremu IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020.

Proces sudjelovanja partnera uključivao je:

- osam (8) sastanaka Radne grupe za pripremu Programa;
- internetsko istraživanje tehničkih prioriteta Programa;
- dva kruga konzultativnih radionica za zainteresirane strane održane u Hrvatskoj i Crnoj Gori u svibnju 2014. i u Bosni i Hercegovini u kolovozu 2014. godine;
- jedan krug internetskih javnih konzultacija od 1. do 31.8. 2014. godine;
- javne konzultacije u okviru strateške procjene okoliša (SEA) u rujnu i studenom 2014. i u ožujku 2015. godine.

Općenito, sudjelovanje relevantnih partnera u pripremi Programa, uključujući sastanke i radionice Radne grupe, javne konzultacije, online istraživanja i konzultacije u okviru procesa pripreme Programa pratile supristup na različitim razinama u skladu s Uredbom (EU) br. 1303/2013.

U skladu s članom 5. Uredbe EU br. 1303/2013, sudjelovanje sljedećih partnera osigurano je tijekom pripreme Programa:

1. sudjelovanje lokalnih i regionalnih vlasti,
2. ekonomski i socijalni partneri; i
3. relevantna tijela koja predstavljaju civilno društvo, uključujući okolišne partnere, nevladine organizacije i tijela odgovorna za promoviranje socijalne inkluzije, jednakosti spolova i nediskriminacije.

Cilj procesa je potvrditi tematske prioritete odabrane za Program i prikupiti dodatne ulazne informacije i sugestije, kao i ideje o potencijalnim prekograničnim aktivnostima koje će biti podržane. Prema tome, tematski fokus Programa je raspravljen i razmotren tijekom sastanaka i radionica Radne grupe, dva kruga javnih konzultacija između zainteresiranih strana, *online* konzultacija, kao i kroz *online* istraživanje.

Sastanci i radionice Radne skupine

Radna skupina sastojala se od predstavnika državne/entitetske i regionalne/lokalne razine vlasti svih partnerskih zemalja. Ovo je osiguralo aktivno sudjelovanje regionalnih/lokalnih razina u procesu pripreme Programa. Kada su u pitanju regionalni predstavnici iz Hrvatske, princip rotacije sudjelovanja na sastancima Radne skupine i na radionicama dogovoren je kako bi se osiguralo sudjelovanje i donošenje odluka svih 12 hrvatskih županija. Uz to, jedan član Radne skupine nominiran je iz Udruge općina kao lokalni predstavnik iz Crne Gore. Svi članovi Radne skupine aktivno su sudjelovali u pripremi svih programskih dokumenata: analizi stanja, SWOT analizi, programskoj strategiji i Programu suradnje. Relevantne materijale pripremili su

Ministarstvo regionalnog razvoja i EU fondova i vanjski stručnjaci, uglavnom na temelju podataka koje je dostavila Radna skupina, a isti su poslani članovima Radne skupine prije održavanja sastanaka Radne skupine i programski dokumenti su detaljno raspravljeni. Dogovor o sadržaju dokumenata, kao i bilo koja odluka o načinu donošenja odluka unutar Radne skupine, doneseni su konsenzusom prisutnih članova s pravom glasa. Ostali sudionici na sastanku, poput stručnjaka ili predstavnika relevantnih strateških partnera Programa sudjelovali su na sastancima u skladu s relevantnošću njihovog sudjelovanja, dok su njihove konstruktivne reakcije i komentari analizirani i uzeti u obzir u odluci članova Radne skupine.

Online istraživanje/upitnik

Online istraživanje o tematskim prioritetima Programa pokrenuto je 06.03.2014. godine i završeno je 28.03.2014. godine. Online istraživanje izvršeno je na temelju upitnika za odabir tematskih prioriteta koji su poslani potencijalnim i stvarnim korisnicima Programa 2007-2013 (IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina i IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Crna Gora). Upitnik je poslan na adrese oko 500 kontakata s popisa IPA prekograničnog programa Hrvatska-Bosna i Hercegovina 2007-2013 uključujući razvojne agencije, županije, poduzetničke centre, gradove, općine, civilni sektor, županijske komore, trgovinske komore, turističke urede i centre za zapošljavanje. Nadalje, upitnik je poslan na adrese skoro 400 potencijalnih i stvarnih korisnika IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska-Crna Gora 2007-2013 uključujući obrazovne institucije, gradove, općine, sektor civilnog društva, državna ministarska tijela, poduzetnike, javna komunalna poduzeća, zdravstvene i socijalne institucije, razvojne agencije, knjižnice i muzeje.

Glavni rezultat upitnika bila je indikativna rang-lista tematskih prioriteta od najvažnijih do najmanje važnih, u skladu s ocjenama 39 institucija koje su ispunile upitnik za odabir tematskih prioriteta za Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020. Rang-lista bila je kako slijedi:

1. Podrška turizmu, kulturnom i prirodnom naslijeđu
2. Unaprjeđenje konkurentnosti, razvoj poslovanja i malih i srednjih poduzeća, trgovina i ulaganja.
3. Ulaganje u mlade i obrazovanje
4. Zaštita okoliša i promoviranje prilagodbe na klimatske promjene i sprječavanje rizika i promoviranje održive energije
5. Promoviranje održivog transporta i unaprjeđenje javne infrastrukture
6. Jačanje istraživanja, tehnološki razvoj, inovacije i IKT
7. Promoviranje zapošljavanja, mobilnosti radne snage, socijalna inkluzija i zdravlje
8. Promoviranje lokalnog i regionalnog upravljanja, planiranje i izgradnja administrativnih kapaciteta.

Od 39 institucija koje su sudjelovale u online istraživanju, većina su bile lokalne i regionalne vlasti (15 tijela je zastupljeno, što čini skoro 39% ukupnog broja) i organizacija civilnog društva (11 organizacija ukupno, što je 28% ukupnog broja). Tu su bile i 3 kompanije u vlasništvu lokalnih/regionalnih jedinica vlasti, odnosno 7,6% i 2 turistička odbora, što je 5% ukupnog broja institucija koje su sudjelovale u online istraživanju.

Druge institucije koje su sudjelovale u istraživanju bile su županijske privredne komore, javne institucije, javne institucije kulture, lokalne razvojne agencije, obrazovne institucije, regionalne razvojne energetske agencije i županijski turistički odbor, od čega svaka s udjelom od 2,5% ukupnog broja institucija.

Informacije o tematskim prioritetima i rang-lista pomogle su naglasiti prioritete i rangirati pitanja koja trebaju biti uzeta u obzir za razmatranje u okviru Radne skupine kada je u pitanju programska strategija.

Dva kruga konzultativnih radionica sa zainteresiranim stranama

Prvi krug radionica održan je u Gospiću (Hrvatska) i Tivtu (Crna Gora) u svibnju 2014. godine. Popis pozvanih, koji su sastavili i potvrdili članovi Radne skupine, sastojao se od 150 predstavnika institucija iz svake zemlje sudionice. Ukupno, 450 institucija iz relevantnog sektora pozvano je da sudjeluje u prvom krugu radionica.

Institucije na popisu pozvanih bile su sljedeće institucije iz zemalja sudionica: državna/entitetska ministarstva, tijela lokalne i regionalne vlasti, gradovi, općine, trgovinske komore, turistička udruženja, obrazovne institucije, zdravstvene i socijalne institucije, javne kompanije, institucije odgovorne za okoliš i prirodu, institucije odgovorne za kulturu, razvojne agencije, institucije za potporu poslovanju, organizacije civilnog društva, udruženja poslodavaca i državni koordinatori za relevantne makroregionalne strategije.

Dokumenti koji su predstavljani sudionicima i o kojima se razgovaralo tijekom radionica bile su SWOT analize i

logika programske intervencije (programska strategija), s posebnim naglaskom na odabrane tematske prioritete i predložene posebne ciljeve i tipove aktivnosti. Sudionici su pomogli u boljem definiranju posebnih ciljeva i vrsta aktivnosti koje trebaju biti podržane u okviru svake Prioritetne osnove. Ovo je bilo potrebno kako bi se potvrdio odabir tematskih područja koja će biti obuhvaćena Programom i kako bi se dogovorili operativni i potrebni tipovi aktivnosti koji će dovesti do konkretnih i mjerljivih rezultata.

Drugi krug radionica održan je u Sarajevu (Bosna i Hercegovina) 28.08.2014. godine. Popis pozvanih, koji su sastavili i potvrdili članovi Radne skupine, sastojao se od 150 predstavnika institucija iz svake zemlje sudionice. Ukupno, 450 institucija iz relevantnog sektora pozvano je da sudjeluje u drugom krugu radionica. Institucije na popisu pozvanih uključivale su sljedeće institucije iz zemalja sudionica: državna/entitetska ministarstva, tijela lokalne i regionalne vlasti, gradovi, općine, trgovinske komore, turistička udruženja, obrazovne institucije, institucije za potporu poslovanju, zdravstvene i socijalne institucije i državni koordinatori za relevantne makroregionalne strategije.

Dokumenti koji su predstavljani sudionicima i o kojima se razgovaralo tijekom radionica bili su analiza stanja, SWOT analize i logika programske intervencije (programska strategija), i nacrt Programa suradnje s posebnim naglaskom na odabrane tematske prioritete i predložene posebne ciljeve i tipove aktivnosti u okviru alociranog proračuna. Sudionici su doprinijeli u daljnjem definiranju tipova aktivnosti koje će biti podržane u okviru svakog tematskog prioriteta/prioritetne osnove. Ovo je bilo korisno jer su partneri raspravljali i predložili daljnji razvoj tipova aktivnosti, čime su omogućili fokusiranje Programa na operativne i potrebne aktivnosti koje će donijeti konkretne i mjerljive rezultate.

Ukupno 95 sudionika iz 67 institucija sudjelovalo je u radionicama u Sarajevu, Tivtu i Gospiću.

Većina institucija predstavljenih na radionicama pripadale su lokalnim i regionalnim tijelima vlasti, gradovima i općinama (14 institucija ukupno, 20,89% od ukupnog broja), javnim institucijama (12 ukupno, 17,91% od ukupnog broja), organizacijama civilnog društva (11 ukupno, 16,41% od ukupnog broja), državnim/entitetskim ministarstvima (9 ukupno, 13,43% od ukupnog broja), razvojnim agencijama (9 ukupno, 13,43% od ukupnog broja), institucijama za potporu poslovanju (6 ukupno, 8,95% od ukupnog broja), zdravstvenim i socijalnim institucijama (5 ukupno, 7,46% od ukupnog broja) i obrazovnim institucijama (1 ukupno, 1,49% od ukupnog broja).

Online javne konzultacije

MRDEUF je obavijestio skoro 500 kontakt-osoba s popisa relevantnih institucija zemalja sudionica i Radnu skupinu o pokretanju javnih *online* konzultacija za sljedeće programske dokumente na njegovoj internetskoj stranici: SWOT analiza, logika programske intervencije (programska strategija) i nacrt Programa suradnje.

Online javne konzultacije bile su otvorene od 01.08 do 30.08.2014. godine i relevantni partneri su pozvani da dostave svoje pismene komentare na gore navedene dokumente. U predviđenom razdoblju nisu dani nikakvi komentari.

Javni konzultativni sastanci sa SEA-om

Hrvatska

Nakon konzultacija s hrvatskim Ministarstvom zaštite okoliša i prirode, procedura Strategije za procjenu okoliša za IPA CBC Program Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020 sastojala se od sljedećih koraka izvršenih u Hrvatskoj:

Korak 1 - Glavna ocjena prihvatljivosti ekološke mreže;

Korak 2 - SEA izvješće o djelokrugu;

Korak 3 - SEA studija.

U okviru Koraka 1, službeno pismo Zahtjev za utvrđivanje glavne ocjene prihvatljivosti IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020 za ekološku mrežu, koje sadrži sažetak programa prioriteta/osnova na hrvatskom jeziku dostavljen je hrvatskom Ministarstvu zaštite okoliša i prirode dana 7.7.2014. godine. Nakon formalnog procesa konzultacija s državnim Institutom za zaštitu prirode, Ministarstvo je izdalo Odluku o nužnosti uvrštavanja glavne ocjene prihvatljivosti Programa za ekološku mrežu dana 01.08.2014. godine.

Nakon Koraka 1, Odluka o započinjanju strateške okolišne ocjene za IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020 (napisana na hrvatskom jeziku) izdana je od Ministarstva regionalnog razvoja i EU fondova i poslana Ministarstvu zaštite okoliša i prirode dana 19.8.2014. godine, što je označilo službeni početak SEA procedure za Program. Odluka se sastojala od sljedećih dijelova: početni formalni zakonski dio odluke u kojoj se navode koraci SEA, sažetak prioriteta osnovica Programa, detaljne upute za sve SEA procedure i popis državnih tijela koja će biti pozvana da sudjeluju u SEA proceduri.

U okviru Koraka 2, procedura o djelokrugu SEA studije pokrenuta je 20.08.2014. godine slanjem relevantnih dokumenata (Informacija o proceduri utvrđivanja djelokruga strateške studije za Program na hrvatskom jeziku, SEA izvješće o djelokrugu na engleskom jeziku, Sažetak Programa suradnje na engleskom i hrvatskom jeziku i nacrt Programa suradnje na engleskom jeziku) na 18 relevantnih direkcija sljedećih hrvatskih ministarstava: Ministarstvo zaštite okoliša, Ministarstvo kulture, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, Ministarstva socijalne politike i mladih, Ministarstvo turizma, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo poduzetništva i obrta i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Dokumentacija je također objavljena na internetskoj stranici MRDEUF (<http://www.mrrfeu.hr/default.aspx?id=42447⁸>) i dostupna je za komentiranje do 19.09.2014. godine.

Kako bi se harmonizirala dostavljena mišljenja o sadržaju i djelokrugu Strateške okolišne procjene (SEA) i utvrdio konačni sadržaj SEA studije, MRDEUF je organizirao javne konzultacije tijekom faze određivanja djelokruga SEA procedure, gdje su prezentacije održane na hrvatskom jeziku, a materijali dostavljeni na engleskom jeziku. Sljedeće institucije su predstavljene na sastanku održanom 12.09.2014. godine u Zagrebu: Ministarstvo okoliša i zaštite prirode, Ministarstvo poljoprivrede i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

Tijekom faze određivanja djelokruga, sljedeće hrvatske institucije su dale svoje pismene komentare: Ministarstvo okoliša i zaštite prirode, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo kulture i Ministarstvo socijalne politike i mladih. Sljedeće hrvatske institucije dale su svoja pozitivna mišljenja u pismenoj formi: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo turizma i Ministarstvo poduzetništva i obrta. Svi relevantni komentari primljeni tijekom ove faze uzeti su u obzir.

U okviru Koraka 3, procedura SEA studije bila je otvorena od 20.10.2014. do 19.11.2014. godine. MRDEUF je pokrenuo proceduru u Hrvatskoj slanjem relevantnih dokumenata (Odluka o pokretanju javnih konzultacija o SEA studiji za IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020, SEA studiju, netehnički sažetak na engleskom i hrvatskom jeziku i nacrt Programa suradnje na engleskom jeziku) na adrese 18 relevantnih Direkcija u sljedećim hrvatskim Ministarstvima: Ministarstvo zaštite okoliša, Ministarstvo kulture, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo turizma, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo poduzetništva i obrta i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Dokumentacija je također objavljena na internetskoj stranici MRDEUF (<http://www.mrrfeu.hr/default.aspx?id=4316⁹>) i bila je dostupna za komentiranje do 19. 11.2014. godine.

Kako bi se harmonizirala dostavljena mišljenja o SEA studiji, MRDEUF je organizirao javne konzultacije u Zagrebu 12.11.2014. godine gdje su prezentacije održane na hrvatskom jeziku, a pismeni materijali su dostavljeni na engleskom jeziku.

Sljedeće institucije bile su zastupljene na sastanku: Ministarstvo okoliša i zaštite prirode, Ministarstvo poljoprivrede i Centar za razvoj unutrašnjosti.

Tijekom faze SEA studije, sljedeće hrvatske institucije su dale svoje pismene komentare: Ministarstvo okoliša i zaštite prirode, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo kulture. Sljedeće hrvatske institucije dale su svoja pozitivna mišljenja: Ministarstvo poduzetništva i obrta, Ministarstvo zdravlja i

⁸ U međuvremenu, MRDEUF je promijenio domenu, pa je sadržaj preusmjeren na sljedeću adresu: <https://razvoj.gov.hr/pristup-informacijama/savjetovanje-sa-zainteresiranom-javnoscu/okoncana-savjetovanja/1801>

⁹ U međuvremenu, MRDEUF je promijenio domenu, pa je sadržaj preusmjeren na sljedeću adresu: <https://razvoj.gov.hr/vijesti/965>

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Svi relevantni komentari primljeni tijekom ove faze uzeti su u obzir.

Crna Gora

U Crnoj Gori Strateška okolišna procjena za ovaj IPA program sastojala se od koraka vezanog za SEA studiju.

Konzultacije su održane od 21.10. do 21.11. 2014. godine. Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Crne Gore pokrenulo je proceduru SEA studije u Crnoj Gori slanjem relevantnih dokumenata (SEA studija, netehnički sažetak i nacrt Programa suradnje na engleskom jeziku) Ministarstvu održivog razvoja i turizma i Agenciji za zaštitu okoliša Crne Gore dana 22.10.2014. godine. Dokumentacija je objavljena na internetskoj stranici Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Crne Gore <http://www.mvpei.gov.me/rubrike/GD-za-koordinaciju-programa-pomoci-EU/Aktuelno/142830/Poziv-na-online-konzultacije-zainteresovane-javnosti-povodom-postupka-strate-ke-procjene-uticaja-na-ivotnu-sredinu-IPA-programa.html>), a komentari su se mogli dostaviti do 19.11.2014. godine.

Kako bi se harmonizirala dostavljena mišljenja o SEA studiji, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Crne Gore održalo je konzultativnu radionicu dana 14.11.2014. godine u Podgorici. Sudjelovalo su predstavnici sljedećih državnih, regionalnih i lokalnih institucija: Ministarstvo unutarnjih poslova, Turistička organizacija Cetinja, Unija slobodnih sindikata u trgovini Crne Gore, Sveučilište „Mediterran“, Ministarstvo za održivi razvoj i turizam, Ministarstvo financija, Nevladina organizacija „Green Home“, Agencija za zaštitu okoliša, Grad Podgorica, lučke vlasti, Turistička organizacija Podgorice, Expeditio-Centar za održivi razvoj-Kotor, Turistička organizacija Tivat, Hidrometeorološka i seizmološka služba Crne Gore, Fakultet građevinarstva, Općina Kotor, Vodovod i kanalizacija Cetinje, Trgovinska komora Crne Gore, Obalni regionalni vodovod, Kraljevsko kazalište „Zetski dom“, Služba za zapošljavanje, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Institut za poduzetništvo i ekonomski razvoj, Državna knjižnica Crne Gore „Đorđe Crnojević“, Cetinje, nevladina organizacija „European Movement“, Vodovod i kanalizacija Kotor, Zanatsko preduzetnička komora Crne Gore, Općina Nikšić i Poslovno udruženje Crne Gore.

Tijekom faze SEA studije, sljedeće crnogorske institucije su dale svoje pismene komentare: Nevladina organizacija „Green Home“. Svi relevantni komentari primljeni tijekom ove faze uzeti su u obzir.

Bosna i Hercegovina

U Bosni i Hercegovini, Strateška okolišna procjena za ovaj IPA program sastojala se od koraka vezanog za SEA studiju.

Konzultacije su održane od 25.02. do 24.03. 2015. godine. Direkcija za europske integracije Bosne i Hercegovine pokrenula je proceduru SEA studije u Bosni i Hercegovini slanjem relevantnih dokumenata (SEA studija na engleskom jeziku, netehnički sažetak na engleskom jeziku i jezicima u Bosni i Hercegovini i nacrt Programa suradnje na engleskom jeziku) sljedećim ministarstvima: Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, Ministarstvo okoliša i turizma FBiH, Ministarstvo prostornog planiranja FBiH, Ministarstvo prostornog planiranja, građevinarstva i ekologije RS-a i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS-a 23.02.2015. godine. Dokumentacija je također objavljena na internetskoj stranici Direkcije za europske integracije (http://www.dei.gov.ba/dei/media_servis/vijesti/default.aspx?14792&langTag=hr-HR) i bila je dostupna za komentiranje do 24.03.2015. godine. Tijekom faze SEA studije, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine je u svojoj ulozi koordinatora dostavilo pismene komentare koji su obuhvatili sve komentare prikupljene od gore navedenih Ministarstava. Svi relevantni komentari primljeni tijekom ove faze uzeti su u obzir.

Zaključivanje SEA procedure

Detaljni sažetak relevantnih komentara dostavljenih tijekom SEA javnih konzultacija za Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020 predstavljen je u Dodatku 6 Programu suradnje (Obrazac za odgovor za SEA komentare).

Uzimajući u obzir sve relevantne komentare i prijedloge primljene tijekom procedure konzultacija, revidirane verzije relevantnih dokumenata (SEA studija na engleskom jeziku, netehnički sažetak na jezicima država) su pripremljene i objavljene na internetskoj adresi tijela koje upravlja Programom dana 01.06.2015. godine (<http://www.arr.hr/eu-programi-2014-2020/ipa-program-prekograncne-suradnje-hrvatska-bosna-i-hercegovina-crna-gora>), na internetskoj stranici Direkcije za europske integracije dana 11.6.2015. godine.

(http://www.dei.gov.ba/dei/media_servis/vijesti/default.aspx?id=15320&langTag=bs-BA) i na internetskoj stranici Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija dana 18.06.2015. godine (<http://www.eu.me/mn/press/saopštenja/saopstenja-ipa/item/1159-interreg-ipa-program-prekogranicne-saradnje-hrvatska-bosna-i-hercegovina-crna-gora>).

Nadalje, Direkcija za europske integracije Bosne i Hercegovine informirala je relevantna tijela koja se bave zaštitom okoliša u Bosni i Hercegovini (Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine) o rezultatima SEA procedure slanjem relevantnih dokumenata (revidirana SEA studija, uključujući netehnički sažetak na državnim jezicima i revidirani Program suradnje) dana 08.06.2015. godine i Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Crne Gore obavijestilo je relevantna tijela u Crnoj Gori o rezultatima SEA procedure slanjem relevantnih dokumenata (revidirana SEA studija, uključujući netehnički sažetak na državnim jezicima i revidirani Program suradnje) dana 18.06.2015. godine.

Kako bi se SEA procedura okončala u skladu s Odlukom o početku SEA za Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020, tijelo koje upravlja Programom poslalo je relevantnu dokumentaciju (Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020 (Verzija 2.0), SEA studiju, Sažetak provedene SEA procedure dan u Dijelu 5.7 Programa suradnje, službena pisma s komentarima o SEA studiji i Programu suradnje primljenim od tijela i sažetak (tabela) relevantnih primljenih komentara i metoda njihovog uvrštavanja u SEA studiju i Program suradnje) i Zahtjev za dostavljanje mišljenja o SEA proceduri Ministarstvu zaštite okoliša i prirode dana 02.07.2015. godine. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode izdalo je pozitivno mišljenje tijelu koje upravlja programom dana 20.07.2015. godine.

Kada je u pitanju sudjelovanje partnera tijekom provedbe Programa, posebna pažnja bit će posvećena sljedećim aktivnostima:

1. Sudjelovanje državnih/regionalni/lokalnih i drugih relevantnih zainteresiranih strana u radu Zajedničkog nadzornog odbora.
2. Sudjelovanje potencijalnih korisnika i ciljanih skupina kako je detaljno navedeno u odnosnim Prioritetnim osnovicama.
3. Bit će organizirane radionice i obuke o provedbi Programa, a partneri će biti pozvani da u njima aktivno sudjeluju.

DIO 6. HORIZONTALNI PRINCIPI

(Referenca: član 8(7) Uredbe (EU) br. 1299/2013)

6.1 Održivi razvoj

Opis posebnih aktivnosti koje će u obzir uzeti zaštitu okoliša, učinkovitost resursa, smanjivanje posljedica klimatskih promjena i prilagodbu, otpornost na katastrofe i smanjenje i upravljanje rizikom, u odabiru aktivnosti.

Održivi razvoj je jedno od ključnih pitanja programskog područja, kako je opisano u strategiji Programa suradnje. Ovaj trilateralni program čiji je teritorij bogat prirodnim i kulturnim resursima ima veliki potencijal za unaprjeđenje prekogranične zaštite okoliša i prirode, učinkovitost resursa, smanjivanje posljedica klimatskih promjena i prilagodbu, otpornost na katastrofe i smanjenje i upravljanje rizikom i održivu energiju i energetske učinkovitost. Također postoji snažna potreba za ovakvim unaprjeđenjem kako je definirano u analizama stanja i SWOT analizama.

Prema tome, najveći dio proračuna rezerviran je za prioritetnu osnovicu 2 koja se u potpunosti fokusira na održivi razvoj. Prioritet 2 nije fokusiran samo na zaštitu okoliša i prirode, smanjenje rizika i upravljanje rizikom, nego i na energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije. Aktivnosti će morati pokazati jasno kako doprinose pokazateljima rezultata u okviru prioritetne osnovice 2:

- Sposobnost reagiranja u slučaju katastrofa u programskom području,
- Potrošnja energije u javnim zgradama u programskom području.

Nadalje, tijekom postupka odabira, relevantna indikativna pitanja, kada je to prikladno, su:

- Za prioritetnu osnovicu 1 koja je fokusirana na unaprijeđeni sustav javne zdravstvene i socijalne skrbi: U kojoj mjeri aktivnosti obuhvaćaju elemente održivosti u zdravstvenom i socijalnom sektoru? Na primjer, podržane ustanove za pružanje zdravstvenih i socijalnih usluga trebaju biti procijenjene u smislu otpornosti na katastrofe i trebaju se nalaziti u područjima sigurnim od poplava, a pristup u hitnim situacijama mora biti jednostavan (npr., ne smiju biti odsječene u slučaju poplava). Nadalje, razvoj ili modernizacija zgrada mora biti izvršena u skladu sa svim važećim uvjetima vezanim za zaštitu okoliša i trebala bi odražavati dobru praksu izgradnje u smislu zaštite okoliša (npr., jednostavan pristup javnom prometu, osobama s invaliditetom, energetska učinkovitost, ispravne metode prikupljanja otpada, itd.).
- Za prioritetnu osnovicu 2 koja se fokusira na zaštitu okoliša i prirode, unaprijeđenje sprečavanja rizika i održivu energiju i energetska učinkovitost: U kojoj mjeri aktivnosti uključuju održivi razvoj, npr. kroz zaštitu okoliša, energetska učinkovitost, smanjenje posljedica i prilagodba na klimatske promjene, otpornost na katastrofe i sprječavanje rizika i upravljanje rizikom? Na primjer, kada se radi o potencijalnim aktivnostima u području sustava za praćenje okoliša, povezanim parametrima, razdobljima, metodama prikupljanja podataka, učestalosti i formatima informacija, oni trebaju dozvoljavati različitim sustavima za praćenje da funkcioniraju kao komplementarni sustavi. Također, dobiveni podaci moraju biti stavljani na raspolaganje javnosti kako bi se omogućila njihova šira upotreba. Nakon toga, kada su u pitanju potencijalne aktivnosti u području zaštite od poplava, one trebaju promovirati održivu i dugoročnu zaštitu od poplava i preventivni pristup i održavanje tradicionalnih sustava korištenja zemljišta koji poštuju ekološke principe. Projekti sprečavanja poplava i suša trebaju biti planirani na lokacijama na kojima neće negativno utjecati na ciljne karakteristike Ekološke mreže ili njezin integritet. Nadalje, potencijalne aktivnosti ne bi smjele ograničiti poplavne ravnice, to jeste, trebale bi podržati prirodne tokove, na primjer kroz pristup „mjesto za rijeku“ koji dozvoljava plavljenje tijekom razdoblja obilnih padalina. U slučaju pružanja potpore sustavima navodnjavanja, posebna pažnja treba biti posvećena sustavima navodnjavanja koji ne zahtijevaju izgradnju rezervoara (posebno ne na rijekama) za njihove izvore vode i koji nisu planirani ili već locirani unutar ili u blizini područja ekološke mreže.

Kada je u pitanju kvaliteta zraka, aktivnosti u okviru prioritetne osnovice 2 trebaju imati za cilj stvaranje pozitivnih utjecaja na kvalitetu zraka u programskom području. Nadalje, princip horizontalne i vertikalne integracije kvalitete zraka mora biti uvažen kroz osiguravanje suradnje između i koherentnosti na vertikalnim i horizontalnim razinama administracije, kako bi se spriječile kontradiktorne inicijative vezane za kvalitetu zraka.

Nadalje, kada se radi o energetska učinkovitosti, aktivnosti vezane za solarnu energiju trebaju biti ograničene na male instalacije za solarnu energiju (upotreba nekoliko panela umjesto velikih parkova) u urbanim područjima. Sve intervencije vezane za obnovljivu energiju (npr. vjetroturbine, veliki solarni parkovi, itd.) trebaju biti ocijenjeni u odnosu na dugoročne željene učinke klimatskih promjena i ne trebaju biti planirane u područjima važnim za očuvanje staništa ptica (Posebna zaštićena područja, SPA) ili locirane na veoma vrijednom poljoprivrednom tlu (P1) ili vrijednom poljoprivrednom tlu (P2) ili planirane u područjima važnim za očuvanje biljnih i životinjskih vrsta i vrsta staništa (Posebna područja očuvanja, SAC).

Kada je u pitanju proizvodnja biomase, ona ne treba dovesti do uništavanja već postignutog stanja ni jedne vodene površine i podzemnih voda, i ne treba je podržati u ugroženim područjima u okviru Direktive o nitratu, osim ako takve projektne aplikacije ne dokažu da izbor kulture i poljoprivredna praksa neće povećati terete vezane za gnojiva i pesticide.

- Za prioritetnu osnovicu 3 koja je fokusirana na razvoj turizma i očuvanje i održivu upotrebu kulturnog i prirodnog naslijeđa: U kojoj mjeri aktivnosti uključuju faktor održivosti, ne samo stimuliranja ekonomskog razvoja, nego i jasne zaštite kulturnog i/ili prirodnog naslijeđa i/ili okoliša? Na primjer, predložene aplikacije trebaju osigurati da ni jedno važno ili zaštićeno stanište ne bude ugroženo planiranim aktivnostima. Nadalje, strateški pristup treba uključivati suradnju s institucijama u području zaštite prirode i kulture i držati se principa EU-ove agende za održivi i konkurentni europski turizam, poput: korištenja cjelovitog i integriranog pristupa; dugoročnog planiranja; uključivanja svih zainteresiranih strana; prepoznavanje, minimaliziranje i praćenje rizika, i posebno onih vezanih za

klimatske promjene.

Kada je u pitanju ekoturizam/agroturizam, aplikacije trebaju doprinijeti održivom upravljanju zaštićenih područja i biti spremne na suradnju s tijelima zaduženim za zaštitu prirode i kulture, ili s projektima koji se pridržavaju principa održivog turizma. Kada su u pitanju intervencije vezane za održivu upotrebu kulturnog i prirodnog naslijeđa, principi autentičnosti i integriteta lokacija i spomenika, adekvatna dugoročna zaštita i održiva upotreba, harmoniziran odnos između znamenitosti i spomenika i okruženja i aktivno sudjelovanje zajednica i zainteresiranih strana trebaju biti uzeti u obzir kada se radi o održivoj zaštiti, očuvanju, upravljanju i prezentiranju.

Kada je u pitanju kvaliteta zraka, aktivnosti u okviru Prioritetne osnovice 3 trebaju imati za cilj stvaranje pozitivnih utjecaja na kvalitetu zraka u programskom području. Nadalje, princip horizontalne i vertikalne integracije kvalitete zraka mora biti uvažen kroz osiguravanje suradnje između i koherentnosti na vertikalnim i horizontalnim razinama administracije, kako bi se spriječile kontradiktorne inicijative vezane za kvalitetu zraka.

- Za prioritetnu osnovicu 4 koja se fokusira na unaprjeđenje konkurentnosti i razvoj poslovnog okruženja: U kojoj mjeri aktivnosti uključuju faktor održivosti kroz zeleno poduzetništvo, poslovanje fokusirano na održivi razvoj, sprječavanje ulaganja sa znatnim negativnim posljedicama po okoliš i klimu, uz ocjenu rizika vezanih za klimatske promjene i cjelokupnu održivost ulaganja?

Za sve prioritetne osnovice:

Osim usklađenosti sa europskim zakonodavstvom, sve planirane aktivnosti trebaju biti konzistentne s povezanim državnim zakonima i preporukama.

6.2 Jednake mogućnosti i nediskriminacija

Opis posebnih aktivnosti s ciljem promoviranja jednakih mogućnosti i sprječavanja bilo kakve diskriminacije po osnovi spola, rasnog ili etničkog porijekla, religije ili uvjerenja, invalidnosti, životne dobi ili seksualne orijentacije tijekom pripreme, planiranja i provedbe Programa suradnje, a naročito, u vezi s pristupom financiranju, uzimajući u obzir potrebe raznih ciljanih skupina koje se suočavaju s rizikom od takve diskriminacije, i, naročito, uvjeta potrebnih za osiguravanje pristupa osobama s invaliditetom.

Program je promovirao i promovirat će jednake mogućnosti i nediskriminaciju kroz sljedeće aktivnosti:

- **Programiranje:** U analizi stanja i SWOT analizi, potrebe različitih skupina, poput ugroženih skupina, prepoznate su kao ključno pitanje u programskom području, uz poseban naglasak na njihovu socijalnu i ekonomsku situaciju. Naročito, prioritetna osnovica 1 je snažno utemeljena na principu jednakih mogućnosti i nediskriminacije, uz posebnu pozornost posvećenu ugroženim skupinama, kroz rad na unaprjeđenju usluga u području javne zdravstvene i socijalne skrbi, čime se stvara pozitivan utjecaj na smanjenje diskriminacije i stvaranje jednakih mogućnosti. Ovo će doprinijeti osiguravanju postojanja posebnih aktivnosti fokusiranih na promoviranje jednakih mogućnosti i sprječavanje bilo kakve diskriminacije po osnovi spola, rasnog ili etničkog porijekla, religije ili uvjerenja, invalidnosti, životne dobi ili seksualne orijentacije.
- **Programiranje i praćenje:** Članovi Radne skupine za pripremu Programa suradnje odabrani su na temelju jednakih mogućnosti i principa nediskriminacije. Adekvatno razmatranje jednakih mogućnosti i nediskriminacije osigurano je kroz radionice i sastanke Radne skupine, uz pozivanje i konzultacije sa svim relevantnim predstavnicima ovih skupina. Ovo će također biti primijenjeno i na Zajednički nadzorni odbor kroz integriranje u Poslovnik.
- **Nadzor i izvještavanje:** Sve aktivnosti sve četiri prioritetne osnovice morat će demonstrirati u prijavnom obrascu kako namjeravaju doprinijeti jednakim mogućnostima i nediskriminaciji, ili kroz osoblje ili kroz fokusiranje na te teme.
- Za prioritetnu osnovicu 1, od aktivnosti se zahtijeva da naznači kako će doprinijeti sljedećim pokazateljima rezultata:
 - broj obučeni osoba u smislu unaprjeđenja zdravstvenih i/ili socijalnih usluga;

- broj zajednički razvijenih alata/usluga/pilot-projekata koji omogućavaju kvalitetnije zdravstvene i/ili socijalne usluge;
- stanovništvo obuhvaćeno unaprijeđenim zdravstvenim i/ili socijalnim uslugama ili objektima.

Za prioritetne osnovice 2., 3. i 4., jednake mogućnosti i nediskriminacija bit će nadzirane kao horizontalni prioritet. Međutim, aktivnosti također mogu ukazati na to u kojoj mjeri će osigurati pristup svima (rješenja bez prepreka i slično) i da je u planiranju i provedbi aktivnosti promovirana inkluzija vezana za kulturološke različitosti i etničko bogatstvo programskog područja u kojem se promoviraju aktivnosti koje slave i promoviraju multietničnost. Aktivnosti u okviru prioritetne osnovice 4 će naročito biti fokusirane na unaprijeđenje i ideje vezane za promoviranje i razvoj društvene odgovornosti korporacija i socijalnu inkluziju u sektoru malih i srednjih poduzeća.

Evaluacija: U evaluaciji Programa bit će navedeno kako je Program riješio pitanje jednakih mogućnosti i nediskriminacije.

6.3 Ravnopravnost žena i muškaraca

Opis doprinosa Programa suradnje promociji jednakosti između muškaraca i žena, i, gdje je to prikladno, aranžmanima koji bi osigurali integraciju rodne perspektive u Program suradnje i operativnu razinu.

Ravnopravnost žena i muškaraca bio je fokus tijekom čitavog programskog procesa. Jaz među spolovima i integracija načela rodne ravnopravnosti analizirane su tijekom pripremnog procesa i ti su rezultati vidljivi u analizi stanja, dok su principi poput tih potpuno poštivani tijekom pripreme Programa. Kao jedna od osnovnih, ova vrijednost Europske unije uvrštena je u ovaj program suradnje koji je planiran s ciljem davanja jednakog pristupa svim pripadnicima društva i doprinosa neutralizaciji diskriminacije i osiguravanju jednakosti.

Od svake aktivnosti podržane ovim programom tražit će se da pokaže kako namjerava promovirati ravnopravnost muškaraca i žena.

Programsko područje će pratiti opis: „Integracija načela rodne ravnopravnosti u pristupu aktivnostima znači da su ciljevi i rezultati definirani na način koji omogućava da aspiracije, želje i potrebe žena i muškaraca budu jednako vrednovane i favorizirane tijekom aktivnosti Programa. Aktivnosti s rodnom perspektivom doprinose ostvarenju ciljeva politika partnerskih vlada i Europske komisije kada su u pitanju prava žena i jednakost spolova. Razvojna aktivnost je način za jasno definiranje i upravljanje ulaganjima i procesom promjene. Aktivnosti temeljene na jednakosti spolova mogu promijeniti, i na negativan i na pozitivan način, postojeće odnose između spolova; međutim, ne pokazuju različite učinke i utjecaj na živote muškaraca i žena, dječaka i djevojčica.“ *Integracija načela spolne jednakosti kroz operativni pristup Dokument za EU Delegacije, Thera van Osch, EU Savjetodavne službe 2010*

Kako bi bile u potpunosti u skladu s preporukama Europske komisije u ovom smislu, aktivnosti podržane u okviru ovog programa o suradnji bit će spolno osviještene prilikom odabira zainteresiranih strana; organiziranje koordinacije i upravljanja, poštivanje spolne perspektive prilikom organiziranja rada kadrova.

DODACI (POSTAVLJENI NA SUSTAVE ELEKTRONSKE RAZMJENE PODATAKA KAO ZASEBNI DOKUMENTI):

- 1. Nacrt izvješća prethodne evaluacije (uključujući završnu verziju izvještaja)**
- 2. Potvrda prihvatanja sadržaja Programa suradnje u pismenoj formi (Referenca: član 8(9) Uredbe (EU) br. 1299/2013)**
- 3. Karta područja obuhvaćenog Programom suradnje**
- 4. „Građanski sažetak“ programa suradnje**
- 5. Strateška okolišna procjena**
- 6. Tabela odgovora SEA-e**
- 7. Analiza stanja**
- 8. SWOT analiza**
- 9. Logika iza programske intervencije**
- 10. Koherentnost Programa s makroregionalnim strategijama**
- 11. Struktura upravljanja Programom**
- 12. Funkcije Zajedničkog nadzornog odbora**
- 13. Odgovornosti NA-a**
- 14. Funkcije tijela koje upravlja Programom**
- 15. Funkcije CA-a**
- 16. Funkcije AA-a**
- 17. Odgovornosti Zajedničkog tajništva**
- 18. Financijski tokovi**
- 19. Tablica s opisom pokazatelja**